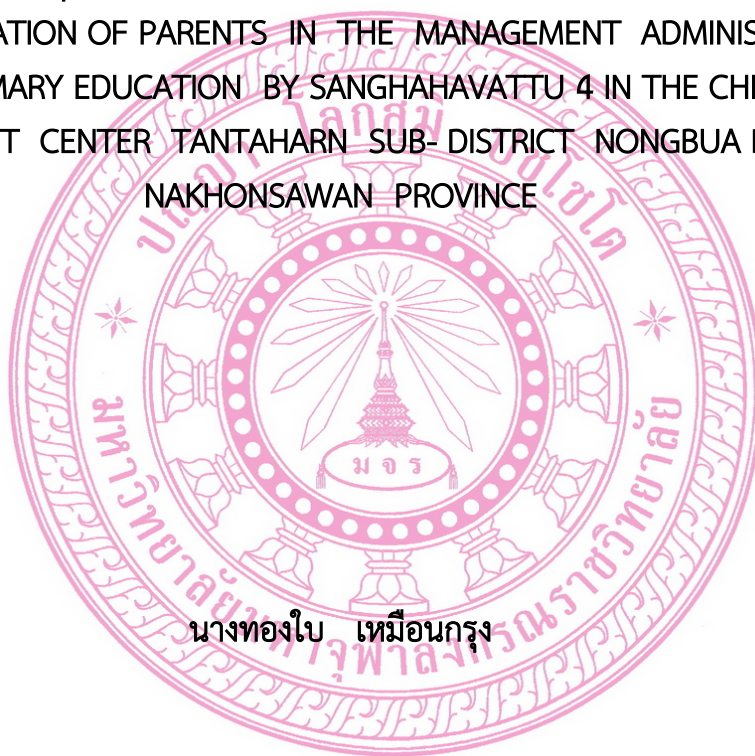

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
THE PARTICIPATION OF PARENTS IN THE MANAGEMENT ADMINISTRATION
OF PRIMARY EDUCATION BY SANGHAHAVATTU 4 IN THE CHILD
DEVELOPMENT CENTER TANTAHARN SUB- DISTRICT NONGBUA DISTRICT
NAKHONSAWAN PROVINCE

นางทองใบ เหมือนกรุง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาม
หลักสัณคหวัตุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

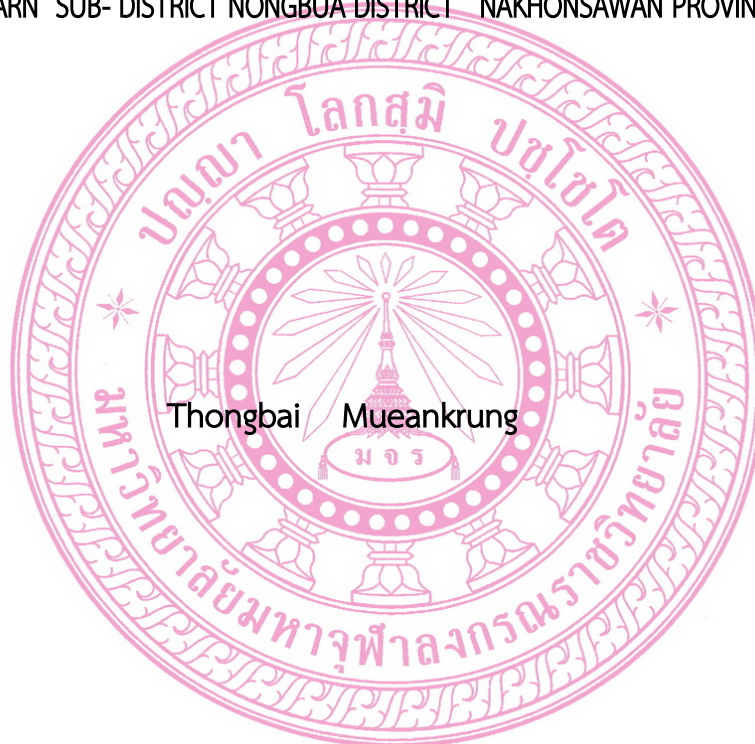

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE PARTICIPATION OF PARENTS IN THE MANAGEMENT ADMINISTRATION
OF PRIMARY EDUCATION BY SANGHAHAVATTU 4 IN THE CHILD DEVELOPMENT CENTER
TANTAHARN SUB- DISTRICT NONGBUA DISTRICT NAKHONSAWAN PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Educational Administration)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัดวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดมารุต วรมงคลโต , ผศ.ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช จงอยู่สุข)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง)

กรรมการ

(ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง
ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา

ประธานกรรมการ

กรรมการ

ผู้วิจัย

(นางทองใบ เหมือนกรุง)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของพระครูปลัดมาตุ วรรณกิจโส ผศ.ดร.ประธานคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช จงอยู่สุข กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อันประกอบไปด้วย ผศ.ดร. วรกฤต เกื่อนช้าง ดร.อดิศักดิ์ กอวัฒนา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ ในการปรับปรุงแก้ไขงานด้วยดี ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้แนวคิด และ ให้คำแนะนำในการปรับแก้ วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง ๕ ท่านคือ ผศ.ดร. สุพรต บุญอ่อน ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ จังหวัดอุทัยธานี พระอาจารย์ประจวบ คมภีธรรมโม อาจารย์ ประจำภาควิชาธรรมภาคปฏิบัติ ดร.พาที เกศธนากร เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต ๑ อาจารย์วัฒนะ กัลยาณพัฒนกุล อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนครสวรรค์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ นายวิระ แข้งกสิการ ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาตเหนือ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำสาตกลาง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนน้ำสาตเหนือ ๒ ท่าน ท่านนายก องค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย ตลอดถึง ผู้บริหารเจ้าหน้าที่และผู้ปกครองใน ตำบลวังบ่อ ที่ให้ความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (Try- out) ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสัจคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยเป็น อย่างดี รวมถึงนางสาวอาอี มาเยอะ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ตลอดถึงมารดา บุรพาจารย์และท่านผู้มี พระคุณทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและช่วยเป็นขวัญกำลังใจอันมีค่าที่สำคัญยิ่งให้แก่ผู้วิจัย ตลอดเวลาจนประสบผลสำเร็จในการทำวิจัยในครั้งนี้

นางทองใบ เหมือนกรุง

๒๓ /กุมภาพันธ์ / ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๙)
สารบัญแผนภูมิ	(๑๓)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๔)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย	๗
บทที่ ๒ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา	๘
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อเด็กปฐมวัย	๒๕
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๒๙
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	๔๕
๒.๕ หลักสังคหวัตถุ ๔	๕๐
๒.๖ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๕๘
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๑
๒.๘ กรอบแนวคิด	๗๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย

๓.๑	รูปแบบการศึกษา	๗๓
๓.๒	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๓
๓.๓	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๓
๓.๔	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๕
๓.๕	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๗

บทที่ ๔ ผลการศึกษา

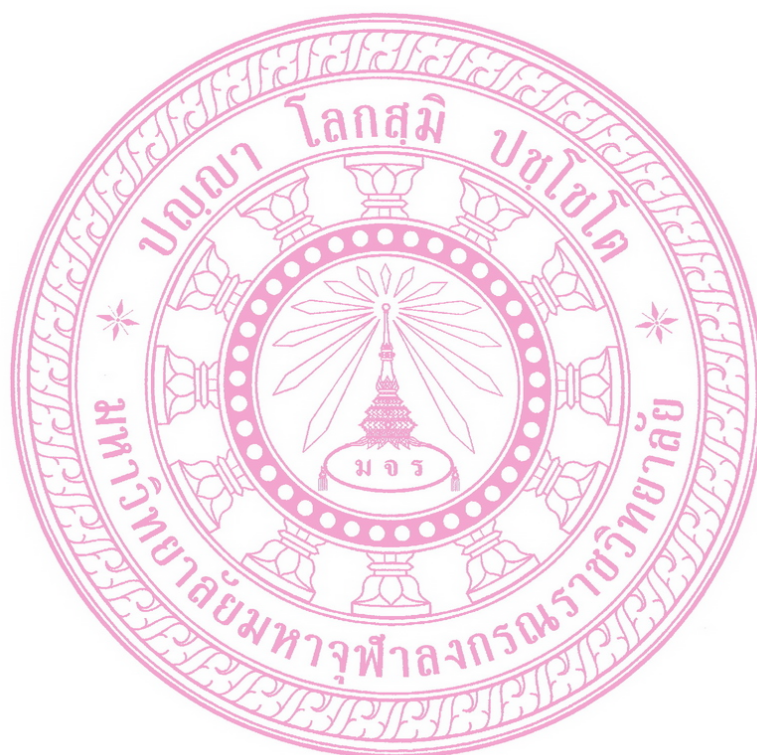
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๑
๔.๒	ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	๘๓
๔.๓	เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์	๘๔
๔.๔	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	๘๕
๔.๕	ข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	๘๖
๔.๖	องค์ความรู้และแนวทางพัฒนาในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	๘๗

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๑๓๗
๕.๑.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๓๗
๕.๑.๒	ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	๑๓๘
๕.๑.๓	ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	๑๓๙

สารบัญ (ต่อ)

๕.๑.๔ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางพัฒนา ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารพหาร อำเภอหนอง บัว จังหวัดนครสวรรค์	๑๔๕
๕.๑.๕ สรุปองค์ความรู้ใหม่	๑๔๙
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๕๐
บรรณานุกรม	๑๕๔
ภาคผนวก	๑๖๑
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๖๒
ภาคผนวก ข ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	๑๖๔
ภาคผนวก ค ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น(Reliability)	๑๖๗
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๗๑
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๘๐
ภาคผนวก ฉ แบบหนังสือความอนุเคราะห์ต่างๆ	๑๘๔
ประวัติผู้วิจัย	๒๐๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ ๑.๑ แสดงจำนวนประชากรได้แก่ผู้บริหาร และบุคลากร	๗๘
ตารางที่ ๔.๑ จำนวนค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๘๕
ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม	๘๖
ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน	๘๗
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านปิยาวจา	๘๘
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านอรรถจริยา	๘๙
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านสมานัตตดา	๙๐
ตารางที่ ๔.๗ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ	๙๑
ตารางที่ ๔.๘ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหารอำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ ด้านปิยาวจา	๙๓
ตารางที่ ๔.๙ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ ด้านอรรถจริยา	๙๕
ตารางที่ ๔.๑๐ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ ด้านสมานัตตดา	๙๖

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่ ๔.๑๑	การแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม	๙๗
ตารางที่ ๔.๑๒	การแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม	๙๘
ตารางที่ ๔.๑๓	การแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ ด้านทาน	๙๙
ตารางที่ ๔.๑๔	การแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ ด้านปิยวาจา	๑๐๐
ตารางที่ ๔.๑๕	การแสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ ด้านอติถจริยา	๑๐๑
ตารางที่ ๔.๑๕.๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู้ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด โดยประสพการณ์การปฏิบัติงาน ด้านอติถจริยา	๑๐๒
ตารางที่ ๔.๑๖	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ	๑๐๓
ตารางที่ ๔.๑๗	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ รวมอายุแต่ละด้าน	๑๐๔
ตารางที่ ๔.๑๘	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ระดับการศึกษา ด้านทาน	๑๐๕
ตารางที่ ๔.๑๙	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ระดับการศึกษา ด้านปิยวาจา	๑๐๖

[illegible]

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่ ๔.๓๑	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้ ด้านปียาวจา	๑๒๐
ตารางที่ ๔.๓๒	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้ ด้านอติถจริยา	๑๒๑
ตารางที่ ๔.๓๓	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้ ด้านสมาตติตา	๑๒๓
ตารางที่ ๔.๓๔	การเปรียบเทียบความความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ รวมแต่ละด้าน	๑๒๔
ตารางที่ ๔.๓๕	การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอาชีพ	๑๒๕
ตารางที่ ๔.๓๖	การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุ	๑๒๖
ตารางที่ ๔.๓๗	การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับรายได้	๑๒๗
ตารางที่ ๔.๓๘	การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับการศึกษา	๑๒๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย(Conceptual Framework)

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

หน้า

๗๖

๑๓๙

คำอธิบายสัญลักษณ์คำย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้ “พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙ ซึ่งมีจำนวน ๔๕ เล่ม แยกเป็น ๓ ปิฎกคือ เล่มที่ ๑ - ๘ เป็นพระวินัยปิฎก เล่มที่ ๙ - ๓๓ เป็นพระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๓๔ - ๔๕ เป็นพระอภิธรรมปิฎก ในการศึกษาได้กล่าวถึง แหล่งที่มา/เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น อก.ติก. (ไทย) ๒๐/๘๗/๓๑๒. หมายถึง พระสุตตันตปิฎก อังคุตรนิกาย ทิณปิฎก (ฉบับภาษาไทย) เล่มที่ ๒๐ ข้อที่ ๘๗ หน้า ๓๑๒ ได้ใช้ชื่อย่อ ดังนี้

ส.ส. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถคคปาลี	(ภาษาบาลี)
อง.จตุกก.(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาตปาลี	(ภาษาบาลี)
อง.ปณจก.(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปณจกนิบาตปาลี	(ภาษาบาลี)
ขุ.อิติ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตะกะ	(ภาษาไทย)
ขุ.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	มหานิเทศ	(ภาษาไทย)
ม.ม (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณาสกปาลี	(ภาษาบาลี)

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

อง.ปณจก.(ไทย) = อังคุตตรนิกาย มโนรूपุณิ อัฐกนิบาตอรรถกถา (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ โดยมีสาระตามพระราชบัญญัติเพื่อที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และส่งผลให้บรรลุนโยบายเป้าหมายและมาตรฐานด้านการศึกษาด้านเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ การพัฒนาโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานในด้านวิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ การบริหารและการจัดการ ด้านอื่นๆ พร้อมกันนี้มีเป้าหมายที่จะให้ครู ผู้บริหารศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนให้เป็นไปตามลักษณะที่พึงประสงค์ ภารกิจดังกล่าวจะสำเร็จลุล่วงต้องได้รับความร่วมมือ จากทุกฝ่ายไม่ว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องวางแผนและปฏิบัติภารกิจ ตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องการบริหารงานวิชาการ งานธุรการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน อาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์กับชุมชนให้ สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามหลักสูตร การที่ผู้เรียนจะเกิดคุณลักษณะต่างๆได้ครบถ้วนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ต้องเป็นผลจากหน่วยงานทุกระดับ ทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมกันจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้สนับสนุนและส่งเสริมให้ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น กล่าวคือ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง มีสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย ในการจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้ทุกส่วน คือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียน ครู อาจารย์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทุกคนในชาติต้องร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของคนไทย ดังนั้น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง จึงเป็นบุคคลในสถาบันครอบครัว ที่มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวเป็นจุดเริ่มการเรียนรู้ของชีวิตลูก พ่อ แม่ เป็นครูคนแรกและเป็นครูที่ติดตามสอนลูกไปทุกช่วงวัย และ พ่อ-แม่ ผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญในการสั่งสอน ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัยให้ แก่เด็ก

การศึกษาระดับระดับอนุบาลหรือระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็ก เป็นการวางรากฐานเตรียมความพร้อม เป็นเวลาทองของชีวิต และเป็นพื้นฐานสำหรับวัยต่อไปเนื่องจากการเจริญเติบโตของเด็กตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนถึง ๖ ปี ซึ่งเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทาง ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพการจัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลโรงเรียนเป็นหัวใจของการพัฒนาอนาคต การบริหารการศึกษาจะต้องเข้าใจและตระหนักว่าเป็นสหวิทยาการ เพราะเด็กเป็นสมบัติของชาติ ต้องการพัฒนาการที่สมบูรณ์ใน

ทุกทาง ซึ่งผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะสร้างความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ผู้ปกครองและชุมชนที่จะต้องให้ความร่วมมือระหว่างกันอย่างมีคุณภาพ^๑

ปัญหาอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครู และ ผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่าง ผู้ปกครองและ ครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครอง เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม การขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในเคลื่อนไหวของนโยบายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ผู้ปกครอง ไม่รับรู้ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างที่จะควรจะเป็น การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของ พ่อ- แม่ ผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากการกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครอง ไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ปัญหาทัศนคติ ความคิดที่แตกต่างกัน ระหว่างครูกับ พ่อ -แม่ ผู้ปกครอง เพราะทั้งสองฝ่ายอาจจะมีจุดยืนและทัศนะ หรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดการไม่ยอมรับ ซึ่งกันและกัน ฉะนั้นหนทางแก้ไขปัญหาก็ควรเสริมสร้างให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นคุณค่าของการศึกษา ให้ผู้ปกครองเข้าใจ พัฒนาการของเด็กหรือลูกหลานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้นำหลักธรรมที่สามารถเอื้อประโยชน์ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาประยุกต์ใช้ร่วมกับ การบริหารตามแนวทางพุทธศาสนา คือ หลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วยธรรมะเกี่ยวกับ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา โดยสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลราษีไศล อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ายินดี ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจให้ กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อตถจริยา ทำประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญห และช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับทุกคนทั้งหลายไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญห เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

^๑กุลยา ตันติผลาชีวะ, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนปฐมวัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๓๐-๓๗.

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีความเหมาะสมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารจัดการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับ กระบวนการจัดการ และการดำเนินงานที่เน้นการเตรียมความพร้อมของเด็ก เพื่อที่จะเข้ารับการศึกษาระดับสูงขึ้นต่อไป และในการดำเนินการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีองค์ประกอบหลายตัวที่จะช่วยให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาได้ดีขึ้น เช่น การจัดสภาพแวดล้อม ท่าเลที่ตั้งอาคาร ลักษณะอาคารสถานที่ บริเวณและบรรยากาศ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพ เพราะนักจิตวิทยาสภาพแวดล้อมมีความเชื่อว่ามนุษย์เป็น ระบบเปิด(open system) มีลักษณะ โครงสร้างที่ไม่ตายตัว (dynamic) รวมทั้งสภาพแวดล้อมก็เป็น ระบบเปิด และมีโครงสร้างที่ไม่ตายตัว แบบเดียวกัน จึงทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมในตัวเอง ตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับ ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนว่าสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน คือ ครู และสถานที่ตลอดจนบริเวณโรงเรียนที่สะอาดร่มรื่น มีชีวิตชีวา วัสดุ อาคารสถานที่ ที่ได้รับการดูแลพร้อมที่จะให้ครูดูแลนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลาและ มีความปลอดภัยอันจะทำให้ครูและนักเรียน มีความสะดวกสบายทางกายภาพและทางอารมณ์ ย่อมทำให้ ครู และนักเรียนมีจิตใจที่แจ่มใส ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^๒

จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้นำหลักธรรมที่สามารถเอื้อประโยชน์ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาประยุกต์ใช้ร่วมกับ การบริหารตามแนวทางพุทธศาสนา คือ หลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วยธรรมะเกี่ยวกับ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา โดยสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ คือ

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ หุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่ารัก ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจให้ กำลังใจ รู้จัก พูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อตถจริยา ทำประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนช่วยช่วยเหลือกิจการ ต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญห และช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

^๒ภัทรา วงศ์พรเพ็ญภาพ, การศึกษาแนวความคิดการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพประเภทโรงเรียน อนุบาล, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

๔. สมานัตตเอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอดันเสมอปลาย ให้ ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอทั้งต่อคนทั้งหลายไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน^๓

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นไปในบริบทของ ผู้ปกครองหรือไม่ประการใด

๑.๓.๒ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ตามที่ปรากฏในคัมภีร์ ทางพระพุทธศาสนา มีอะไรบ้าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรเป็นอย่างไร ?

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ด้านเนื้อหา การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สังคหวัตถุ ๔ มีความหมายดังนี้

ทาน หมายถึง การให้ ทุกคนควรรู้จักให้และมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน การให้ นั้นไม่ได้ หมายถึงหรือเฉพาะเจาะจงเพียงแค่การให้แต่เพียงสิ่งของอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงการให้ ซึ่งความรู้ให้ความช่วยเหลือ และการให้ที่ยิ่งใหญ่เสมอคือ “การให้อภัย”

ปิยวาจา หมายถึง การพูดถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ถ้อยคำที่เปล่งออกมาเป็นคำพูดมี ความสำคัญ เพราะคำพูดมักจะถ่ายทอดออกมาได้ถึงอารมณ์ซึ่งจะทำให้คนรักหรือเกลียดก็ได้

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๔

การพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพไพเราะและอ่อนหวานย่อมแสดงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด คำพูดเพียงคำเดียวอาจจะทำให้คนรัก หรืออาจจะฆ่าคนได้ก็มี ฉะนั้นจึงควรพูดด้วยถ้อยคำสุภาพ พูดด้วยจิตเมตตา พูดแต่ความจริงให้ถูกกาลเทศะ และพูดในเชิงที่ก่อให้เกิดประโยชน์ เพิ่มความนุ่มนวลโดยเติมหางเสียง เช่น ค่ะ ครับ เพื่อแสดงการให้เกียรติ ทำให้คนในองค์กรรู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญ และช่วยให้การติดต่อประสานงานทำได้ง่ายขึ้น

อัตถจริยา หมายถึง การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นโดย เริ่มจากพัฒนาความรู้และความสามารถในการทำงานของตนเอง ควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรมก่อนจากนั้นจึงใช้ความสามารถที่มีทำงานอย่างเต็มที่พร้อมร่วมมือกับทีมงาน และช่วยเหลือกันและกันเมื่อพบอุปสรรค

สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับฐานะและบทบาทของตนเอง หากเคยวางตนกับผู้อื่นในทางที่ดียังคงทำเช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เช่น เมื่อมีตำแหน่งสูงขึ้นยังต้องวางตนให้ดี แสดงความมีเมตตาให้มาก ไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิด เมื่อความสัมพันธ์อันดีเชื่อมโยงทุกคนเข้าไว้ด้วยกัน การงานก็จะก้าวหน้าและยังส่งผลให้มีสุขภาพจิตดี

๑.๔.๒ ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง จำนวน ๑๓๗ คน โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ R.C.Krejcie and D.W.Morgan ใช้วิธีการการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๑๐๓ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในทั้ง ๔ ด้านคือ ๑) ทาน ๒) ปิยวาจา ๓) อัตถจริยา ๔) สมานัตตตา

๑.๔.๔ ด้านสถานที่

สถานที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์.

๑.๔.๕ ด้านเวลา

ศึกษาในปีการศึกษา พ.ศ ๒๕๕๕ โดยเริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ ๒๕๕๖ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รวม ๕ เดือน

“พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ บุคลากรที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับอาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง การเตรียมความพร้อมของเด็ก ๓-๖ ปี ความพร้อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุคือ จากประสบการณ์เดิมของเด็ก ความเจริญเติบโตทางสมองของเด็กเอง วิธีการสอนของครู ความตั้งใจ ความสนใจของเด็ก เจตคติที่ดีของเด็ก ความมั่นใจความมุ่งหมายในตัวเด็กรวม ความว่า ความพร้อมจะเกิดขึ้นได้ จากประสบการณ์เดิม จากสมองของเด็กบวกกับวิธีการสอนของครู บวกกับความเข้าใจ เจตคติและ ความตั้งใจของเด็ก ความมุ่งหมายของการเตรียมเด็กให้มีพร้อมนั้น มิใช่เตรียมให้เด็กเขียนหนังสือ และอ่านหนังสือ แต่ต้องการให้เตรียมประสาทมือ เตรียมการบังคับมือ เตรียมตา เตรียมประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา เตรียมการสังเกต เตรียมหูคือการหัดฟัง เตรียมปากคือหัดให้พูด ซึ่งการเตรียมและการฝึกประสาทสัมผัสต่างๆ เหล่านี้จะต้องใช้อุปกรณ์และจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นได้ คั่นคว้า ทดลอง ได้หาประสบการณ์โดยตรงด้วยตัวของเด็กเองเพื่อให้เด็กรู้จักคิด มีความเข้าใจ มีสติปัญญา

๑.๖.๒ การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าไปร่วมกิจกรรม หรือช่วยเหลืองานที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมและในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษา การมีส่วนร่วมเป็น ขบวนการที่ประชาชนมีการร่วมมือในการพัฒนาความต้องการ การวางแผนและการตัดสินใจในการ ดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนประสบอยู่และร่วมมือกัน ดำเนินกิจกรรมนั้นให้ บรรลุผลเพื่อประโยชน์ของชุมชน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังจะช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและ ความเป็นเจ้าของให้เกิดแก่ประชาชน ทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้ประสบ ผลสำเร็จได้

๑.๖.๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง แนวทางการดำเนินงานบริหารสถานที่ดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กอายุระหว่าง ๓-๕ ปี มีฐานะ เทียบเท่าสถานศึกษา เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ประกอบด้วย การส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาการ เด็ก การบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย บุคลากร ผู้ปกครองการ และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม^๕

๑.๖.๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสังเคราะห์ซึ่งกันและกันมีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

^๕ยุทธาน มิ่งเมือง, “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๙), หน้า ๕๖.

๑ ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือ ทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

๒ ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓ อตถจริยา ทำประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆบำเพ็ญประโยชน์รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญห และช่วยปรับปรุง ส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔ สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับทุกคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์คือร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญห เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน^๖

๑.๖.๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล มีหน้าที่บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในเขตตำบล และดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๒ ได้ทราบถึงความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ได้ทราบถึงปัญหา /อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ การศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๔ ผลที่ได้ คือ รูปแบบและองค์ความรู้ใหม่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

^๖ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **ธรรมบุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดการศึกษาดังต่อไปนี้

๒.๑ ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

๒.๒ แนวคิดทฤษฎี ความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อเด็กปฐมวัย

๒.๑.๑ แนวคิดทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูและจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๓.๑ ความหมายการมีส่วนร่วม

๒.๓.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วม

๒.๓.๓ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

๒.๕ หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

๒.๖ แนวคิดทฤษฎีการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการการศึกษา

๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

๒.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

๒.๑ ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง ความพร้อมของเด็ก ๓-๖ ปี ความพร้อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุคือ จากประสบการณ์เดิมของเด็กความเจริญเติบโตทางสมองของเด็กวิธีการสอนของครู ความตั้งใจ ความสนใจของเด็ก เจตคติที่ดีของเด็ก ความมั่นใจ ความมุ่งหมายในตัวเด็กรวมความว่า ความพร้อมจะเกิดขึ้นได้ จากประสบการณ์เดิม จากสมองของเด็กบวกกับวิธีสอนของครูบวกกับความเข้าใจ เจตคติและความตั้งใจของเด็ก ความมุ่งหมายของการเตรียมเด็กให้พร้อมนั้น มิใช่เตรียมให้เด็กเขียนหนังสือและอ่านหนังสือแต่ต้องการให้เตรียมประสาทมือ เตรียมการบังคับมือ เตรียมตา เตรียมประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา เตรียมการสังเกต เตรียมหู คือการหัดฟัง เตรียมปากคือหัดให้พูด ซึ่งการเตรียมและการฝึกประสาทสัมผัสต่างๆเหล่านี้จะต้องใช้อุปกรณ์และจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นได้ คั่นคว้า ทดลอง ได้หาประสบการณ์โดยตรงด้วยตัวของเด็ก

เองเพื่อให้ได้รู้จักคิด มีความเข้าใจ มีสติปัญญา^๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ ได้กำหนดแนวคิดทิศทางและ กระบวนทรรศน์ใหม่ของแผน คือให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา สังคม เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดในความสำเร็จของการพัฒนาสังคมและพัฒนาอื่นในทุกๆ เรื่องและการที่จะพัฒนา ศักยภาพของคนนั้นต้องมีการพัฒนาตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถือเป็นรากฐานของการจัดการศึกษาที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับต่อไป^๒

เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๘ จึงมีนโยบายที่จะจัดการ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กที่อายุ ๓-๕ ปี ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และเน้นการพัฒนา ด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม เป็นสำคัญและหลากหลาย ถือได้ว่าเป็นการเดินทางพาสู่ห้วงเวลาใหม่ของมนุษยชาติสังคมไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จำเป็นต้องปรับตัวเองให้สอดคล้องกับกระแสของสังคมโลก ในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ ๘ ได้กำหนดให้การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นระดับการศึกษาหนึ่งในสี่ของการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน และเป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและ พัฒนาความพร้อมของเด็กทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพและสังคม เพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไป การจัดการศึกษาระดับนี้อาจจัดในรูปของชั้นเด็กเล็ก อนุบาลศึกษา หรือ ในรูปของศูนย์พัฒนาเด็กในรูปต่างๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้

๑ จัดเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนมี โอกาสได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒ จัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็ก ตามสภาวะความต้องการพื้นฐานตามวัยตั้งแต่ปฏิสนธิและการพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์

๓. ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมอย่างน้อย ๑ ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา โดยให้ดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

๓.๑ ขยายบริการการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้กว้างขวางโดยเฉพาะในชนบทห่างไกลและชุมชนแออัดในทุกจังหวัด โดยให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนทั้งของรัฐและท้องถิ่นจัดบริการ เตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอย่างน้อย ๑ ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

๓.๒ จัดหลักสูตรแต่ละระดับและประเภทการศึกษาให้มีเนื้อหาสาระทั้งส่วนที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคคลและสังคม และส่วนที่เสริมสร้างศักยภาพตามความแตกต่างของบุคคล

๓.๓ ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูเด็กและการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างวัย

^๑สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, “คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา” (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุรสกลาตพรวี, ๒๕๓๔), หน้า ๑๐.

^๒สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ “เอกสารประกอบการศึกษาขั้นบัณฑิตศึกษา” (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รุ่งเรืองการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๓-๘.

๓.๔ ส่งเสริมให้ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันในชุมชน และ สื่อมวลชนร่วมมือกันในการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม และการชี้แนวทางที่ดีแก่เด็กและ เยาวชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง^๓

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้ กรมวิชาการ จัดทำหลักสูตร ระดับก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยได้กำหนดปรัชญาการจัดการศึกษา และกาอบรมเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด - ๖ ขวบ บนพื้นฐานการให้ความรัก ความเข้าใจ และ ความจำเป็นที่ จะพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้ เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เด็ก อาศัยอยู่^๔

สาระสำคัญของหลักสูตรแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กแรกเกิด ๑ ปี

ส่วนที่ ๒ เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ ๑-๓ ปี

ส่วนที่ ๓ เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี

หลักสูตรส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของ เด็กแรกเกิด-๓ ขวบ และเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะเป็แนวทางในการเลี้ยงดูเด็กให้มี ความสมบูรณ์ เต็มตามศักยภาพ

หลักสูตรส่วนที่ ๓ สำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. หลักการเป็นการจัด โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กอายุ ๓-๖ ปี ทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดย บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา รวมทั้งเป็นการร่วมมือ ระหว่างบ้านสถานศึกษา และชุมชน

๒ จุดมุ่งหมายมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างของแต่ละ บุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยแบ่งออกเป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ๑๐ ประการ และคุณลักษณะตามวัยแยกตามพัฒนาการของเด็กกลุ่มอายุ ๓-๔ ปี ๔-๕ ปี และ ๕-๖ปี ตามลำดับดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

๒.๑ มีสุขภาพดี เจริญเติบโตตามวัยและมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม

๒.๒ ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒.๓ ร่าเริง แจ่มใส มีความสุขและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

๒.๔ มีคุณธรรมและจริยธรรม วินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ

๒.๕ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับสภาพและวัย

^๓กรมวิชาการ, คู่มือการดำเนินงานอนุบาล ๓ ขวบ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,๒๕๔๐), หน้า ๓๐.

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒-๑๗.

๒.๖ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในท้องถิ่น และความเป็นไทย

๒.๘ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

๒.๙ มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

๒.๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม

๒.๑๐ มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๓ การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็กให้ยืดอายุเป็นหลัก และอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล เช่น กลุ่มเด็กที่มีอายุ ๓-๔ ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล ๑ กลุ่มเด็กอายุ ๔-๕ ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล ๒ กลุ่มเด็กอายุ ๕-๖ ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล ๓ หรือเด็กเล็ก

๔ ระยะเวลาเรียนใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ๑-๓ ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา

๕. แนวการจัดประสบการณ์ กำหนดแนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์ คือ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ในบรรยากาศที่อบอุ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้กับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นอย่างหลากหลาย เป็นประสบการณ์ตรงที่让孩子ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับ วัตถุ สิ่งของเด็กและผู้ใหญ่ สอดคล้องการพัฒนาเด็ก

๖ กิจกรรมประจำวันให้จัดกิจกรรมประจำวันให้ครอบคลุมการพัฒนา กล้ามเนื้อใหญ่ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาการคิด การส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ การส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน ลักษณะการจัดให้จัด ในรูปของกิจกรรมผ่านการเล่น กิจกรรมที่จัดอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษา และ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นต้น

๗. การจัดกิจกรรมตารางประจำวัน ให้ครอบคลุมกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

๗.๑ การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องของการฝึกให้เด็กได้ใช้ทักษะเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเอง และฝึกให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม

๗.๒ การเล่นเสรี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีโอกาสได้เลือกและตัดสินใจได้พัฒนาการคิดและการที่เด็กได้เล่นจะเป็นการพัฒนาการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก

๗.๓ การแสดงความรู้ผ่านวัตถุ เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการคิดและความคิดสร้างสรรค์

๗.๔ กิจกรรมด้านสังคม เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้เลือก ตัดสินใจ และเป็นการสร้างนิสัยที่ดีให้กับเด็ก

๗.๕ กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความแข็งแรง กล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และการใช้วัยต่าง ๆ

๗.๖ กิจกรรมที่ครูเป็นผู้สอน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการคิดสติปัญญา ที่ครูต้องการให้เด็กเกิดตามวัยสัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่เสนอแนะไว้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนและสภาพการณ์ โดยยึดหลักการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน ให้มีความสมดุลกล่าว คือ มีทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหว ทั้งนี้ควรจัดให้ครอบคลุมกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

๘. เนื้อหาที่กำหนดไว้ในกิจกรรมได้กำหนดไว้ ๒ ส่วน คือ

๘.๑ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญที่เด็กทุกคนควรได้รับ เพราะจะช่วยให้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับ สื่อวัสดุสิ่งของกับเพื่อน และบุคคลอื่น ๆ ประสบการณ์ที่สำคัญมี ๙ ประการ คือ การสื่อความคิดที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนกและเปรียบเทียบจำนวนมิติสัมพันธ์ และเวลา

๘.๒ ส่วนที่เป็นเนื้อหาและแนวคิด มี ๙ หัวข้อ คือ ตัวเรา ครอบครัว โรงเรียนของเรา บุคคลต่างๆ วันสำคัญ ธรรมชาติรอบตัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การคมนาคม และการสื่อสารต่างๆ แต่ละหัวข้อจะมีแนวคิดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็กหลังจากได้ทำกิจกรรมหลากหลายแล้ว

๙. การประเมินพัฒนาการ กำหนดให้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล ขณะทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวัน และมีการรวบรวมผลงานความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต น้ำหนัก ส่วนสูง และสุขภาพของเด็ก เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาให้เด็กได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ^๕ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ไว้ดังนี้ คือ

นโยบาย ขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างกว้างขวางและสูงขึ้น โดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ยุทธศาสตร์ ให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับบริการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจอย่างสมวัยและต่อเนื่องอันเป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในระดับสูงต่อไป

มาตรการ

๑ ให้ความรู้แก่พ่อแม่และครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยเผยแพร่ความรู้ การวางแผนครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูตามบทบาทที่เหมาะสมของพ่อแม่ โดยการจัดกิจกรรม และเผยแพร่ผ่านสื่อประเภทต่างๆ อย่างกว้างขวาง

^๕ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘, เอกสารประกอบการศึกษา
ชั้นบัณฑิตศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: รุ่งเรืองการพิมพ์ ๒๕๕๔), หน้า ๔๗.

๒ ให้หน่วยงานทางการศึกษาประสานและร่วมมือกับสื่อมวลชนอย่างจริงจังและต่อเนื่องจัดกิจกรรมรณรงค์ทางสังคม เพื่อให้เกิดความตระหนักว่าเด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ามากที่สุดของครอบครัวและสังคม

๓ ขยายบริการทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย ๑ ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาภายในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๘ โดยรัฐสนับสนุนให้เปล่าสำหรับเด็กที่ด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ

๔ สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาของกลุ่มเด็กที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย^๒ ได้กำหนด แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ในแผนการศึกษาฉบับที่ ๘ ระยะ ไ้ดังต่อไปนี้

๑.วัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษามีโอกาสได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และภาษามีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

๒.นโยบาย เป้าหมายและมาตรการในการจัดการศึกษา

นโยบายข้อ ๑ ปฏิรูปโรงเรียนให้สามารถบริการการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป้าหมาย โรงเรียนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กอายุ ๓-๕ ปี ได้ครบทุกคน

มาตรการ

๑.ประสานงานวางเครือข่ายประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และประชาสัมพันธ์เพื่อร่วมกันวางแผนให้เด็กทุกคนในพื้นที่ได้รับ การศึกษาอย่างทั่วถึง

๒ จัดทำสำมะโนนักเรียนและระบบข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ

๓ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป ตระหนักถึงความจำเป็นและ ประโยชน์ของการส่งบุตรหลานเข้ารับการเตรียมความพร้อมในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือในการติดตามดูแล ให้เด็กก่อนวัยเรียนได้เข้ารับการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง

๔ จัดให้โรงเรียนอนุบาล ประจำอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

นโยบายข้อ ๒ ปฏิรูปหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับให้สนองความแตกต่างของผู้เรียนรวมทั้งเด็กด้อยโอกาส

^๒สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย, “แผนพัฒนาการศึกษฉบับที่ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย”, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๐) (อัคราณา).

เป้าหมาย มีแนวการจัดประสบการณ์ที่เป็นมาตรฐานกลางสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี ให้มีการพัฒนาการทุกด้านเต็มศักยภาพ และโรงเรียนสามารถนำแนวทางการจัดประสบการณ์นี้ไปพัฒนา เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

มาตรการ

๑ คณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มบุคคล ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ทั้งในด้านกำหนดเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ การเรียนรู้

๒ ให้โรงเรียนมีแนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา และนำไปพัฒนา แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี ให้มีการพัฒนาการทุกด้านเต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

๓ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย วิจัยพัฒนาหารูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น และพัฒนาระบบที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนา หลักสูตรและเผยแพร่ได้อย่างเหมาะสม

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด กระบวนการเสริมสร้างประสบการณ์ ทำให้เด็กพัฒนาทุกด้านโดยองค์รวม เด็กได้เรียน/เล่น อย่างมีความสุข การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการ คิดค้นคว้า กระทำ การทดลอง วิเคราะห์ แก้ปัญหา สรุปผลการทำงานด้วยตัวของเด็กเอง ที่สำคัญสิ่งที่เรียนมีความหมายต่อตัวเด็ก โดยโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนประสานความร่วมมือดำเนินการ และวางแผนงานอย่างจริงจัง

การดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำเสนอประเด็นการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การจัดประสบการณ์ (การสอน) เด็กระดับก่อนประถมศึกษาจะมีวิธีการแตกต่างจาก การสอนในระดับอื่น โดยมีเหตุผลอย่างน้อย ๒ ประการคือ

๑ เด็กวัยนี้มีพัฒนาการด้านการเรียนรู้แตกต่างจากเด็กวัยสูงขึ้น อาทิ ช่วงความสนใจสั้นจำนวนคำศัพท์ยังมีจำนวนจำกัดการนำคำศัพท์มาเรียบเรียงเป็นประโยคที่จะใช้สื่อความหมายกับผู้อื่นก็ยังไม่อยู่ในระยะเริ่มฝึกหัด มีความสับสนยังมีปัญหาที่จะเข้าใจสิ่งที่ป็น นามธรรมเท่าที่กล่าวมาจะเป็นอุปสรรคในการเรียนเมื่อเทียบกับเด็กที่มีอายุสูงกว่า ๖ ขวบ จะทำได้ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๖ ขวบจะเรียนรู้ได้ดีจากกิจกรรมต่างๆ เช่นการเล่น การทำงาน ศิลปศึกษา เป็นต้น

๒ การพัฒนาพลเมืองในชาติให้มีคุณภาพนั้น ช่วงอายุที่จะปูพื้นฐานให้ได้ดีที่สุด คือวัยต่ำกว่า ๖ ขวบ การจะเตรียมเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีพร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่ชาติต้องการแก้ปัญหาของชาติบ้านเมืองได้นั้น การจัดการศึกษาในช่วงนี้จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าในอนาคตเป็นอย่างไร

จากตัวอย่างที่ยกมาจะเป็นเหตุผล สำคัญที่จะต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาในระดับนี้ว่าควรเป็นแบบใดหากจะยังมุ่งเร่งสอนอ่านเขียนโดยไม่คำนึงถึงการพัฒนาสติปัญญาที่แท้จริงยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก

เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เด็กได้มีพัฒนาการเจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพของแต่ละคนต่อไป

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในหลาย ๆ ประเทศนั้น จัดขึ้นตามปรัชญาของนักจิตวิทยาพัฒนาการ นักการศึกษาต่างๆ ที่ได้รับการยอมรับกันทั่วไปมานานกว่า ๒๐๐ ปี จนถึงปัจจุบัน และประเทศต่างๆ ใช้ยึดเป็นหลักในการวางปรัชญาและสร้างหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาของตนมาโดยตลอด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติก็เช่นกันได้นำหลักปรัชญาต่างๆ ในระดับก่อนประถมศึกษามาพิจารณา และปรับให้เข้ากับสภาพสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมไทย ดังนี้

๑. ปรัชญาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ^๑ ได้ดำเนินการจัดทำ แนวการจัดการประสบการณ์ (หลักสูตร) และแผนการจัดประสบการณ์ (แผนการสอน) ในระดับก่อนประถมศึกษา โดยพิจารณาจากหลักปรัชญาระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

- ๑.๑ เด็กมีความแตกต่างระหว่างบุคคล (เปสตาลอซซี)
- ๑.๒ เด็กจะพัฒนาได้ดีจากการเล่น (เพรอปเบล)
- ๑.๓ การฝึกประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ การดู การฟัง การชิมรส การดมกลิ่น และการสัมผัสเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านสติปัญญา (มอนเตสซอรี)
- ๑.๔ เด็กเรียนรู้จากการกระทำจากประสบการณ์ตรง (ดิวอี้, เพียเจท์)
- ๑.๕ สภาพแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต (อิริคสัน)
- ๑.๖ การเร่งให้เด็กเรียนเป็นอันตรายยิ่งนัก (เดวิด เอลเคน)

๒ หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติยึดหลักการดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
- ๒.๒ ประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๒.๓ เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการเล่นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
- ๒.๔ สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการของเด็ก
- ๒.๕ บุคลากรมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก และมีทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

^๑สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ ๘ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.๒๕๔๐), หน้า ๖๘.

๓. หลักการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

๓.๑ มุ่งเน้นให้เด็กให้เด็กพัฒนาทุกด้าน คือ ด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิได้มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เนื้อหาวิชาแต่ต้องให้พัฒนาคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

- ๓.๑.๑ พัฒนาการรับรู้ และประสาทสัมผัส
- ๓.๑.๒ พัฒนาการสื่อสารโดยการฟัง การพูด (ภาษา ท่าทาง คำพูด)
- ๓.๑.๓ พัฒนาด้านบุคลิกภาพ
- ๓.๑.๔ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น
- ๓.๑.๕ มีการตัดสินใจได้ถูกต้อง
- ๓.๑.๖ รู้จักคิดวางแผนในการทำกิจกรรม
- ๓.๑.๗ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ๓.๑.๘ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

ความสุข

- ๓.๑.๙ มีความรัก ชื่นชม และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ
- ๓.๑.๑๐ มีคุณธรรมจริยธรรม

๓.๒ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ ในลักษณะบูรณาการขึ้นเป็นหน่วยการสอน แทนการสอนเป็นรายวิชา

๓.๓ จัดประสบการณ์โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามความสามารถของแต่ละคน

๓.๔ ในการพัฒนาจะยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูจะไม่ใช่ผู้นำในการทำกิจกรรมแต่ จะเป็นผู้ควบคุมกิจกรรม อำนาจความสะอาดแก่เด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมเต็มที่

๔. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

คนทั่วไปมักจะคิดว่าการสอนเด็กเล็กๆ นั้น มีวิธีการไม่แตกต่างไปจากเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพราะเด็กจะมีอายุต่างกันเพียง ๑ - ๒ ปี เท่านั้น แท้จริงแล้วเด็กทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ภาษา การคิด ความเข้าใจ ช่วงความสนใจ การใช้มือและตาให้สัมพันธ์กัน ฯลฯ ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้แก่เด็กวัยนี้จึงมีหลักการดังต่อไปนี้

๔.๑ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัยนี้ หมายถึง ทั้งสาระของกิจกรรม และเวลาที่ใช้จัดตั้งตารางกิจกรรมประจำวันที่ปรากฏในแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งจะสรุปให้เห็นดังนี้

- กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ๒๐ นาที
- กิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม ๖๐ นาที
- กิจกรรมในวงกลม ๒๐ นาที
- การเล่นกลางแจ้ง ๔๐-๖๐ นาที
- การรับประทานอาหารกลางวัน ๔๕ นาที

การนอน ๑๒๐ นาที

เกมการศึกษา ๒๐-๓๐ นาที

๔.๒ จัดกิจกรรมโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง หมายความว่า การจัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็กวัยนี้ กล่าวคือ กิจกรรมที่จัดจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลจากหลักการที่กล่าวมาจึงเป็นตัวกำหนดว่ากิจกรรมที่จัดควรมีลักษณะดังนี้

๔.๒.๑ การจัดกิจกรรมการเล่น เด็กวัยนี้จะเรียนรู้จากการเล่น กิจกรรมการเล่นจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ให้เป็นคนแจ่มใสเบิกบาน ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ เป็นต้น

๔.๒.๒ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่สนองต่อความสนใจของเด็กและช่วยพัฒนาเด็กได้ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา

๔.๒.๓ การจัดกิจกรรมเสรี ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่ให้โอกาสเด็กได้ทำตามความต้องการความสนใจของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ กิจกรรมสร้างสรรค์ การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง เป็นต้น จากการทำกิจกรรมในลักษณะนี้จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

๔.๓ จัดให้มีกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

๔.๔ จัดให้มีกิจกรรมสงบ และเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกาย กิจกรรมสงบได้แก่ ฟังการเล่านิทาน ฟังเพลง ดูภาพหนังสือนิทานอย่างเงียบ ๆ เป็นต้น ส่วนกิจกรรมเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายได้แก่ การเคลื่อนไหวตามจังหวะ การเล่นในห้องเรียนการเล่นนอกห้องทัศนศึกษา เป็นต้น การจัดกิจกรรมในแต่ละวันนั้นจะนำกิจกรรม ๒ ประเภท มาจัดสลับกันการทำเช่นนี้จะช่วยให้เด็กได้ผ่อนคลายความเครียดและพักผ่อนไปในตัว

๔.๕ จัดให้มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ โดยมุ่งให้ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด คือ ร้อยละ ๗๕ กลุ่มย่อยร้อยละ ๑๕ และกลุ่มใหญ่ร้อยละ ๑๐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

๔.๕.๑ กิจกรรมเป็นรายบุคคล เช่น กิจกรรมเสรี กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ (ในส่วนที่เสรี) การเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง

๔.๕.๒ กิจกรรมกลุ่มย่อย เช่น กิจกรรมประกอบอาหาร กิจกรรมศิลปะ การเล่านิทาน เกมการศึกษา

๔.๕.๓ กิจกรรมกลุ่มใหญ่เป็นกิจกรรมที่ทำเหมือนกันทั้งชั้น เช่น กิจกรรมในวงกลม การรับประทานอาหาร การนอนกลางวัน

๕. แนวการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กวัยก่อนประถมศึกษาดังนี้

๕.๑ แนวการจัดประสบการณ์

แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ขอบข่ายและเนื้อหาของแนวการจัดประสบการณ์ไม่ได้แบ่งออกเป็นรายวิชาแต่กำหนดหลักการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการขึ้นเป็นหน่วยการสอน ให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยพัฒนาการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เพื่อให้มีพัฒนาการครบทั้ง ๔ ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความสามารถของเด็กในแต่ละช่วงอายุเป็นหลัก ไม่มุ่งให้เด็กอ่านเขียนหรือท่องจำเนื้อหา

๕.๒ แผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดประสบการณ์ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ประกอบด้วยกิจกรรมที่ปรากฏในตารางกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ การเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ การเล่นตามมุม กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษาและกิจกรรมที่ไม่ปรากฏในตารางกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ การเล่านิทาน การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง ทักษะศึกษา การปฏิบัติการทดลอง และการเตรียมเด็กให้สงบ

ตอนที่ ๒ แผนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย หน่วยการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดปีการศึกษา ในแต่ละหน่วยจะมีรายละเอียดของวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

ตอนที่ ๓ การจัดประสบการณ์และเนื้อหาของแผนการจัดประสบการณ์ซึ่งจะกล่าวถึงพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน ที่ปรากฏในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนได้นำไปใช้ในการปรับหรือสับเปลี่ยนหน่วยการจัดประสบการณ์ในระดับท้องถิ่นหรือโรงเรียน และสิ่งที่ควรคำนึงถึงเมื่อมีการสับเปลี่ยนหน่วยการจัดประสบการณ์ สิ่งที่จะต้องคงไว้ตามเดิม คือ จุดประสงค์ทางคณิตศาสตร์ ทั้งนี้เพราะได้เรียงลำดับความยากง่ายไว้แล้ว

๖. การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการประเมินความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมที่คาดว่าจะปรากฏในแต่ละช่วงอายุ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เติบโตตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งนี้มิใช่เป็นการประเมินเพื่อตัดสินได้หรือตก

“สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, “คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา,” (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุรสกลาตพรว.๒๕๔๐), หน้า ๔๕.

การประเมินพัฒนาการมีหลายวิธี เช่น การสังเกต การสนทน การสัมภาษณ์ และ การศึกษาผลงาน การประเมินพัฒนาการได้ระดับก่อนประถมศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

๑ ศึกษาพัฒนาการของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาให้เข้าใจก่อนทำการประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ

๒ สังเกตพัฒนาการทุกด้านของเด็กแต่ละคนขณะที่ทำกิจกรรมในสถานการณ์ปกติ ตามกิจกรรมประจำวัน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน แต่ละกิจกรรม ครูสามารถประเมินพัฒนาการได้หลายด้าน

๓ บันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน อย่างสม่ำเสมอ มีการรวบรวมข้อมูลทุกด้าน เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก นำมาสรุปและประเมินพัฒนาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคน

สรุปผลการประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละคนทุกภาคเรียน

การประเมินพัฒนาการได้ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นภาระหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องประเมินเด็กแต่ละคนอย่างต่อเนื่องทุกระยะ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ หรือแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กแต่ละคนให้ดียิ่งขึ้น และสามารถที่จะเสนอผลการพัฒนาของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้แนวทางการพัฒนาเด็ก และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน หรือแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อเด็กจะได้มีพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพ และพร้อมที่จะเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีความสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จำเป็นจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักการ จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อจะได้ดำเนินการ หรือ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับนี้ได้อย่างถูกต้อง สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ^๕

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ๑ ความสะอาด ความปลอดภัย
- ๒ ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
- ๓ ความสะดวกในการทำกิจกรรม
- ๔ ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น
- ๕ ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
- ๖ บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง

^๕สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, “มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อน ประถมศึกษา,” (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุทธาสถาพรวิภา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔-๒๔.

๑ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

๑.๑ ห้องเรียนระดับก่อนประถมศึกษาจะต้องสะอาด มีแสงสว่างเพียงพอปลอดภัย และกว้างได้สัดส่วนกับจำนวนเด็ก ควรมีพื้นที่กว้างเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตรต่อเด็ก ๑ คน

๑.๒ ครุภัณฑ์ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก ชั้นวางของ ควรมีขนาดเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนเด็ก ควรเลือกใช้สีอ่อนๆ หรือสีธรรมชาติ

๑.๓ สื่อและเครื่องเล่นภายในห้องเรียน ต้องมีจำนวนเพียงพอ ปลอดภัยและอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

๑.๔ การจัดแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่างๆ อย่างน้อย ๔ มุม เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ โดยมีสื่ออุปกรณ์ภายในมุมอยู่ในสภาพที่ใช้การ ได้ดี สอดคล้องกับแนวและแผนการจัดประสบการณ์ และเด็กสามารถเคลื่อนที่จากมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีอิสระ โดยไม่รบกวนเด็กคนอื่น ๆ

๑.๕ การกำหนดพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มย่อย และ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ให้ชัดเจนจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในแนวการจัดประสบการณ์ และแผนการจัดประสบการณ์

๑.๖ การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปในห้องเรียน ควรจัดให้มีสภาพและบรรยากาศที่อบอุ่นเหมือนบ้าน เพื่อสร้างความสนใจของเด็กให้กระตือรือร้นอยากมาโรงเรียน นอกจากนี้ยังสามารถใช้ประโยชน์ของห้องเรียนได้หลายอย่าง เช่น ใช้เป็นทั้งห้องจัดกิจกรรม ห้องรับประทานอาหาร ห้องพักผ่อน

๑.๗ บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก ควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและเข้าใจธรรมชาติของเด็ก

๑.๘ การจัดป้ายนิเทศ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมในห้องเรียน และส่งเสริมให้เกิดประโยชน์กับเด็กโดยตรง ความสูง และขนาดของป้ายนิเทศ ควรอยู่ในระดับสายตาเด็ก เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศ

๒. การจัดสภาพภายนอกห้องเรียน

สภาพภายนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆ โรงเรียน รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่นพร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณ โรงเรียน และบริเวณรอบนอกโรงเรียน ดูแลรักษาความสะอาด ต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณโรงเรียน จัดที่ติดป้ายข่าวสารประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครองรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็ก มีความสำคัญเช่นเดียวกับสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ควรจัดดังนี้

๒.๑ การจัดบริเวณภายนอกห้องเรียน ควรจัดให้มีที่ร่มที่โล่งแจ้งมีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษา เล่นโดยแยกจากสนามเด็กเล่นของเด็กระดับประถมศึกษา โดยคำนึงความปลอดภัย

๒.๒ การจัดสนามเด็กเล่น ควรจัดให้มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น มีทั้งดิน ทราย หล้า หากมีพื้นที่เพียงพอให้มีทั้งเนินและที่ราบมีที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อเลื่อน ที่สำหรับเล่น ทราย เล่น น้ำ และที่สำหรับขุด มีเครื่องเล่นประเภทปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ และมีขอบเขตเป็น สัดส่วน

๒.๓ อุปกรณ์ ของเล่นและเครื่องเล่นต่าง ๆ ภายในสนามต้องเหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ ต้องมีความแข็งแรงทนทาน ได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี และมีความปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา

๒.๔ มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่สะอาดถูกสุขลักษณะเหมาะสมกับวัย สะดวกแก่การใช้ อาจอยู่ในห้องเรียนหรือในอาคารเรียน

ด้านการประสานสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินงาน การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะพ่อแม่ คือ ครูคนแรกของลูก ดังนั้นหากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงการทำงานในลักษณะ ๓ ประสาน คือ บ้าน โรงเรียน และชุมชน โดยมุ่งเน้นการประสานคน ประสานงาน และประสานประโยชน์แล้วจะสามารถทำให้การดำเนินงาน การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาบรรลุเป้าหมายที่วางไว้การดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน จะมุ่งเน้นที่การให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้สาระความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในเรื่องพัฒนาการ โภชนาการ การดูแลสุขภาพพจนานมัยมากกว่า การเสริมสร้างทักษะ และเจตคติ จึงได้เกิดการจัดการศึกษาแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ตัวอย่างของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษา อาทิ การเข้ามาเป็นอาสาสมัครในโรงเรียน เช่น ช่วยจัดทำของเล่น ผลิตสื่อ ซ่อมแซม เครื่องเล่นสนาม ช่วยประกอบอาหารว่าง เป็นวิทยากร และ แหล่งวิทยากรในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

ปัญหาที่พบบ่อยในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มักจะเกิดมาจากความไม่เข้าใจของ พ่อ แม่ ผู้ปกครองในเรื่องเตรียมตัวลูกก่อนไปโรงเรียน ซึ่งต้องการทั้งการเตรียมตัวเตรียมใจและการให้เวลาลูกในระยะปรับตัว ไม่เร่งรัด การอ่านเขียนเพราะจะเป็นการสร้างเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็ก และเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว โรงเรียนอาจใช้วิธีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีดังนี้^{๑๐}

๑ ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง โดยพบปะเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน ปรีกษาหารือในรูปแบบของกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อยเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างเสริมและพัฒนาเด็กจะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกๆ ด้าน อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

๒ เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะเกิดประสิทธิผลสูงสุด เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ดังนั้น ครูควรเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ มีประสบการณ์มาร่วมกิจกรรมกับเด็กที่โรงเรียนบ้าง เช่น เล่น ดนตรีแสดงงานศิลปะต่างๆ จัดทำอาหารกลางวันและอาหารเสริมให้แก่เด็ก ตลอดจนร่วมใน การศึกษานอกสถานที่ และร่วมงานในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก เป็นต้น

^{๑๐} กรมวิชาการ, คู่มือการดำเนินงานอนุบาล ๓ ขวบ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๖.

๓ ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครูระดับก่อนประถมศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วย เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สำรวจความสนใจ ความต้องการรวมทั้งปัญหาต่างๆ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากผู้ปกครอง โดยการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม

๓.๒ จัดบริการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในรูปแบบต่างๆ เช่น

๓.๒.๑ จัดรายการส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง ตามความสนใจ โดยเชิญวิทยากร มาบรรยาย อภิปรายสาธิต ฯ

๓.๒.๒ จัดห้องสมุดและศูนย์ของเล่นสำหรับเด็ก เพื่อบริการให้ยืมหนังสือหรือของเล่น ไปใช้กับลูกที่บ้าน

๓.๒.๓ จัดศูนย์แนะแนวผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้ต่างๆ

๓.๒.๔ จัดพิมพ์เอกสารเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับผู้ปกครอง เช่น ผู้ปกครองควรจัดกิจกรรมเด็กขณะที่เด็กอยู่บ้านอย่างไร

๓.๒.๕ จัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนอย่างเหมาะสมนอกจากนี้ ครูระดับก่อนประถมศึกษาควรจัดทำสรุปพัฒนาการของเด็ก รายงานให้ผู้ปกครองได้ทราบความก้าวหน้า และพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กเป็นระยะจัดป้ายนิเทศและจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเด็กตลอดจนจัดทำจดหมายข่าวถึงผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กกับทางโรงเรียน

ด้านการบริการ

การบริการเป็นปัจจัยที่จำเป็นมากปัจจัยหนึ่งในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพราะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการใช้สอยและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการเลือกและจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ น้ำดื่ม น้ำใช้ อาหารกลางวัน การให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่เด็กนักเรียน ดังนั้นควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้^{๑๑}

ความปลอดภัย

- ๑ ต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ ที่จะเกิดขึ้นกับเด็กได้ตลอดเวลา
- ๒ เตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่เกิดกับเด็กในกรณีเกิดอุบัติเหตุ
- ๓ ตรวจสอบดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในความปลอดภัย
- ๔ ตรวจสอบคนที่อยู่รอบข้างเด็ก (ครูพี่เลี้ยง คนงาน) ต้องมีสุขภาพทางกายสุขภาพจิตที่ดี ควรตรวจสอบสุขภาพเป็นระยะอย่างน้อยควรกระทำทุก ๒ ปี
- ๕ มีข้อกำหนดไม่ให้เด็กเจ็บป่วยร่วมกิจกรรม ต้องแยกเด็กไว้ห้องพยาบาล
- ๖ ดูแลการรับส่งเด็กตรงตามเวลา จัดให้มีบัตรประจำตัวหรือสมุดเซ็นชื่อรับเด็กป้องกันการลักพาเด็ก

^{๑๑}สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุรสกลาตพรวัว, ๒๕๔๐), หน้า ๑๑๒.

๗ จัดสภาพห้องเรียนบริเวณอาคารถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี พื้นห้องต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่นทำความสะอาดง่าย

๘ จัดระบบป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ปลั๊กไฟควรติดไว้ในที่มิดชิดพ้นมือเด็ก

๙ จัดติดตั้งเครื่องเล่นสนาม ให้เด็กได้เล่นอย่างปลอดภัย

๑๐ จัดเก็บยา สารเคมีของมีคมสิ่งอันตรายอื่นๆ ควรมีฉลากระบุไว้และจัดเก็บให้มิดชิด

๑๑ ควรมีการทดลองการป้องกัน เหตุฉุกเฉินที่จะเกิดกับเด็ก และจดหมายเลขโทรศัพท์ที่จะแจ้งเหตุฉุกเฉินติดไว้

๑๒ ครูและพี่เลี้ยงต้องฝึกทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้

๑๓ ต้องดูแลรักษาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่เด็กใช้ให้สะอาดและคงสภาพที่ใช้งานได้ทุกวัน

๑๔ ของใช้ส่วนตัวเด็ก ต้องแยกเก็บของแต่ละคนอย่างมีระเบียบ (หมอน ที่นอน แปรง กระบอกรน้ำ ฯลฯ) และทำความสะอาดสัปดาห์ ๑ ครั้ง

๑๕ จัดห้องน้ำห้องส้วม และที่ล้างมือไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมกับตัวเด็กถูกสุขลักษณะ และมีขนาดสัดส่วนเหมาะสมกับเด็ก

๑๖ จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม ให้เด็กได้รอง/ตัก ดื่มได้ด้วยตนเอง

สุขภาพอนามัย

เด็กระดับก่อนประถมศึกษามีพัฒนาการด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วเริ่มมีการเจริญเติบโตทั้งร่างกายและจิตใจ ภาวะสุขภาพกายและจิตใจของเด็กในช่วงนี้มีความสำคัญ ครูและผู้ปกครองจะเป็นผู้ดูแลส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพโดยทำหน้าที่สม่ำเสมอในการป้องกันแก้ไขให้ถูกต้อง รวดเร็ว เมื่อพบความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็กทุกคนต้องการให้เด็กมีร่างกายเติบโตใหญ่ จิตใจเป็นสุข ดังนั้น ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองต้อง ช่วยกันในเรื่องใดบ้างก่อนอื่นลองสังเกตและดูการเติบโตของเด็กว่าเติบโตได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน หรือไม่การดูแลพัฒนาการทางร่างกายของเด็กแล้ว พบว่า เด็กจะได้มาตรฐานตามเกณฑ์/ต่ำ/สูงกว่าเกณฑ์ ก็สามารถที่จะดูแลช่วยเหลือได้ โดยดูแลให้การบริการด้านสุขภาพ อาหาร การกินอยู่หลับนอน ให้ความรัก ความอบอุ่นสม่ำเสมอจะทำให้เด็กเจริญเติบโตตามวัย ซึ่งครูสามารถดูแล ส่งเสริมโดยดูแลจัดอาหารและจัดบริการอาหารกลางวันสำหรับเด็ก

การจัดอาหารสำหรับเด็ก

ร่างกายเด็กทุกคนต้องการอาหารที่มีประโยชน์และคุณค่าเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการดังนั้นเด็กต้องได้รับอาหารที่เพียงพอและได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับนิสัยการรับประทานอาหารที่ถูกต้อง โดยครูควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑ อาหารกลางวันและอาหารว่างในแต่ละวันให้เด็กกินในปริมาณพอเพียง และมีตามหลักโภชนาการ

๒ จัดอุปกรณ์ในการรับประทานอาหารให้สะอาด มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก

๓ ขณะที่เด็กรับประทานอาหารครูควรดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะเด็กได้เรียนรู้สังคมครู จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

๔ ตรวจสอบ สังเกตอาหารที่เด็กนำมาจากบ้านมีสารอาหารครบถ้วนเพียงไร

๕ แนะนำผู้ปกครองให้จัดอาหารเสริมให้เด็กรับประทานทดแทนสารอาหารที่เด็กไม่ยอมรับประทาน เช่น นมถั่วเหลือง ฟักทองต้ม ฯลฯ

๖ จัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองประกอบอาหารสำหรับเด็กเป็นบางครั้ง

๗ จัดที่เก็บอาหารที่เด็กนำมาจากบ้านไว้มิดชิดจนกว่าจะถึงเวลาอาหาร

๘ อาหารที่เตรียมให้เด็กต้องจัดเตรียมในที่ที่สะอาด ภาชนะที่ใส่ต้องไม่เป็นอันตราย ไม่ใช้พลาสติกใส่อาหารร้อน

๙ การปรุงอาหารต้องปรุงให้สุกและรักษาๆ คุณค่าทางอาหาร

การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

๑ ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่ออาหารว่างอาหารที่มีประโยชน์โดยสนทนา ชักถาม เล่นนิทาน ร้องเพลงหรือให้เด็กช่วยประกอบอาหารอย่างง่าย เช่น ล้างผัก เด็ดผัก เป็นต้น

๒ ชมเชย เสริมแรง ให้กำลังใจ ยิ้ม แสดงความพอใจเมื่อเด็กรับประทานอาหาร

๓ ไม่บังคับให้เด็กรับประทานหรือเร่งให้เด็กรับประทานหมดเร็วๆ บรรยาการในการรับประทานอาหารไม่ตึงเครียด

๔ ไม่ควรกังวลกับเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารมากเกินไป

๕ ครูผู้ดูแลต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการรับประทานอาหาร

๖ ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองไม่ให้เด็กรับประทานของขบเคี้ยว จูบจิบ น้ำอัดลม ของหมักดอง

๗ ไม่ให้เด็กเล่นหรือออกแรงมากเกินไปก่อนรับประทานอาหาร

๘ ก่อนและหลังรับประทานอาหารให้เด็กล้างมือเช็ดมือให้สะอาด

๙ หลังรับประทานอาหารต้องให้เด็กบ้วนปาก แปรงฟัน

สำหรับการบริการด้านสุขอนามัย (การสร้างภูมิคุ้มกัน) เด็กควรได้รับภูมิคุ้มกันตรงตามเวลาที่แพทย์กำหนดเป็นระยะ ครูควรได้ตรวจสอบดูแลแนะนำให้ผู้ปกครองถือปฏิบัติในการนำเด็กไปรับการฉีดวัคซีนอย่างเคร่งครัด

อาจจะกล่าวโดยสรุปรวมได้ว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาพื้นฐาน สำหรับชีวิตในอนาคตที่ต้องอาศัยนโยบาย การวางแผน ร่วมมือกันให้การสนับสนุนจากทุกฝ่าย ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษา และวิธีการดำเนินงาน รวมทั้งประสานสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลเอาใจใส่ในพัฒนาเด็กที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยถือว่าความร่วมมือจากทุกฝ่าย เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและเพื่อเด็กไทยทุกคน

จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี ทั้ง ๑๒ มาตรฐานที่กล่าวมานั้นชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาเด็กอายุ ๓-๕ ปี นั้นเน้นการพัฒนาโดยองค์รวม คำนึงถึงวัยและพัฒนาการ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคล อย่างไรก็ตามการพัฒนาเด็กจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนี้ได้จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยเฉพาะพ่อกับแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

เยาวพา เตชะคุปต์ ได้กล่าวจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อระดับประถมศึกษาเท่านั้น จุดมุ่งหมายที่เหมาะสมควรมีเป้าหมายเดียวกันคือ ควรเน้นการพัฒนาการเด็กทุกๆ ด้าน(Whole child)^{๑๒} ดังนี้

๑ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กอย่างเต็มที่เพื่อที่จะได้เป็นพลเมืองไทย ที่สมบูรณ์แข็งแรง

๒ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก

๓ เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด

๔ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่างๆ

๕ เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการ ส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆของเด็ก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยซึ่งมี หลากหลายความคิดพอจะสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ ครบทั้ง ๔ ด้าน ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาและทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้านให้ได้รับการพัฒนาเต็ม ศักยภาพเพื่อที่จะเติบโตเป็นเด็กที่สมบูรณ์ในอนาคตต่อไป

๒.๒. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำคัญของครอบครัวที่มีต่อเด็กปฐมวัย

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกที่เด็กได้รวมเป็นสมาชิก เนื่องจากเด็กปฐมวัย เป็นวัยที่ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวตลอดเวลา ดังนั้น ครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้และการพัฒนาของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์มีนักศึกษาวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญของครอบครัวต่อเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้

พัชรีย์ สวนแก้ว ได้กล่าวถึง ความสำคัญของครอบครัว ต่อเด็กปฐมวัย ครอบครัวมีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยทั้งทางบวกทั้งทางลบซึ่งปัจจัยสำคัญของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรม ของเด็กปฐมวัย ได้แก่

๑ ขนาดของครอบครัว

๒ ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่

๒.๒ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง

๒.๓ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น

๒.๔ ค่านิยม ทศนคติ ความมุ่งหวังของครอบครัว

๒.๕ สภาพครอบครัว^{๑๓}

^{๑๒}เยาวพา เตชะคุปต์, “การศึกษาปฐมวัย”, (กรุงเทพฯ: เอพีกราฟิกส์ ดีไซน์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖.

^{๑๓}พัชรีย์ สวนแก้ว, “จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย”, (กรุงเทพฯ: ดวงกมล, ๒๕๓๖), หน้า ๑๒๒-๑๒๙

๒.๒.๓ แนวคิดทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูและการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

ครอบครัวเป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกของเด็ก บุคคลทุกคนในบ้านล้วนแล้วแต่มีอิทธิพล มีส่วนร่วมในการขัดเกลาแต่งแต้มความเป็นปัจเจกบุคคลของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ผู้ปกครองนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ โดยตรงในการอบรมเลี้ยงดูและจัดการศึกษาแก่เด็กซึ่งถ้าหากพ่อแม่ผู้ปกครอง ตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติตาม ในบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีแล้วเด็กย่อมได้รับการพัฒนาด้านต่างๆ ตามที่เขามีสิทธิพึงจะได้รับ มีผู้ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยไว้อย่างหลากหลายความคิด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการศึกษา ได้ระบุถึงบทบาทของ พ่อ- แม่ หรือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยว่าการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอน และ พ่อ-แม่ หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลาเพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กดั่งนั้น พ่อ-แม่ หรือ ผู้ปกครองควรมีบทบาทดังนี้

๑ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก

๒ สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

๓ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในให้เอื้อต่อการเรียนรู้

๔ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

๕ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านต่างๆของเด็ก

๖ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

๗ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

๘ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา^{๑๔}

สมาลี คัมชัยสกุล กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองกับการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยกับเด็กว่า เด็กทุกคนเกิดมามีพัฒนาการ ด้านสติปัญญาระดับหนึ่งตามธรรมชาติและผู้ที่เกี่ยวข้อง เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กสูงกว่าปกติ ดังนั้นหากผู้ปกครองตระหนักในสำคัญข้อนี้ และทำให้กิจกรรม

^{๑๔} สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, “คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี)”, (กรุงเทพฯ: ศูนย์สาธิตปฐมวัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๑๔.

ในชีวิตประจำวันมีความหมาย หรือ เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กตามความสนใจที่เด็กได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์ตรง ก็สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านนี้ได้ด้วย^{๑๕}

กุลยา ตันติผลาชีวะ กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองว่าถึงแม้ว่าเด็กจะไปอยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้วก็ตาม ผู้ปกครองยังต้องมีบทบาทในการดูแลเด็ก ดังนี้

๑ เลี้ยงดูเด็กในส่วนที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กด้านร่างกาย (Physical needs) ได้แก่

๑.๑ อาหาร การพักผ่อน

๑.๒ การขับถ่าย

๑.๓ การป้องกันโรค

๑.๔ การตรวจสอบสุขภาพ

๑.๕ การรักษาฟัน

๑.๖ การรักษาพยาบาล

๑.๗ การป้องกันอุบัติเหตุ

๑.๘ การออกกำลังกาย

๒ การเข้าใจความต้องการทางจิตวิทยาของเด็ก ในฐานะผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็ก ดังนี้

๒.๑ การให้ความรัก

๒.๒ การรับผิดชอบหน้าที่การเป็นผู้ปกครองที่มีคุณธรรม

๒.๓ การสร้างเสริมคุณธรรมให้กับเด็ก

๒.๔ การสร้างวัฒนธรรม

๓ การสร้างชีวิตครอบครัว (Family life) ให้ถูกต้อง ซึ่งผู้ปกครองมีบทบาทที่พัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัว ดังนี้

๓.๑ พัฒนาความสุขของครอบครัว

๓.๒ การยอมรับคนในครอบครัวอย่างเข้าใจกันและกัน ดังนี้

๓.๒.๑ ยอมรับลูก

๓.๒.๒ ยอมรับคนในครอบครัว

๓.๒.๓ ยอมรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๓.๒.๔ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๓.๓ การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อกัน^{๑๖}

^{๑๕} สุมาลี คัมชัยสกุล, “บทบาทของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัยในเขตเชียงใหม่” (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔), หน้า ๙๘.

^{๑๖} กุลยา ตันติผลาชีวะ, “งานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง” (วารสารการศึกษาปฐมวัย. ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙), หน้า ๕๐-๕๙.

เยาวพา เดชะคุปต์ ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยดังนี้

๑. การให้ความร่วมมือกับครูในด้านต่างๆ เช่น เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับปัญหาและการเรียนของเด็ก การเตรียมตัวเด็กก่อนเข้าสถานศึกษาที่ดี เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น
๒. รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวต่อตัวเด็กอย่างเหมาะสม
๓. มีความเห็นใจครูในเรื่องการดูแลซึ่งบางครั้ง อาจมีอุบัติเหตุเล็กๆ น้อยๆ เกิดขึ้นกับเด็ก
๔. ศึกษาธรรมชาติและความต้องการของเด็ก^{๑๗}

จินตนา หมู่มิ่ง ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กจะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการได้มากน้อยเพียงใดอยู่ที่ บิดา-มารดา บทบาทของบิดามารดามีความสำคัญตั้งแต่บุตรเริ่มปฏิสนธิ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ความรักเอาใจใส่ตั้งแต่เกิด
๒. ยอมรับในสิ่งที่เด็กได้จากพันธุกรรมและจะช่วยให้เด็กมีความเจริญเติบโตและพัฒนาการเท่าที่ความสามารถของเด็กจะได้รับ
๓. ช่วย让孩子เติบโตทางกายอย่างดีที่สุด
๔. รู้จักความเจริญเติบโตโดยเฉพาะในเด็ก
๕. ให้ความรัก ยกย่อง และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เขามีความมั่นใจสถานภาพของเขาจะเป็นการสร้างสุขภาพจิตและชีวิตที่มีความสุขให้แก่เขา^{๑๘}

เยี่ยมลักษณ์ อุดมการณ์ กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ต่อเด็กปฐมวัย และแยกให้เห็นอย่างชัดเจนดังนี้

บทบาทของพ่อต่อเด็กปฐมวัย

๑. บทบาทในการเป็นผู้นำครอบครัว
๒. บทบาทในการเป็นตัวอย่างที่ดี

บทบาทในการอบรมเลี้ยงดูหน้าที่ของพ่อ

๑. ให้ความคุ้มครองปกป้องครอบครัว
๒. ให้ความคำจูงใจหนุนเสริมภารกิจของครอบครัว
๓. เป็นที่ปรึกษายามลูกต้องการ
๔. ให้ความรักความอบอุ่นแก่ครอบครัว
๕. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก
๖. ให้เกียรติและเคารพในสิทธิของคนในครอบครัว

^{๑๗}เยาวพา เดชะคุปต์, “การศึกษาปฐมวัย”, (กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕๓-๑๕๔.

^{๑๘}จินตนา หมู่มิ่ง, “การอนุบาลศึกษา”, (กรุงเทพฯ: ทิพย์อักษรการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๑๐๑-๑๐๔.

บทบาทหน้าที่ของแม่ต่อเด็กปฐมวัย

๑. บทบาทด้านการตอบสนองความต้องการทางกาย โดยให้การอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนบุตร
๒. บทบาทการตอบสนองความต้องการ โดยจิตใจโดยการให้ความรักความเอาใจใส่
๓. บทบาทในการเป็นที่พึ่งทางใจแก่บุตร
๔. บทบาททางด้านเศรษฐกิจโดยการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวและจัดสรรการใช้จ่ายต่างๆ

๕. บทบาทในการปูพื้นฐานสร้างค่านิยมที่เหมาะสม
๖. บทบาทการเป็นแบบอย่างการปฏิบัติที่ดีแก่บุตร

หน้าที่ของแม่

๑. ให้ความรัก ความเอาใจใส่ดูแลสมาชิกทุกคนในบ้าน
๒. อบรมเลี้ยงดูลูกในแนวทางที่เหมาะสม
๓. เป็นที่ปรึกษาที่ลูกต้องการและช่วยแก้ปัญหา เป็นที่พึ่งทางใจให้ลูก
๔. ส่งเสริมให้ลูกและสมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี
๕. อบรมวัฒนธรรมที่เอกลักษณ์ของไทยให้ลูกและสมาชิกในครอบครัวและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า พ่อ-แม่ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี หรือ ว่าการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น ช่วยเหลือในทุกด้านๆปลูกฝังคุณงามความดี ที่จะเป็นคนดีสู่การอยู่ร่วมกับสังคมในอนาคต ต่อไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

๒.๓.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการทบทวนเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการและผู้วิจัยได้อธิบายความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้หลายท่านดังนี้

การมีส่วนร่วม (Participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความ ต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่ม โครงการเพื่อการปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่ม หรือ ในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยทั้งนี้ เพราะหลักเบื้องต้นของการมีส่วนร่วม คือ ถ้าการตัดสินใจใดก็ตามส่งผลกระทบต่อบุคคลต่างๆ บุคคลเหล่านั้นควรจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้นหมายความว่า หลักการนี้ตั้งอยู่บนความคิดที่ว่าบุคคลแต่ละคนย่อมทราบดีว่าตนต้องการอะไร เพราะฉะนั้นการที่เหตุการณ์ใดก็ตามส่งผลกระทบต่อบุคคลหนึ่ง บุคคลนั้นย่อมจะทราบว่าเขาต้องการหรือไม่ต้องการอะไรบ้างที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ดังนั้น เพื่อความยุติธรรมบุคคลนั้นควรจะต้องมีสิทธิในการกำหนดให้เหตุการณ์นั้นเป็นไปอย่างที่เขาต้องการ เพื่อให้ผลที่ตามมาเป็นไปตามที่เขาต้องการแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในฐานะที่เป็นสาระสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาไม่ว่าจะเป็น ทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือในด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับนานาชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับชุมชนก็ดีมีใช้ของใหม่ แต่เป็นเรื่องที่พยายามทำกันมาหลายศตวรรษแล้ว^{๑๙}

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายเรื่องการมีส่วนร่วมคือการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับเรื่องนั้นๆ ได้เสียสละทรัพยากรส่วนตน เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงานเงินทุน วัสดุ เข้าไปมีบทบาทในขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรมด้านการจัดการควบคุม การใช้งานและการกระจาย อำนาจทรัพยากร ตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ชุมชน^{๒๐}

ทวิวงศ์ ศรีบุรี ได้กล่าวคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” มาจากภาษาอังกฤษว่า (Public Participatio) ดังนั้นคำว่า ประชาชน ในความหมายที่แท้จริงของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย จะหมายถึงหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่ม คน และประชาชนทั่วไป ที่อาจได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการมีโครงการหรือกิจการซึ่งได้ มีการวิเคราะห์ผลกระทบ^{๒๑}

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ ได้ให้ความหมาย ของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในส่วน บุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่ กำหนดไว้

๑. ร่วมทำการวิจัยค้นคว้าปัญหา และ หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
๒. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบงานและหาวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน
๓. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานโครงการหรือกิจกรรม
๔. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
๕. ร่วมจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล
๖. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ
๗. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง^{๒๒}

^{๑๙} ทวี หงส์วิวัฒน์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา”, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๑๑๗.

^{๒๐} พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตฺโต), “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาคณะสงฆ์”, พิมพ์ครั้งที่ ๔ , (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๒.

^{๒๑} ทวิวงศ์ ศรีบุรี, “การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มายด์พับลิชชิ่ง จำกัด), หน้า ๒.

^{๒๒} ไพรัตน์ เดชะรินทร์, “นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน”, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศักดิ์โสภารพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๖-๗.

สุรัสวดี หุ่นยนต์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มคนหนึ่งในอดีตที่ผ่านมาเป็นผู้อยู่นอกหรือกลุ่มคนยากจนส่วนใหญ่ ได้มีสิทธิและโอกาสในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ในสังคมรวมถึงได้เข้าจัดการการใช้ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรที่อยู่ในสังคมด้วยตนเองโดยไม่มีผู้กำหนด^{๒๓}

ปรัชญา เวสารัชช ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาของชุมชน^{๒๔}

เยาวลักษณ์ มากดี กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีการร่วมมือในการพัฒนาความต้องการ การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนประสบอยู่และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมนั้นให้บรรลุผลเพื่อประโยชน์ของชุมชน นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังจะช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของให้เกิดแก่ประชาชน ทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้ประสบผลสำเร็จได้^{๒๕}

ยุพาพร รุ่งงาม การมีส่วนร่วม (Participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการ เพื่อปฏิบัติเหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมารวมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำ โดยกลุ่มหรือในนามกลุ่ม กระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงได้^{๒๖}

มัทนา ไชยจิตต์ หมายถึง กระบวนการหรือการกระทำที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ การกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง ของกลุ่ม องค์การ หรือ ชุมชนตลอดจนการร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหาและรับผลประโยชน์ร่วมกันเป็นการให้ประชาชนมีการตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งการพัฒนาตนเองและพัฒนาท้องถิ่นและสังคม ทั้งนี้มีส่วนร่วมจะได้ผลดีอย่างแท้จริงนั้นประชาชนจะต้องมีโอกาสอย่างอิสระปราศจากการแทรกแซงครอบงำบีบคั้น กฎเกณฑ์ฝืนใจหรือถูกขอร้อง เพราะอาจจะบรรลุ

^{๒๓} สุรัสวดี หุ่นยนต์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนยากจน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาดิน ตำบลวังน้ำลัด อำเภอฟากน้ำ จ.จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘).

^{๒๔} ปรัชญา เวสารัชช, **ผู้นำองค์กร**, (กรุงเทพมหานคร: รัฐศาสตร์สาร, ๒๕๒๘), หน้า ๒.

^{๒๕} เยาวลักษณ์ มากดี, **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร** ในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘).

^{๒๖} ยุพาพร รุ่งงาม, “การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูป ระบบราชการ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๕.

เพียงผลสำเร็จของงานเท่านั้น แต่จะไม่ก่อให้เกิดความผูกพันรับผิดชอบตามมาและการดำเนินกิจกรรมนั้นๆจะมีความยั่งยืนมั่นคงไม่ต่อเนื่องก็อาจจะล้มเลิกไปในที่สุด^{๒๗}

สุจินต์ ดาววีระกุล ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเองและมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังที่ประสงค์ ดังปรารถนาทั้งนี้มิใช่เป็นการกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก^{๒๘}

นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้นเป็นไปอย่างมี อีสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ต้นจนสุดท้ายของโครงการ^{๒๙}

แก้ว นิเมะเริง กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในชนบทได้เข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาและกิจกรรมส่วนร่วมของชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการคิด เสนอแนะ แก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามกิจกรรม การมีส่วนร่วมใน การวางแผน หรือ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพัฒนาและร่วมปฏิบัติ โดยการบริจาคเงิน สิ่งของ วัสดุ การสละแรงงานเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน และร่วมติดตามผลการพัฒนาบำรุงรักษา สาธารณประโยชน์ต่างๆ ในเขตหมู่บ้าน^{๓๐}

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลเป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกคิดแก้ปัญหาความต้องการบางคน โดยการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด^{๓๑}

^{๒๗} มัทนา ไชยจิตต์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า อำเภอชาติการ จังหวัดพิษณุโลก” วิทยานิพนธ์วิท ยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒), หน้า ๘

^{๒๘} สุจินต์ ดาววีระกุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ชนเลิศจการประกวตหมู่บ้านติเตนระดับติเตนระดับจังหวัด นครสวรรค์”, (๒๕๒๓),

^{๒๙} นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา, “การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง”, (กรุงเทพมหานคร: ๕๙๘ Print, ๒๕๔๖), หน้า ๔

^{๓๐} แก้ว นิเมะเริง, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดลพบุรี”, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๐

^{๓๑} ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ และคนอื่นๆ, การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร: บพิการพิมพ์ ๒๕๓๔), หน้า ๘

พรชัย รัชมีแพทย์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความหมาย ๒ อย่าง คือ

๑. ความหมายอย่างกว้าง การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบายของประเทศและการบริหารประเทศ โดยผ่านกระบวนการทางการเมือง เช่น การเป็นผู้บริหารพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเป็นรัฐมนตรี การเป็นคณะรัฐมนตรี เป็นต้น รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นและการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วย

๒. ความหมายอย่างแคบ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปช่วยสนับสนุนงานซึ่งเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการกระทำการภายในกรอบของกฎหมายหรือนโยบายของรัฐ^{๓๒}

โรส (Rose) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมประชาชนกล่าว คือ ชุมชนใดที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใดก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้ โดยสะดวก และสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าคนมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลง คุณค่าของความคิดและความสามารถของคนเรานั้นจะไม่มี ความหมาย ถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น^{๓๓}

พงษ์ธร ธัญญสิริ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน

๑. กระบวนการซึ่งมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ ของกิจกรรมของส่วนรวม

๒. มวลชนที่เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรของตนต่อกิจกรรมนั้นๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการเกี่ยวข้องของกิจกรรมต่างๆ ของมวลชน ในกิจกรรมต่างๆ จะมี ๒ ด้าน คือ

๒.๑ ด้านความคิดหรือกำหนดนโยบาย ซึ่งแบ่งได้ ๓ ระดับคือ

- มวลชนเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ขอคิดเห็น (Information input)
- มวลชนมีส่วนแบ่งในอำนาจตัดสินใจ (share Decision Making)
- มวลชนเป็นผู้กำหนดนโยบาย (Policy Formulation)

๒.๒ ด้านทำหรือดำเนินนโยบาย ซึ่งแบ่งได้ ๓ ระดับ คือ

- ร่วมกำหนดเป้าหมายแผนงาน (Participation on Formulating objective and Plan)
- ร่วมดำเนินการในกระบวนการจัดการ (Participatin on Management Resources)

^{๓๒}พรชัย รัชมีแพทย์, “หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย”, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (นนทบุรี: มหาลัยสุขโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๑), หน้า ๒๒๕-๒๒๖.

^{๓๓}Rose อ้างถึงใน สานิตย์ บุญชู, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

- ร่วมสนับสนุนช่วยทรัพยากรการบริหาร (Supporting on Management Resources)^{๓๔}

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ความหมายการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมจัดทำแผนร่วมศึกษาหาสาเหตุ และร่วมช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมศึกษาความต้องการของชุมชน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ เพื่อให้บรรลุตามที่กำหนดไว้

๒.๓.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วม

วีระวัฒน์ ไชยคำมิ่ง ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน เช่น ร่วมเป็นกรรมการร่วมประชุมร่วมให้ความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ร่วมบริจาคเงิน ร่วมบริจาควัสดุอุปกรณ์ร่วมแรงงาน ร่วมเป็นวิทยากร ร่วมงานที่โรงเรียนจัดขึ้นให้โรงเรียนใช้อาคารสถานที่ เป็นต้น

๒. ลักษณะการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับบริการจากโรงเรียน เช่น รับบริการเพื่ออ่านออกและการเขียนได้ใช้บริการห้องสมุด รับบริการข่าวสาร ความรู้ รับบริการส่งเสริมอาชีพยืมวัสดุสิ่งของรับบริการเพื่อสุขภาพอนามัย ใช้อาคารสถานที่ ร่วมกิจกรรมนันทนาการ ร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เป็นต้น^{๓๕}

เบญจา แสงมะลิ ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมการติดต่อประสานงาน ระหว่างครูกับผู้ปกครองว่าเป็นสิ่งสำคัญไม่แต่ผลที่จะได้รับในทันทีทันใดเท่านั้น แต่มีประโยชน์ต่อทางโรงเรียนและชุมชนการติดต่อของครูกับผู้ปกครองมีหลายวิธี เช่น การเยี่ยมเยียนบ้านอย่างไม่เป็นทางการการเยี่ยมโรงเรียนของผู้ปกครองการสนทนาติดต่อทางโทรศัพท์ การเยี่ยมเยียนของผู้ปกครองอย่างเป็นทางการและการประชุมสังสรรค์ เป็นต้น^{๓๖}

จันรอล เงินคำ ได้กำหนดรูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ ๖ รูปแบบ ดังนี้

๑ การเลี้ยงดู

ในรูปแบบนี้ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง คือการที่จะอบรมเลี้ยงดูรวมถึงการจัดให้มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย แก่เด็กและเลี้ยงดู ให้มีสุขภาพแข็งแรง การพัฒนาทักษะและความรู้ในการ

^{๓๔} พงษ์ธร ธัญญสิริ, “แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมสำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม”(๒๕๕๒), หน้า ๓๗.

^{๓๕} วีระวัฒน์ ไชยคำมิ่ง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนภายใต้โครงการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยากจนเขตชนบทเขตชนบท จังหวัดกาฬสินธุ์,” **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔).

^{๓๖} เบญจา แสงมะลิ, “การพัฒนาเด็กปฐมวัย”, (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐๔-๑๐๕.

เตรียมตัวลูกให้พร้อมที่จะเข้าโรงเรียนและช่วยให้ลูกมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมทางบ้านที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ของลูก

๒. การติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความรับผิดชอบของโรงเรียนที่ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และพัฒนาการของนักเรียน การติดต่อสื่อสารนี้รวมถึงจดหมาย ประกาศต่างๆ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน การติดต่อทางโทรศัพท์ การประชุมผู้ปกครอง ตลอดจนวิธีการต่างๆ ที่จะสื่อสารกับผู้ปกครอง

ในรูปแบบที่ ๒ นี้ อาจจะทำให้หลายอย่าง เช่น การประชุมพบปะผู้ปกครองปีละหนึ่ง ครั้งทำจุลสารรายสัปดาห์ หรือ รายเดือนเพื่อรายงานพัฒนาการของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบและได้แสดงความคิดเห็นกลับคืนให้โรงเรียน นอกจากนี้ยังอาจทำได้ในรูปแบบของการแจ้งข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการเรียน นโยบายโรงเรียน และการปฏิรูปการศึกษาตลอดจนการพัฒนาโรงเรียนด้านต่างๆ

๓. อาสาสมัคร

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแบบนี้ หมายถึง การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนโดยผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยครู ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียนในห้องเรียนหรือที่อื่นๆ ภายในบริเวณโรงเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่สมาชิกครอบครัวของนักเรียนที่มาให้กำลังใจในการแสดงออกของนักเรียนที่โรงเรียนในโอกาสต่างๆ เช่น การแสดง

๔. การเรียนของเด็กที่บ้าน

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนของเด็กที่บ้าน รวมถึงการขอรับรองและคำแนะนำของครู ในการที่จะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยข้องกับการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนทำได้หลายลักษณะ เช่น การวางแผน การกำหนดตารางปฏิทินของการบ้านที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมช่วยเหลือนักเรียนและขณะเดียวกันก็เป็น การช่วยให้ผู้ปกครองได้รับทราบรับรู้ถึงเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในชั้นเรียนนอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมหรือการบ้านที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

๕. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหาร การให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของ คณะกรรมการบริหารชมรม หรือ สมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน (PTA) หรือร่วมเป็นกรรมการฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน

กิจกรรมสามารถทำได้ในรูปแบบนี้ก็คือ

๑. การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู กรรมการที่ปรึกษาหรือกรรมการฝ่ายอื่นของโรงเรียน

๒. ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน

๓. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้นำหรือตัวแทนของผู้ปกครอง

๔. การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะกรรมการบริหาร สมาคมผู้ปกครองและครูกับครอบครัวนักเรียนทุกคน

๖. ความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การประสานงานและร่วมมือระหว่างองค์กรหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยกันรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อเยาวชน โดยรวม

ถึงโปรแกรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากหน่วยงานต่างๆในชุมชน เช่น บริการสุขภาพ การศึกษาพยาบาล แหล่งความรู้และทรัพยากรต่างๆ ในชุมชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนในด้านต่างๆ กิจกรรมในรูปแบบนี้ประกอบด้วยหลายกิจกรรมที่สามารถทำได้ เช่น

๑. การให้บริการข่าวสารเกี่ยวกับบริการสุขภาพ วัฒนธรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บริการสังคมสงเคราะห์ต่างๆในชุมชน แก่ครอบครัวนักเรียน

๒. การให้ข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของโรงเรียน

๓. การประสานระหว่างหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ในชุมชนเพื่อช่วยเหลือและบริการครอบครัวนักเรียนได้ทุกด้าน

๔. การบริการสังคมโดยนักเรียน ผู้ปกครอง และโรงเรียนร่วมกันจัดขึ้นเป็นการช่วยเหลือชุมชน

๕. การมีส่วนร่วมของศิษย์เก่าเพื่อนักเรียนในปัจจุบัน^{๓๗}

บุญยัง จอมงาม ได้สรุปแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น ๔ ชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นที่ ๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกที่ต้องทำ คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือก นโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผน

ชั้นที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้คำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ชั้นที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้นนอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในการดำเนินงานเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของงานจะรวมทั้งผลในการบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบ ที่เป็นผลเสียของงานซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

^{๓๗} จันรอล เงินคำ, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย”, การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓), หน้า ๕๐-๕๙.

ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นการเข้าร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการกิจกรรมทั้งหมด^{๓๘}

กาญจนา แก้วเทพ ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การจัดการศึกษานั้นจะต้องเกิดมาจากความต้องการของประชาชนเป็นเบื้องต้นและประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน และการประเมินผลโดยตลอดทั้งกระบวนการ^{๓๙}

ประกอบ คุปรัตน์ ได้เสนอว่า ตั้งแต่เริ่มการจัดการศึกษา จนถึงปัจจุบันนับได้ว่าขยายขอบเขตของการศึกษาออกไปอย่างกว้างไกล ถ้านับดูความสำเร็จของการจัดการศึกษาของประเทศจากจำนวนประชากรที่กำลังได้รับการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าในช่วง ๑๐๐ ปี แห่งการพัฒนาการศึกษาสมัยใหม่ประเทศไทยได้ก้าวหน้าไปมากพอสมควร แต่เมื่อพิจารณาถึงเชิงคุณภาพแล้วการจัดการศึกษาของประเทศไทยได้เติบโตขึ้นพร้อมกับปัญหานั้นับประการ ปัญหาที่สำคัญที่สุดที่พบคือปัญหาการจัดการศึกษาที่มีได้ตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชนและประเทศอย่างจริงจัง การจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นหากจัดให้เหมาะสมแล้ว เป็นที่แน่นอนว่าย่อมยังประโยชน์อย่างมากมาย เช่น ชาวบ้านในฐานะที่เป็นผู้รับบริการย่อมต้องรู้ว่าเขาและบุตรหลานต้องการอะไรจากการศึกษาและอะไรที่เขาไม่ต้องการ เขาจะเกิดความรู้สึกมีอำนาจและมีส่วนร่วมในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบ และ เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของปัจจุบันในแง่ การเมืองจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการปกครองตนเอง การจัดการศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะประชาชนจะตระหนักในค่าแรงที่เขาได้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นตัวควบคุมการดำเนินงานในระบบราชการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดการวางแผนอย่างรอบคอบและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนหรือสังคม และยังเป็นการเปิดโอกาสให้มีการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษามากขึ้นอีกด้วย^{๔๐}

สุลักษณ์ ศิวลักษณ์ ได้ให้ความเห็นว่า ตราบไคที่รัฐขีดวงจำกัดการศึกษา โดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตรานั้นก็ต้องทุ้มเหวบประมาณให้มากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งรัฐบาลเองก็ประสบปัญหาในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจและเป็นปัญหาการว่างงาน ดังนั้นรัฐบาลจึงควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นไปได้ นั้นข้าราชการก็ต้องลดความเป็นข้าราชการลงมองเห็นคุณค่าของประชาชน และเคารพความเป็นมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน เสียก่อนไม่ว่าจะเป็นประชาชนใน ชุมชนเมือง ชนบทหรือสลัม นั้นหมายความว่า

^{๓๘}บุญยิ่ง จอมงาม, “ความต้องการการมีส่วนร่วมจัดการประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน”, การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตมหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๘-๙.

^{๓๙}กาญจนา แก้วเทพ, “กรณีศึกษาโครงการฝึกอบรมปัญญาชาวบ้านในแนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาเพื่อพึ่งพาตนเอง”, (กรุงเทพฯ: สารมวลชน ๒๕๓๐), หน้า ๒๑๐-๒๕๔.

^{๔๐}ประกอบ คุปรัตน์, “ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา”, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สื่อสารมวลชน, พ.ศ. ๒๕๒๘), หน้า ๘๑-๙๕

ประชาชนทุกระดับจะต้องเรียนรู้และเคารพซึ่งกันและกันว่าทุกคนมีความสามารถ มีคุณค่าและควรจะมีตัวแทนฝ่ายศาสนาเข้ามาช่วย เพราะในสมัยก่อนที่จะมีโรงเรียนของรัฐนั้น วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ประชาชน มีการให้ทาน รักษาศีลภาวนา ดังนั้นเมื่อวัดมีปัญหาหรือต้องการที่จะทำกิจกรรมใดๆ ก็ได้รับความสนับสนุนช่วยเหลือจากประชาชนเป็นอย่างมากอันสืบเนื่องมาจากความศรัทธา มีความรู้สึกเป็นเจ้าของการมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจากจะเป็นไปในรูปลักษณะ คณะกรรมการ ผู้อุปการะ ผู้รับบริการแล้วยังถือได้ว่าประชาชนเป็นทรัพยากรในท้องถิ่นที่สำคัญ สามารถช่วยเหลือให้ความรู้ทาง ด้านอาชีพของท้องถิ่นในฐานะวิทยากร และถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่นได้^{๔๑}

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ คือ เริ่มตั้งแต่ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและความต้องการ ร่วมคิดและหาวิธีแก้ปัญหา หรือ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย หรือ แผนงานให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้แล้ว โครงการใดๆ ก็ตามหากเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเพียงแค่ว่าเข้าไปเป็นสมาชิกมาร่วมเสียสละเวลา เงิน วัสดุ ร่วมพิจารณาแต่ไม่แสดงความคิดเห็น หรือ ร่วมลงมือปฏิบัติในสิ่งที่ถูก ริเริ่มกำหนดมาจากทางราชการหรือที่อื่นนั้น ไม่สมควรที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่อย่างใด^{๔๒}

เฉลิม นิลแก้ว ได้ให้ความหมาย ในการพัฒนาและในกระบวนการจัดการศึกษาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มักเป็นไปลักษณะหรือรูปแบบที่ประชาชน หรือ ชุมชน มิได้มีส่วนร่วมในการดำเนิน หรือ ตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา หรือ จัดการศึกษาแต่ในทางตรงกันข้ามประชาชน หรือ ชุมชน จะเป็นฝ่ายปฏิบัติตามหรือให้ความร่วมมือสนับสนุนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ขาดการพัฒนา ความสามารถฝึกการคิด การตัดสินใจ ดำเนินด้วยตนเองได้ไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ซึ่งนักวิชาการนักการศึกษส่วนใหญ่มองว่าเป็นเพราะเท่าที่ผ่านมาประชาชน หรือชุมชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายอย่างแท้จริง หรือ ไม่มีส่วนร่วมในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และตอบสนอง ต่อสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนหรือชุมชน^{๔๓}

จิราภรณ์ ศรีคำ สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาเพราะการศึกษายุคปัจจุบันนี้จะพัฒนาได้อย่างแท้จริงต้องอาศัย

^{๔๑} สุลักษณ์ ศิวลักษณ์, “การบริหารกับการมีส่วนร่วมของประชาชน”, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารมวล, ๒๕๒๘), หน้า ๓๔-๕๓.

^{๔๒} ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชน”, (วารสารพัฒนาชุมชน, ๒๕๓๑), หน้า ๒๕-๒๗.

^{๔๓} เฉลิม นิลแก้ว, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่”, (๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

ความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย ทั้งครอบครัว ชุมชน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันพัฒนาอย่างจริงจัง^{๔๔}

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า ในขณะที่ยังคงเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และการศึกษานับวันแต่จะมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคมทุกชุมชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้การศึกษาของชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าทันต่อความเจริญของสิ่งอื่น ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑. ชุมชนต้องถือเป็นภาระหน้าที่ที่มีความจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพัฒนาการศึกษาในชุมชนให้เจริญก้าวหน้า เพื่อใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของชุมชนให้มีคุณภาพ โดยพยายามผลักดันให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น

๒. ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เพื่อหาจุดพัฒนาการศึกษาให้ลูกหลานร่วมกับคณะครูในโรงเรียนโดยร่วมแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้รับความสำเร็จ

๓. ชุมชนต้องร่วมค้นหาผู้มีความรู้ ความสามารถในท้องถิ่นเข้ามาร่วมให้การศึกษาปัญหาในโรงเรียน เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น จัดรณรงค์หาทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนตลอดทั้งร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดให้มีขึ้น

๔. ร่วมตรวจสอบผลการพัฒนาโรงเรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียน หากพบปัญหาหรือ ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นก็เข้าร่วมแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน

๕. สร้างความภาคภูมิใจในผลงาน การพัฒนาการศึกษาร่วมกันโดยชุมชนเข้ารับรู้ ความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนและร่วมกันภาคภูมิใจในผลงานการพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จโดยชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเป็นลำดับตลอดมา^{๔๕}

เกษม ใจถึง ได้สรุปเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ดังนี้

๑. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา
๒. มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง ตลอดจนการจัดระบบการเรียนการสอน
๓. สำหรับส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ^{๔๖}

สุมาลี คัมชัยสกุล ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมแบ่งเป็น ๓ ระดับแสดงความคิดเห็น ระดับวางแผนและการตัดสินใจ

^{๔๔} จิราภรณ์ ศรีคำ, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนนอกระบบระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่,” (๒๕๔๘), หน้า ๑๘.

^{๔๕} กรมวิชาการ, “คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา,” (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐), หน้า ๒๑-๒๕.

^{๔๖} เกษม ใจถึง, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอ ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖), หน้า ๑๖.

กิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมระดับแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองถึงความสนใจและความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬาสี กิจกรรมค่ายกลางวัน เป็นต้น วิธีการสื่อสารที่โรงเรียนใช้ในการแสวงหาการมีส่วนร่วมระดับนี้ คือ การส่งจดหมายหรือแบบสอบถามความคิดเห็นให้ผู้ปกครองจากนั้นโรงเรียนหรือสถานศึกษาก็จะดำเนินการทั้งหมด ส่วนผู้ปกครองรับทราบแค่รายละเอียดเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมโดยผ่านกระบวนการหรือวิธีการดังกล่าวจึงทำให้ผู้ปกครองยังรู้สึกว่าเป็นคนนอกหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น

กิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมระดับปฏิบัติ ได้แก่ การเข้ามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่เด็กในบางโอกาส เช่น กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ หรือ เรื่องอื่นส่วนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระดับวางแผน และ การตัดสินใจยังไม่ปรากฏชัดเจนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของรัฐหรือเอกชน แม้จะมีกระบวนการ หรือ นโยบายระดับชาติเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เช่น การเป็นกรรมการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แต่ในกระบวนการคัดเลือก คัดสรร ก็มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและในกระบวนการทำงานในระดับนโยบายและแผนงานมักดำเนินการตามกรอบที่ฝ่ายบริหารได้จัดวางไว้แล้ว^{๔๗}

สุพัตรา แยมนิมวอล กล่าวถึงจุดเด่นของ การมีส่วนร่วม ๓ ประการคือ

ด้านการปฏิบัติ (Practical) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนในท้องถิ่นมีความ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำให้คนมีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองในการทำงานร่วมกันทั้งการระดม ความคิด การร่วมตัดสินใจ และการร่วมปฏิบัติอย่างเต็มที่ โดยมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของชุมชนและต้องการร่วมกันแก้ปัญหา มากกว่าการนำโครงการสำเร็จรูปจากภายนอกมาใช้ในชุมชน ซึ่งชุมชนไม่ยอมรับและหลีกเลี่ยงการให้ความร่วมมือ

ด้านจิตใจ (Moral) การมีส่วนร่วมทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิในการตัดสินใจ ในสิ่งที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อชีวิตตน^{๔๘}

พีระ พรนวม ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็น การกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหา ความต้องการ ร่วมกันในการตัดสินใจ ร่วมกันวางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาหรือปฏิบัติงานร่วมกันตลอดจนรับรู้ผลดี-เสีย จนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกันในการจัดการศึกษา^{๔๙}

^{๔๗} สุมาลี คุ่มชัยสกุล , “บทบาทของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัยในเขต เชียงใหม่”, (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔).

^{๔๘} สุพัตรา แยมนิมวอล, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาเพื่อให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับ”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๑๒.

^{๔๙} พีระ พรนวม, “ศรัทธาต่อหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดการ ประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”, **การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๒๔.

นิคม ผัดแสน ได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การที่ให้ประชาชนได้คิดค้นแนวทางขึ้นเองเป็นผู้กำหนดการตัดสินใจ คิดค้นปัญหา และการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ เช่น แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพอย่างยิ่ง เป็นต้น^{๕๐}

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้สรุปการมีส่วนร่วมที่แท้จริงไว้ เป็น ๔ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของชุมชน

ขั้นที่ ๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ ๓. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ ๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน^{๕๑}

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด การเตรียมพ่อแม่และผู้ดูแลเด็กทุกระดับให้สามารถเลี้ยงดูตอบสนองความต้องการของเด็กทุกด้านตามวัยและการเพิ่มขีดความสามารถของครอบครัวในการจัดประสบการณ์ และ สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาดำเนินการจากบ้าน คือ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียน ครู อาจารย์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทุกคนในชาติต้องร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของคนไทย ดังนั้น พ่อ-แม่ ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลในสถาบันครอบครัว ที่มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็ก ครอบครัวเป็นจุดเริ่มการเรียนรู้ของชีวิตลูก พ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นครูที่ติดตามสอนลูกไปทุกช่วงวัย และ พ่อ-แม่ ผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญในการสั่งสอน ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัยให้ แก่เด็ก การให้ประชาชน หรือผู้ปกครองทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารการศึกษาในการติดต่อประสานงานระหว่างครูและผู้ปกครอง เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การจัดทำแผนประสบการณ์ การจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางพัฒนาและแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมเป็นการประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและผู้ปกครองเพื่อที่จะหาแนวทางศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน เชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอด เพื่อที่จะได้ประโยชน์ที่เกิดกับเด็ก และเชิญชวนผู้ปกครองร่วมกันทำกิจกรรมอย่างแท้จริงจะได้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

^{๕๐}นิคม ผัดแสน, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาของกลุ่มโรงเรียนอุดรศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์,มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓.

^{๕๑}เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, “**การบริหารงานพัฒนาชนบท**”, (กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๗), หน้า ๒๗๒-๒๗๓.

๒.๓.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

จากการทบทวนเอกสารพบว่า มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมไว้หลายอย่าง ดังนี้

อकिन รพีพัฒน์ ได้กล่าวถึงแนวการพิจารณารูปแบบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาใน ๒ ลักษณะประกอบด้วย

๑. รูปแบบการมีส่วนร่วมอาทิ เช่น เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเกรงใจหรือถูกบังคับเข้ามาทำงานเพราะมีสิ่งจูงใจเฉพาะหน้า เช่น ถ้ามาช่วยขุดดินสร้างเขื่อนจะได้รับของแจก เช่น ปลา ขาร์ดินคนละกระป๋อง หรือ เข้ามามีส่วนร่วม โดยเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น และอยากเข้ามาร่วมทำเพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อประโยชน์ระยะยาวให้กับตนเอง

๒. ช่วงจังหวะที่คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในงานที่รัฐบาลจัดขึ้น เช่น โครงการสร้างงานในชนบทที่เคยทำด้วยกัน สามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานในกิจกรรมพัฒนาตามแผนการประเมินผลงานกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติตาม นโยบายแผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลได้ให้ประโยชน์ตลอดไป^{๕๒}

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ ได้แบ่งชนิดการมีส่วนร่วมเป็น ๔ แบบ คือ

๑. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจประกอบ ๓ ขั้นตอน คือ ริเริ่ม ตัดสินใจ เริ่มดำเนินการ ตัดสินใจและตัดสินใจปฏิบัติการ

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานความร่วมมือ

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในด้านวัตถุ ผลประโยชน์ด้านสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ เริ่มขึ้นวางแผน ระบุปัญหาและความต้องการ ขึ้นปฏิบัติการประเมินผลและบำรุงรักษา สรุปเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมได้ คือร่วมในการตัดสินใจ ร่วมบริจาค ร่วมปฏิบัติการและร่วมผลประโยชน์^{๕๓}

ดิน ปรัชญพทธี ได้จำแนกทฤษฎีการมีส่วนร่วม ออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Peperentative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือ ถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้

^{๕๒} อकिन รพีพัฒน์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย”, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๑๐๑.

^{๕๓} J.M. Cohen, & N.T .Uphoff, Partipation's Place in Rural Development Seeking Clarity through Specificity. World Development 8. (March 1980);pp.213-218

หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่บรรดาผู้นำต่างๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับ

๒. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) ทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบายยิ่งกว่านั้น ทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำ ทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม^{๕๔}

อำนาจ อนันตชัย ได้อธิบายการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาแบบนี้ผลของงานให้ดีขึ้น และยังได้กล่าวถึงทฤษฎีผลของงานให้ดีขึ้น และยังได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน(Mass persuasion) เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้แก้ปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะความรู้พื้นฐาน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ดังนั้น เกลี้ยกล่อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนและถ้าเกลี้ยกล่อมนั้นเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการพื้นฐานมนุษย์ย่อมส่งผลถึงการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

๒. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National morale) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการกิจกรรมใดๆจำเป็นต้องให้ประชาชนและผู้ปฏิบัติการมีขวัญที่ดี การสร้างขวัญที่ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เอาตัวเอาเปรียบให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน

๓. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม (Nationalizing) เป็นปัจจัยที่สำคัญนำไปสู่การมีส่วนร่วมเป็นความรู้สึกที่จะอุทิศ หรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ของชาติมีความพอใจในชาติตนพอใจเกียรติภูมิจงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

๔. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ(Leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายร่วมกัน เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวบรวมกลุ่มจูงใจคนไปยังเป้าประสงค์ ผลของการสร้างผู้นำทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญงานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มในกิจกรรมต่างๆด้วยดีนั่นเอง^{๕๕}

ฉอาน วุฒิกรรมรักษา ได้จำแนกการมีส่วนร่วมไว้เป็น ๓ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑) ขั้นตอนกำหนดความต้องการ ๒) ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการ ๓) ขั้นตอนการตัดสินใจ ดังนั้นในการพิจารณาถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้

^{๕๔}ดิน ปรัชญพฤทธิ, “ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมพฤติกรรมในองค์การหน่วยที่๒”, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๓), หน้า ๖๔๒.

^{๕๕}อำนาจ อนันตชัย, “การระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน,”(นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๗), หน้า ๑๒๗-๑๓๐.

๑. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและวางแผนป้องกัน หมายถึง การตัดสินใจว่าอะไรเป็นปัญหาของตนเอง อะไรคือสาเหตุและจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร โดยกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาพร้อมกันไปด้วย

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนป้องกันรักษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันตามวิถีทางและแนวทางให้เป็นไปตามโครงการ และแผนการที่ได้กำหนดขึ้น

๓. การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ^{๕๖}

รีเดอร์ (Reeder) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การร่วมกันในการปะทะสังสรรค์ทางสังคมทางสังคมรวมทั้ง การมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม ^{๕๗}

ปีเตอร์ และเดวิด (Peter Oakley and David Marsden) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสัมพันธ์กับเรื่องการสร้างประชาธิปไตยทางการเมือง หรือ มิฉะนั้นก็เอาไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือ การเติบโตตามคำ “พัฒนา” ขึ้นมา หรือ ที่ใช้กันบ่อยๆ คือ ในแง่ที่รัฐบาลจะเข้าไปกับสภาพของการ “มีส่วนร่วม” ที่รัฐบาลใช้ ^{๕๘}

วิทยากร เชียงกุล กล่าวว่า ในด้านการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา รัฐยังกระทำไ้ระดับหนึ่งจากผลการสำรวจของดุสิตโพลร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า มีสถานศึกษาประมาณร้อยละ ๔๐ เท่านั้น ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง หรือคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรหรือกิจกรรมทาง ด้านการศึกษา ^{๕๙}

จากทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วม ชุมชนมีความสำคัญต่อกระบวนการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ได้อย่าง เช่น ในการกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ เริ่มขึ้นวางแผน ระบุปัญหาและความต้องการ ขึ้นปฏิบัติการ ประเมินผลและบำรุงรักษา ร่วมในการตัดสินใจ ร่วมบริจาค เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายร่วมกัน

^{๕๖} ฌอห์น วุฒิกรรมรักษา, “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงสร้างฐานในชุมชนบทศึกษาเฉพาะกรณี โครงการ ได้รับรางวัลดีเด่น ตำบลคุณพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖).

^{๕๗} Reeder, W.W. Some Aspects of The Information Social Participation of farm Families in New York State. (New York: Unpublished Ph.D dissertation, Cornell University, 1974), 17-20.

^{๕๘} David Marsden and Peter Oakley Oxford : Oxfam. Giddens, Anthony. ๑๙๙๑.

^{๕๙} วิทยากร เชียงกุล, “รายงานสภาวะการศึกษาไทย”, (กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ อมรินทร์ พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๐), หน้า ๓๗.

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ปรีชา เศรษฐีธร^{๒๐} ได้เสนอวิธีการติดต่อหลายวิธี ดังนี้

๑. โดยการที่ครูออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองและติดตามดาของเด็กนักเรียนโดยตรง
๒. โดยการเชิญผู้ปกครองและติดตามดาของนักเรียนมาเยี่ยมโรงเรียน
๓. โดยการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษา

๔. โดยการใช้สื่อมวลชน ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความรู้ทั่วไป ความรู้เฉพาะเรื่อง เป็นต้น

๕. โดยการจัดกิจกรรมพิเศษเป็นครั้งคราว ตามโอกาสเวลาที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม เชิญชวนผู้ปกครองมาปีสวนร่วม

๖. โดยการจัดตั้งสมาคมครู ผู้ปกครอง

สุทัศน์ มุทธรธา^{๒๑} กล่าวถึงลักษณะของความร่วมมือ ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ไว้ดังนี้

๑. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ พ่อ- แม่ ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนตามความเหมาะสม และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลและหน่วยงานสิ่งที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชนจะช่วยเหลือให้ความร่วมมือได้ เช่น

- ๑.๑ เป็นกรรมการร่วมงานต่าง ๆ

๑.๒ เป็นผู้ช่วยเหลือ ควบคุมดูแลนักเรียนในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง ความปลอดภัยในสถานศึกษา และความปลอดภัยในชุมชน

- ๑.๓ ให้ความร่วมมือในการจัดอาหารและบริการอาหารแก่นักเรียน

- ๑.๔ ให้ความร่วมมือในการบริจาควัสดุ อุปกรณ์การสอนและการกีฬาต่างๆ

๑.๕ ช่วยการสอนโดยเป็นครูพิเศษ ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น ช่วยสอนดนตรี นาฏศิลป์ งานฝีมือ

- ๑.๖ ช่วยเหลือในท้องสมุด ห้องพยาบาล

๒. เปิดโอกาสให้ พ่อ-แม่ ผู้ปกครองและประชาชน ผู้สนใจเข้าร่วมวางแผนในการทำงานร่วมเข้าชมกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ

๓. เชิญผู้ปกครองและผู้สนใจเข้าชมผลงานการแสดงต่าง ๆ ของนักเรียน

๔. ให้ผู้ปกครองเข้าใจจุดมุ่งหมายระเบียบแบบแผนการดำเนินงานกิจกรรมและโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

^{๒๐}ปรีชา เศรษฐีธร, “การศึกษากับการพัฒนาชุมชน”, (กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์, ๒๕๒๗), หน้า ๓๗

^{๒๑}สุทัศน์ มุทธรธา, “ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” (กรุงเทพมหานคร: โอเคียนส์โตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๙๔-๙๗

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์^{๖๒} ได้เสนอแนะวิธีสร้าง ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ดังนี้

๑. พยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาของโรงเรียน ในวันที่นำเด็กนักเรียนมาเข้าเรียน
๒. ครูใหญ่ควรแนะนำให้ผู้ปกครองรู้จักคุ้นเคยกับครูประจำชั้นของเด็ก
๓. เชิญผู้ปกครองมาชมการแสดงของนักเรียน เช่นการแสดงละครกีฬา ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะทำให้ผู้ปกครองมีความชื่นชมในความสามารถของบุตรหลานของตน
๔. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก เช่น กรณีเด็กมาโรงเรียนสาย เด็กก้าวร้าวขบถรังแกเด็กอื่น ครูควรมีจดหมายเชิญผู้ปกครองมาที่โรงเรียน จดหมายควรเขียนอย่างเป็นกันเอง การพูดจาเพียงครึ่งชั่วโมงก็อาจทำให้ครูเข้าใจในตัวเด็กมากขึ้น
๕. ครูควรหาโอกาสไปเยี่ยมเยียนเด็กและผู้ปกครองที่บ้านบ้าง เพื่อจะได้ทราบสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมอันแท้จริงของเด็ก การไปพบผู้ปกครองอาจทำความลำบากให้แก่ครู บ้าง แต่ถ้าครูมีจุดหมายที่แท้จริงที่จะช่วยเด็กแล้ว การไปเยี่ยมผู้ปกครองจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด
๖. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี ได้แก่ เชิญมาร่วมเป็นกรรมการในงานของโรงเรียน เชิญมาร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน เช่น มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
๗. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูได้ร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาทุกด้าน

นพพร นิลนรงค์^{๖๓} ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือผู้ปกครองไว้ ๓ ลักษณะ ดังนี้ คือ

๑. การมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมที่ประชาชนตระหนักในความเป็นสมาชิกและเป็นเจ้าของร่วมกัน
๒. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม (Indirect Participation) เป็นการมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรอื่นผู้นำ หรือ ตัวแทน
๓. การมีส่วนร่วมโดยทั่วไป (Core and Periphery) เป็นการมีส่วนร่วมโดยมีกลุ่มแกนกลางที่สนใจ และดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เป็นการเข้าร่วมโดยผ่านกลุ่มแกนกลางและ รอบนอก

^{๖๒} พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, “โรงเรียนและชุมชน”. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๘), หน้า ๙๔-๙๖.

^{๖๓} นพพร นิลนรงค์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณีบ้านไม้ตะเคียน ตำบลตะเคียนปม กิ่งอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๕), หน้า ๑๖๐-๑๖๒.

ทวน พินธุพันธ์^{๒๔} ได้เสนอแนะวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองดังนี้

๑. การเชิญผู้ปกครองมาร่วมในงานโรงเรียน ได้แก่
 - ๑.๑ การเชิญผู้ปกครองนักเรียนใหม่มาประชุมในวันปฐมนิเทศนักเรียนใหม่
 - ๑.๒ เชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุมในวันก่อนเปิดเทอมแรก
 - ๑.๓ เชิญผู้ปกครองมาประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงโรงเรียน
 - ๑.๔ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาพบปะสังสรรค์กับครูในโรงเรียน
 - ๑.๕ เชิญผู้ปกครองมาชมนิทรรศการผลงานของนักเรียน การแสดงของนักเรียนใน

โอกาสต่าง ๆ

- ๑.๖ จัดให้มีกิจกรรมสร้างความสามัคคีระหว่างผู้ปกครอง เช่น กีฬา
- ๑.๗ เชิญแม่ของนักเรียนมาร่วมงานวันแม่ที่โรงเรียนจัดขึ้น
๒. การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
 - ๒.๑ รายงานเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน
 - ๒.๒ รายงานเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน
 - ๒.๓ รายงานเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน
๓. ออกเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียน
๔. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 - ๔.๑ รับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง
 - ๔.๒ เชิญผู้ปกครองมาชมกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น เชิญมาฟังเรื่องราวที่น่าสนใจ เชิญ

มาฟังการบรรยาย

- ๔.๓ จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู

จากแนวคิดสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง โรงเรียนควรสนับสนุนให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กนักเรียน ทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน ผู้บริหารและครูควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและให้โอกาสผู้ปกครอง โรงเรียนอาจดำเนินการเชิงรุก โดยเชื้อเชิญ หรือ ให้ความรู้กับผู้ปกครอง นอกจากจะช่วยสร้างความเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้วยัง ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก

รูปแบบแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กจากงานวิจัย

หรรษา นิลวิเชียร^{๒๕} ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมใน โครงการ (Parent Education Follow Through Model) พบว่า พ่อแม่มีส่วนร่วมในการให้ การศึกษาต่อลูก ๖ ประการ คือ

^{๒๔}ทวน พินธุพันธ์, “การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน,” (กรุงเทพมหานคร : อักษร บัณฑิต, ๒๕๒๙), หน้า ๘๐-๘๓.

^{๒๕}หรรษา นิลวิเชียร, “ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ”, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์ ,๒๕๓๕), หน้า ๒๓๖.

๑. บทบาทในการสอนลูกของตนเองที่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. จ้างทำงานที่โรงเรียน ทำหน้าที่เป็นครู
๓. มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านการจัดการศึกษา

๔. เป็นผู้เรียนจากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การพบปะบุคลากรของโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

๕. เป็นผู้มีส่วนรับฟัง และ สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับข้อ ๔

๖. ทำหน้าที่ผู้ช่วย และ อาสาสมัครในห้องเรียนพ่อแม่ที่เข้าร่วมในโครงการของ Cordon ดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ การร่วมโครงการนี้จะต้องผ่านการคัดเลือก และได้รับการฝึกกอบรมก่อนปฏิบัติงาน ผลการทดลอง ปรากฏว่าเด็กที่อยู่ในโครงการนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มควบคุมกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก พบว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเด็กดังนี้

๑. พ่อแม่เป็นตัวอย่างรูปแบบความประพฤติแก่เด็ก เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมผู้ใหญ่ โดยที่ผู้ใหญ่อาจตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

๒. พ่อแม่บอกหรืออธิบายสิ่งที่เด็กต้องทำหรือไม่ควรทำ

๓. พ่อแม่กำหนดกฎของบ้าน ซึ่งแสดงถึงสิ่งที่เด็กต้องปฏิบัติตาม และ มีการติดตามผล

๔. พ่อแม่ใช้ระบบการให้รางวัลและการลงโทษ

๕. พ่อแม่ใช้เทคนิควิธีเป็นขั้นตอน แสดงให้เห็นพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งอาจทำให้เด็กละอาย รู้สึกผิด หรือการชี้แจงเหตุผล เพื่อให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรม

๖. พ่อแม่จัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสติปัญญาเด็ก วัสดุสิ่งของที่พ่อแม่จัดหามา ได้แก่ ของเล่น เสื้อผ้า อาหาร อุปกรณ์การเรียนกระบวนการทั้ง ๖ ประการข้างต้น จะถูกนำมาใช้แตกต่างกันไปตามความแตกต่างของเด็ก และสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวตลอดทั้งเจตคติ ค่านิยมของ พ่อ-แม่ และ ความเจริญทางเทคโนโลยี

อโนทัย มลสวัสดิ์^{๖๖} ได้กล่าวถึงผลการศึกษาที่ พบว่า คะแนนต่ำสุดในการทดสอบทางสติปัญญา และคำศัพท์ คือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนน้อยที่สุด ส่วนเด็กที่ได้คะแนนสูงที่สุดมาจากครอบครัวที่มีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมากที่สุด

หรรษา นิลวิเชียร^{๖๗} ได้ศึกษาตัวแปร ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยศึกษาเด็กชั้น ๑, ๓, ๖, ๙ และ ๑๒ จำนวน ๖,๐๐๐ คน ในโรงเรียนได้ ผลสรุปสำคัญสองประการ คือ

๑. ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก เป็นผลเบื้องต้นจากความแตกต่างของข้อมูลทางครอบครัว ส่วนความแตกต่างด้านคุณภาพของ ครู หลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

^{๖๖} อโนทัย มลสวัสดิ์, “ผลของกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน”, วิทยานิพนธ์ภาควิชาประถมศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ. ๒๕๓๖), หน้า ๔๗.

^{๖๗} หรรษา นิลวิเชียร, “ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ”, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์ ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๗-๒๔๒.

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของครอบครัวด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ กับระดับความสามารถทางวิชาการของนักเรียน จะมีเพิ่มขึ้นในขณะที่เด็กเรียนระดับสูงขึ้นในระดับประถมศึกษา นอกจากการวิจัยของ Coleman และคณะแล้วยังมีผลงานวิจัยอีกจำนวนมากที่ สนับสนุนแนวคิดที่ว่าความสนใจและการมีส่วนร่วมในการศึกษาของพ่อแม่ที่มีต่อลูกทำให้เด็กมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เช่น ค้นพบว่า เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ในฮอลแลนด์ ที่มีผลการเรียนดีจะมีพ่อแม่ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ทางสติปัญญา ซึ่งรวมการอ่านหนังสือให้ลูกฟัง การเล่นเกม การหาของเล่นและหนังสือมาให้รวมทั้งการกระตุ้นให้เด็กตอบคำถามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ทำไม พ่อ-แม่ เหล่านี้จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน สนับสนุนให้เด็กไปโรงเรียนตามปกติ แสดงบทบาทเป็นผู้ให้การศึกษากลูกสอน ทักเยาะเบี่ยงเบนต่างๆ พาเด็กไปสถานที่ที่น่าสนใจ และเข้าร่วมในเหตุการณ์ที่สำคัญ หรือวันพิเศษเสนอแนะให้ครูไปเยี่ยมบ้านเป็นครั้งคราวซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่บ้านของเด็กได้ ลักษณะการมีส่วนร่วมของ พ่อ-แม่ พบว่ามี ๓ ประการด้วยกัน คือ

๑. การทำงาน วิธีที่ใช้กันโดยปกติเพื่อให้ พ่อ-แม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ก็คือการทำงานที่กำหนดให้สำเร็จ เช่น ทำหน้าที่สอนพิเศษ ผู้ช่วยครู หาทุนจัดการศึกษานอกสถานที่ และทำงานธุรการ

๒. กระบวนการ พ่อ-แม่ มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการศึกษา เช่น วางแผนหลักสูตร ตรวจสอบและเลือกแบบเรียน กรรมการในกิจกรรมต่างๆ ฯลฯ บทบาททางด้านนี้ของพ่อแม่ยังไม่ได้รับการยอมรับจากครูเท่าไรนัก เนื่องจากครูมักคิดว่า พ่อ-แม่ ไม่มีทักษะพออย่างไรก็ตาม ถ้ามีการเตรียมการที่ดี พ่อ-แม่ ผู้ปกครองหลายคนอาจมีส่วนช่วยเหลือได้มาก

๓. การพัฒนา พ่อ-แม่ มีโอกาสพัฒนาทักษะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อเด็ก ต่อโรงเรียน ต่อครู และต่อครอบครัว วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยใช้วิธีการสื่อสารทางเดียวเพื่อแจ้งข่าวเกี่ยวกับแผนงานของโรงเรียน และสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอีกวิธีหนึ่ง คือ การสื่อสารสองทาง เพื่อให้ พ่อ แม่ ได้ช่วยเหลือโรงเรียนตามกำลังความรู้ ความประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันนอกจาก พ่อ-แม่ ผู้ปกครองจะเข้ามามีบทบาทในการศึกษาของเด็กปฐมวัยแล้วบุคคลอื่นๆ ในชุมชนที่ครูสามารถเชิญมามีส่วนร่วม และทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน บุคคลต่อไปนี้เป็น

๑. ผู้ช่วยครู ในห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก และมีจำนวนครูไม่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก ควรมีผู้ช่วยครูเพื่อทำหน้าที่ดูแลเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ เด็กที่ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ หรือ เด็กปัญญาเลิศ โรงเรียนอาจจ้างผู้ช่วยครูหรืออาสาสมัคร โดยมีการปฐมนิเทศแนวทางปฏิบัติ ก่อนทำงาน

๒. ผู้เชี่ยวชาญ ครูประจำชั้นอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาช่วยครูเป็นครั้งคราว เช่น ผู้เชี่ยวชาญทางเด็กที่มีปัญหาและความต้องการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญการสอนเด็กที่พูดสองภาษา ผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ ดนตรี พลศึกษา เป็นต้น

๓. อาสาสมัคร บุคคลในชุมชนที่อาสาสมัครมาช่วยทำงานในโรงเรียนอาจเป็น บุคลากรจากสมาคมต่าง ๆ เช่น ผู้สูงวัย หรือวัยรุ่น ครูควรคัดเลือกและฝึกอาสาสมัครอย่างดีควรคำนึงถึงสุขภาพ และโรคประจำตัวที่อาจติดต่อเด็กได้อาสาสมัครควรเป็นผู้ที่สนใจและรักเด็กอย่างจริงใจ รวมทั้งมีความรู้ความสามารถพิเศษต่าง ๆ ที่จะนำมาพูดคุยกับเด็กหรือครูได้

๔. บุคคลอื่นในชุมชน ครุมีหน้าที่สำรวจแหล่งวิทยาการในชุมชน ทั้งวัสดุ สิ่งของ และ บุคคลการพัฒนาโปรแกรมที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยเสริม ประสพการณ์ตรง ให้แก่เด็ก และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนอีกด้วย บุคคลในชุมชน ได้แก่ คนขับรถโดยสาร บุรุษไปรษณีย์ ตำรวจ แพทย์ พยาบาล เป็นต้น

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ทราบถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและปัญหาในการมีส่วนร่วมและได้มีแนวทางที่จะช่วยใน การจัดการศึกษาให้แก่เด็กให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวสังคหวัตถุ ๔ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึง การแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามแนวสังคหวัตถุ ๔ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ เพื่อเพิ่มคุณภาพในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างดีที่สุด และทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้แนวสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริหารจัดการ

ฉะนั้น เพื่อให้ผู้ปกครอง มีความเข้าใจอันดีต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการปฏิบัติในด้านการบริหารจัดการจึงน้อมนำหลักทางพระพุทธศาสนา ตามแนวสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และ สมานัตตตา มาเป็นหลักในการประยุกต์ให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตามแนวทางทางพระพุทธศาสนา

คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามทุกคนย่อมสามารถ รู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วยตนเอง และทำให้ผู้ปฏิบัติพ้นทุกข์ เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จริง ธรรมะของพระพุทธองค์เป็นความรู้อันบริสุทธิ์ เป็นธรรมโอสถขนานเอกที่สามารถเยียวยา รักษาจิตใจของมวลมนุษยชาติให้หลุดพ้นจากความโลภ ความโกรธ ความหลงเพราะเมื่อใจ ปราศจากสิ่งเหล่านี้ ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์ มีอานุภาพและเกิดเป็นความเมตตากรุณาปราณมีแต่ ความรักความปรารถนาดีต่อกัน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรัสไว้ในสังคหวัตถุสูตร ว่า^{๖๘}

“ทานถจ เปยวชชยจ อตถจริยา จ ยา อธ

สมานตตตา จ ธมเมส ตถ ตตถ ยถา รหิ”

ทาน (การให้) เปยวชชะ (มีวาจาเป็นที่รัก)

สมานตตตา (วางตนสม่ำเสมอ)

อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์)

สังคหวัตถุธรรมเหล่านี้ช่วยอุ้มชูโลก เหมือนลื้มสลักที่ยึดบังคับรถซึ่งเล่นไปไว้ได้^{๖๙} ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือของ

^{๖๘} ๐.จตกก.(บาลี) ๒๑/๓๒/๓๗.

^{๖๙} ๐.จตกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑.

ทกๆ คน และปรารถนาที่จะได้ยินได้ฟังคำยกย่องสรรเสริญ มากกว่าเสียง นินทาว่าร้ายพระพุทธรองค์ ได้ทรงสอนวิธีที่จะทำให้ตนเป็นที่รักของสังคมว่า ขั้นแรกให้ปรับที่ตัว ของเราเองก่อน คือ ต้องทำตัวเราให้เป็นคนน่ารักเสียก่อน โดยการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคนผูกใจคนและประสานหมู่ ชนให้มีความสามัคคี เป็น หลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ขบใจของคนทั่วไป เป็นการปลูกไมตรี เต็มน้ำใจต่อกัน ทำให้ สังคมเป็นสุข ประกอบด้วยหลัก ๔ ประการ ดังนี้

๑. ทาน (Giving; Generosity; Charity) การให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยการให้สิ่งของ หรือให้ความรู้และแนะนำสั่งสอนด้วยน้ำใจไมตรี มีความโอบอ้อมอารี จะช่วยผูกใจคนไว้ได้การทำทานจะไม่สูญเปล่า ผู้ที่ให้สิ่งที่ดีย่อมได้รับสิ่งที่ดีตอบแทนดังพุทธพจน์ที่ว่า “มณาปทา ยี ลกเต มณาปิ”^{๗๐} แปลว่า ผู้ให้สิ่งที่น่าพอใจย่อมได้รับสิ่งที่น่าพอใจ

การให้ทานอาจให้ได้ ๒ วิธีด้วยกัน คือ

- ๑) อามิสทานให้สิ่งของแก่เพื่อนหรือผู้อื่นที่ดีต่อยกกว่า รวมทั้งการให้รางวัลต่างๆ เป็นต้น
- ๒) วิทยาทานหรือธรรมทาน หมายถึง การให้ธรรม การให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน หรือการให้ในสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ ทาน ๒ อย่าง คือ อามิสทาน (การให้สิ่งของ) และธรรมทาน (การให้ธรรม) บรรดา ทาน ๒ อย่างนี้ ธรรมทานเป็นเลิศ^{๗๑}

๒. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ (Kindly Speech : Convincing Speech) ความเป็นผู้มีวาจา น่ารัก พูดอย่างรักกัน วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดด้วยน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ คือ กล่าววาจาสุภาพไพเราะ อ่อนหวาน มีทางเสียง สมานสามัคคี ซาบซึ้งใจ ทำให้เกิดไมตรีรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยม ยอมตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ทรงตรัสเตือนพระภิกษุให้พยายามหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่ขัดแย้งกัน พูดจาอ่อนโยนเสียสละสีกันอันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทกัน พระพุทธรองค์ทรงตรัสถึงการพูดที่ประกอบด้วยประโยชน์ ดังปรากฏ ในอภัยราชกุมารสูตร ดังนี้^{๗๒}

ตถาคตรู้วาจาที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ขบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าวคำนั้น

ตถาคตรู้วาจาที่จริง ที่แท้ แต่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ขบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าวคำนั้น

ตถาคตรู้วาจาที่จริง ที่แท้ และประกอบด้วยประโยชน์ แต่วาจานั้นไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ขบใจของคนอื่นในขณะนั้น ตถาคตรู้กาลที่จะกล่าววาจานั้น

ตถาคตรู้วาจาที่ไม่จริง ไม่แท้ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ขบใจของคนอื่น ตถาคตไม่กล่าววาจานั้น

^{๗๐} อง.ปญจก. (บาลี) ๒๒/๔๔/๔๕.

^{๗๑} ดูรายละเอียดใน ชุ.อิติ. (ไทย) ๒๕/๙๘/๔๗๓.

^{๗๒} ดูรายละเอียดใน ชุ.ม.(ไทย) ๑๓/๘๓/๘๘.

ตลาคตรูว่าจาที่จริง ที่แท้ ที่ประกอบด้วยประโยชน์ และวาจานั้นเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนอื่นในข้อนั้น ตลาคตรูกาลที่จะกล่าววาจานั้น ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะตลาคตรูมีความเอ็นดูในหมู่สัตว์ทั้งหลาย^{๗๓}

สรุป พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้หลักการพูดไว้ดังนี้

๑. ต้องเป็นความจริง
๒. เป็นคำสุภาพไพเราะอ่อนหวาน
๓. พูดแล้วก่อให้เกิดประโยชน์
๔. พูดแล้วเกิดการสมานสามัคคี
๕. พูดด้วยจิตเมตตา

๖. พูดถูกกาลเทศะ คือ ถูกเวลาและสถานที่ จะเห็นได้ว่าการให้แต่เพียงอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถที่จะทำให้เป็นที่รักเป็นที่ ชอบใจของคนทั่วไปได้ จึงต้องรู้จักพูดจาปราศรัยให้ไพเราะ นุ่มนวล น่าฟัง เมื่อได้ฟังแล้วเกิดกำลังใจที่จะ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนอยากทำความดีให้ยิ่งขึ้นไป ไม่พูดจาสอเสียดอันก่อให้เกิดความ แตกแยก พูดแต่คำที่จะทำให้เกิดความสามัคคี เปรียบเสมือนน้ำทิพย์ชโลมใจ ประสานใจทุกๆ ดวงให้ เป็นหนึ่งเดียว เหมือนน้ำฝนประสานดินเหนียวที่แตกกระแหงให้เป็นผืนแผ่นดินเดียวกัน

๓. อัตถจริยา (Useful Conduct; Rendering Services ; Life of Service ; Doing Good) การประพฤติประโยชน์ทำประโยชน์แก่เขา หลักธรรมข้อนี้มุ่งสอนตน ๒ ด้าน คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ และ การทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

๑) การทำตนให้เป็นประโยชน์ หมายถึง ทำตนให้มีคุณค่าในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนเจริญด้วยความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นนักเรียนที่ดีของสถานศึกษาเป็น พลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ตลอดจนเป็นศาสนิกชนที่ดีของพระพุทธศาสนาตลอดไป

๒) การทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ คือ เมื่อทำตนให้เป็นประโยชน์แล้ว ก็ต้องสร้างตนให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่นด้วยการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่นิ่งดูตาย มีน้ำใจไมตรีต่อกันบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ตามสติกำลังทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “คนทำหมู่คณะให้ดังงาม”

๔. สมานัตตตา (Even and Equal Treatment; Equality Consisting in Impartiality, Participation and Behaving Oneself Properly in All Circumstances) เอาตัวเข้าสมาน คือ การทำตน เสมอต้นเสมอปลาย ตลอดถึงวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม^{๗๔}

๑) วางตนให้เหมาะสมกับฐานะที่ตนมีอยู่ในสังคม เช่น เป็นหัวหน้าครอบครัวบิดามารดา เป็นครูอาจารย์ เป็นเพื่อนบ้านกัน เป็นต้น ตนอยู่ในฐานะอะไรก็วางตนให้เหมาะสม กับฐานะที่เป็น อยู่ และทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

^{๗๓} ม.ม. ๑๓/๘๕/๘๖.

^{๗๔} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต.), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๗๑.

๒) ปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ให้ความเสมอภาค ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เสมอในสุขและทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน ร่วมรับรู้ปัญหา และร่วมแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของสังคม^{๗๕}

ดังนั้น เราจึงต้องคอยศึกษาและหมั่นเตือนสติตนเองไว้ตลอดว่า ในแต่ละฐานะที่เราเป็นอยู่ มีหน้าที่อะไรบ้างเมื่อรู้แล้วก็ต้องปฏิบัติตามหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์ นอกจากนี้เราก็กต้องทำตนให้เสมอตนเสมอปลายด้วย คือ เคยวางตัวกับคนอื่นในทางที่ดีอย่างไร แม้ว่าเราจะได้ดีบได้ดีแล้ว ก็ต้องไม่ลืมตัวยังคงปฏิบัติตัวเหมือนเช่นเดิมนั้นไม่เปลี่ยนแปลงหรือ ว่าเมื่อเราเห็นคนอื่นเขาได้ดี ก็ต้องแสดงออกให้เขารับรู้ว่ามีมความยินดีกับเขาอย่างจริงใจ ไม่คิดกลั่นแกล้งใส่ร้ายป้ายสีเขาถ้าทำได้ อย่างนี้ เรากีย่อมจะเป็นที่รักที่พอใจของทุกคนรอบข้าง ดังเช่นเรื่องของหัตถกอุบาสก ชาวเมืองอาฬวีผู้มีสังคหวัตถุธรรมประจําใจ ดังนี้^{๗๖}

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ อคคําพหุเจตีย์ เขตเมืองอาฬวี ลำดับนั้น หัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวี มีอุบาสกประมาณ ๕๐๐ คนแวดล้อมเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้วนั่ง ณ ที่สมควร พระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัสกับหัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีว่าหัตถกเถะ บริษัทของท่านนี้มากนัก ท่านส่งเคราะห์บริษัทจำนวนมากอย่างไร

หัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ส่งเคราะห์บริษัทจำนวนมากนี้ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ประการ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงไว้แล้ว คือ รู้ว่าผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยทานก็สงเคราะห์ด้วยทานรู้ว่าผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยคำพูดอันไพเราะ ก็สงเคราะห์ด้วยคำพูดอันไพเราะรู้ว่า ผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยการทำประโยชน์ให้ก็ สงเคราะห์ด้วยการทำประโยชน์ให้รู้ว่า ผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยการวางตัวสม่ำเสมอ ก็สงเคราะห์ด้วยการวางตัวสม่ำเสมอ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญโภคทรัพย์ในตระกูลของข้าพระองค์มีอยู่พร้อมคนทั้งหลายยอมเข้าใจคำพูดของข้าพระองค์ว่า ควรฟังไม่เหมือนคำพูดของคนจนพระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดีละ ดีละ หัตถกเถะ วิธีนี้ของท่านเป็นอุบายที่จะสงเคราะห์ บริษัทจำนวนมากได้ จริ่งอยู่ใครก็ตามสงเคราะห์บริษัทจำนวนมากได้ในอดีตกาล ก็ล้วนแต่สงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แลใครก็ตามที่จักสงเคราะห์บริษัทจำนวนมากในอนาคตกาลก็ล้วนจักสงเคราะห์บริษัทจำนวนมากในอนาคตกาล ก็ล้วนแต่จักสงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แล ใครก็ตามที่กำลังสงเคราะห์บริษัทจำนวนมากในปัจจุบันก็ล้วนแต่สงเคราะห์ด้วย สังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แล

หลังจากนั้น หัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง ชี้แจงให้เห็นชัด ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ เร้าใจให้อาจหาญแกล้วกล้า ปลอบขโลมใจให้สดชื่น ร่าเริงด้วยธรรมมีกถาแล้วลุกจากที่นั่ง ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ทำประทักษิณแล้วจากไป

ลำดับนั้น เมื่อหัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีเลิกไปไม่นาน พระผู้มีพระภาครับสั่งเรียก ภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงทรงจำหัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีว่าเป็นผู้

^{๗๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **ธรรมนุชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๐ (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๙.

^{๗๖} อัง.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๒๔/๒๖๗.

ประกอบด้วยธรรมที่นำอัสจรรย์ ไม่เคยปรากฏ ๘ ประการธรรมที่นำอัสจรรย์ ไม่เคยปรากฏ ๘ ประการ อะไรบ้าง คือ หัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวี

๑. เป็นผู้มีศรัทธา	๒. เป็นผู้มีศีล
๓. เป็นผู้มีhiri	๔. เป็นผู้มีโอตตปปะ
๕. เป็นพหูสูต	๖. เป็นผู้มีจาคะ
๗. เป็นผู้มีปัญญา	๘. เป็นผู้มีความมกน้อย

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ให้ความหมาย ของสังคหัตถ์ ๔ คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ประกอบด้วย

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือ ทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และ ศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ นุ่มนวล ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจให้ กำลังใจ รู้จัก พูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ และช่วยเหลือเกื้อกูล

๓. อตถจริยา ทำประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเข้าได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน^{๗๗}

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน) ได้ให้ ความหมายเกี่ยวกับสังคหัตถ์ ๔ ไว้ว่า เมื่อทุกคนต่างประพฤติตามหลักสังคหัตถ์ทั่วถึงกันแล้ว อยวาทเฉพาะคน เฉพาะครอบครัว จะรักใคร่นับถืออยู่เป็นสุขสบายเลย ถึงคนทั้งหมู่บ้าน ทั้งเมือง ทั้งประเทศ ทั้งโลกก็ต้องอยู่เป็นสุขสบายตลอดไปเหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าสังคหัตถ์ทั้ง ๔ อย่าง เป็นคุณธรรมสำหรับยึดเหนี่ยวใจผู้อื่นให้รักใคร่นับถือ ช่วยเหลือกัน อย่างวิเศษแท้^{๗๘}

พระราชสุทธีญาณมงคล^{๗๙} ได้กล่าวไว้ว่า สังคหัตถ์ ๔ เป็นทางเกิดของสามัคคี ๔ ขอ คือ

๑. ทาน คือ การให้ปัน การให้ทานซึ่งกันและกันไม่หวังกัน โดยการให้ทานแบ่งปัน ๓ ประเภท ได้แก่ให้เพื่อบูชาคุณ ให้เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ ผู้อื่นไว้และให้เพื่อเห็นแก่มนุษย์ธรรม

๒. ปิยวาจา คือ พูดให้เขารักไมพูดให้เขาเกลียด ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ต้องพูดให้เขารักเรียกว่า ปิยวาจา ปิโย เทวนุสสานัง

^{๗๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **ธรรมานุญชีวิต**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวยจัดกิต, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^{๗๘} สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน), **สังคหัตถ์ ๔**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาภูมิภุมาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๕๓.

๓. อตถจริยา บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างนี้ดูตาย อย่าเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย

๔. สมานัตตตา เป็นการวางตนให้เหมาะสม เรียกว่าไม่ถือตัวตนว่าเราดีกว่าเขาได้แก่ วางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เหมาะสมกับฐานะ เหมาะกับกาลเทศะที่ว่าเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่นั้นหมายความว่า เรามีหน้าที่อย่างไรก็ปฏิบัติไปตามหน้าที่ ที่ว่าเหมาะสมกับฐานะนั้นคือใช้จ่ายทรัพย์ให้เหมาะสมกับฐานะก็คือเข้าใจใช้จ่ายไม่ฟุ้งเพื่อสรวลสรวลกันไป แต่ก็ไม่ตระหนี่เกินไปจนเข้าขั้นทรนาคตนเอง ที่ว่าเหมาะสมกับกาลเทศะนั้น หมายความว่า ปฏิบัติให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่

พระภิกษุวิสุทธิคุณ^{๕๐} (เสริมชัย ชัยมงคล) ได้กล่าวว่า หลักธรรมปฏิบัติที่จะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผู้อื่นไว้ได้คือ สังคหวัตถุ ๔ อย่างได้แก่

๑. ทาน การให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควร ให้ปันนั้น ย่อมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจแก่ผู้รับให้ระลึกนึกถึงความเป็นผู้มีน้ำใจโอบอ้อมอารีของผู้ให้ ผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ มีจิตใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่ผู้อื่นอยู่เสมอ ย่อมเป็นที่รักแก่ชนทั้งหลาย คนหมู่มากย่อมคบค้าสมาคมด้วย สมดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสว่า ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก คนหมู่มากย่อมคบเขา

๒. ปิยวาจา การเจรจาที่อ่อนหวาน คือ วาจาที่ไพเราะสุภาพอ่อนโยนตามฐานย่อมเป็นที่ชื่นใจเป็นที่ประทับใจแก่ ผู้ฟัง หรือ คู่สนทนา ไม่มีใครชอบวาจาที่ขยาบคายแข็งกระด้าง หรือวาจาที่ ก้าวร้าวที่ไร้มารยาท ไม่รู้กาลเทศะ และวาจาที่ไม่ไพเราะ ไม่สมฐานะระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังและคู่สนทนาด้วย คนเราจะได้ดีหรือถึงความเสมอกันด้วย วาจา นั้นแหละ เป็นของสำคัญประการหนึ่ง โบราณท่านจึงกล่าวไว้ว่า ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หมายความว่า วาจาที่ดี ที่สุภาพ ที่ไพเราะอ่อนหวานนั้น แหะและเป็นข้อปฏิบัติที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการครองใจคน และจะได้ดีก็เพราะวาจานั้นแหละ ส่วนคำว่า เลข ณ ที่นี้ หมายถึง วิชาความรู้ยังเป็นรอง คือถึงจะเป็นคนมีความรู้สูง แต่ถ้าปากไม่ดีเสียแล้ว ย่อมหวังความเจริญในชีวิตได้ยาก เพราะคนปากเสียไม่อาจผูกใจใครไว้ได้จะหาคนคบหาสมาคมเป็นมิตรสหายที่ดีที่จริงใจต่อกันได้ยาก ปิยวาจา คือวาจาที่ไพเราะสุภาพอ่อนโยนต่อกันตาม ฐานะเท่านั้นแหละที่จะเป็นเครื่องผูกใจ ยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นได้ยืนนาน

๓. อตถจริยา การประพฤติสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น หมายความว่า ความเป็นผู้มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูตาย รู้จักสงเคราะห์และช่วยเหลือกิจการของผู้อื่น ให้สำเร็จ รู้จักช่วยกระทำการอันเป็นประโยชน์บุคคลอื่นหรือแก่สังคมส่วนรวม ตามความเหมาะสมแก่ฐานะและโอกาส ไม่เป็นคนแล้งน้ำใจช่วยใครไม่เปน คือ ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวจัด ยามที่ผู้อื่นหรือสังคมประสบความทุกข์เดือดร้อน

๔. สมานัตตตา คือ ความเป็นผู้มีตนเสมอไมถือตัวก็ คือ ความประพฤติปฏิบัติดีต่อผู้อื่นอย่างเสมอตนเสมอปลาย เมื่อมีชีวิตที่เจริญก้าวหน้า หรือได้ดิบได้ดีขึ้นไปก็ไมถือตัวหรือทำต้อยหยิ่งกับญาติพี่น้องหรือมิตรสหายเดิม ที่เคยคบค้าหรือปฏิบัติดีต่อกัน เคยเคารพนับถือกันมาอย่างไร ก็คงประพฤติปฏิบัติดีต่อกัน เคารพนับถือกันอยู่อย่างนั้น ความเป็นผู้มีตนเสมอนี้เป็นคุณเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นไว้เป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกันได้เป็นอย่างดี

^{๕๐} ดูรายละเอียดใน <http://www.dhammadownload.com/dhammadownload/lecture/lecture51.php>

บุญสิริ ขวลิตร^{๔๑} ได้กล่าวถึงความหมายของสังคหัตถ์ว่า ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกัน อันเป็นไปเพื่อการสงเคราะห์กัน ซึ่งมีอยู่ ๔ ข้อคือ

๑. ทาน หมายถึงการให้ การเฉลี่ยเผื่อแผ่แก่กันและกันซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่าทุกคนนั้นย่อมต้องการความช่วยเหลือจากกันและกันอยู่ในด้านต่างๆในด้านวัตถุ เช่นทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ในด้านกำลังใจ ช่วยกระทำการกิจการของกันและกันทางกาย ในด้านวาจา พุดจาช่วยเหลือกันในเรื่องที่ควรพุดจา ในด้านสติปัญญา ช่วยให้ความรู้ ให้การแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่างๆ การให้การเฉลี่ยเผื่อแผ่เจือจานทุกคนทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อย ต่างก็ควรจะมีทาน คือ ที่การช่วยเหลือกัน ผู้ใหญ่ให้การช่วยเหลือผู้น้อย ผู้น้อยให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่ ด้วยมีจิตใจมุ่งที่จะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ต้องการ หรือเพื่อที่จะให้พ้นจากอุปสรรคขัดข้องทั้งหลาย

๒. ปยวจา หมายถึง การเจรจาถ้อยคำซึ่งเป็นที่รักเป็นที่จับใจแก่กันและกันอันเป็นถ้อยคำสุภาพ เพราะวาจาที่พุดออกไปนั้น ถ้าเป็นวาจาที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นวาจาที่อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียใจ เจ็บใจ ไม่สบายใจ เพราะฉะนั้นจึงสมควรที่ทุกคนจะต้องมีสติควบคุมใจ ควบคุมวาจา ที่จะพุดออกไปให้เป็นวาจาที่สุภาพที่เหมาะสม แม้ว่าในบางครั้งอาจต้องทำงานหนักเหนื่อยก็ตามสิ่งที่จะเป็นเครื่องในการควบคุมการพุดของเราให้ไพเราะก็คือ สตินั่นเอง ดังนั้นการพุดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

๓. อัตถจริยา หมายถึงการประพฤติประโยชน์ต่อกันและกันคือการทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังคมที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดถึงประเทศชาติ สิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา ใจ ในทุกเวลาทุกโอกาส

๔. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอหรือเสมอตนเสมอปลายซึ่งหมายถึงการรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ ที่บัญญัติเอาไว้เป็นระเบียบของสถานที่ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของสถาบันการศึกษา กฎระเบียบของสถานที่ราชการต่างๆเป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมือง ในทางพระพุทธศาสนาก็คือพระวินัยบัญญัติสำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั่นเอง

บรรเทิง พาวิจิตร^{๔๒} ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสังคหัตถ์ ๔ ไว้ว่า สังคหัตถ์ ๔ ประกอบด้วย ทาน คือ การให้ มีใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนจนถึงให้ความรู้ ละคำแนะนำสั่งสอน ปยวจา คือ วาจาเป็นที่รัก มีวาจาพูดดีมีน้ำใจ วาจาซาบซึ่งกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ก่อเกิดไมตรีและความรักนับถือแสดงประโยชน์ประกอบ ด้วยเหตุผลเป็นหลักฐาน เป็นมูลเหตุจูงใจให้นิยมยอมตาม อัตถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ แก่ไข ปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม สมานัตตตา คือ วางตนสม่ำเสมอ เสมอตน เสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทุกชั้น วางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้ ถูกทาง

^{๔๑}บุญสิริ ขวลิตร, ธรรมโอสธ, (กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๙), หน้า ๒๓-๓๑.

^{๔๒}บรรเทิง พาวิจิตร, การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๓๕-๓๖.

ปรีชา นันทาภวัฒน์^{๔๓} น.อ.(พิเศษ) ไดกลาวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสังคหวัตถุ ๔ ไววา สังคหวัตถุ ๔ เปนธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวได้แก่ ทาน คือการให้ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ตลอดให้ความรู้แนะนำสั่งสอน ปิยวาจา คือ วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดดีมีน้ำใจ กลาวถ้อยคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานทำให้เกิด ความสามัคคี ตลอดถึงคำแสดงประกอบด้วยเหตุผล เปนหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม อัตถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม สมานัตตตา ความมี ตนเสมอ คือ ทำตนเสมอตน

อุดม เขยกิจวงศ์ และ กนิษฐาณ แปนสุวรรณ^{๔๔} ได้กลาวถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับ สังคหวัตถุ ๔ ไววา ทาน คือ การแบ่งปันกันอยู่ แบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้ ปิยวาจา คือ พูดจา กัน อย่างไพเราะอ่อนหวานด้วยความปรารถนาดีทำให้เกิดการรักใคร่ สามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อุตถจริยา คือ ทำตนเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อครอบครัว ต่อสังคมและประเทศชาติ สมานัตตตา คือ การ วางตนให้เหมาะสม เสมอตนเสมอปลายไม่ทำให้เกิดชนชั้นขึ้น

สรุป การนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ มาใช้ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หากจะให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ประทับใจอย่างแท้จริง ทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วม ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของทุกคน เพื่อให้การให้บริหาร จัดการด้านต่างๆ ที่ออกมานั้น เกิดจากใจ

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือ ทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กลาวคำสุภาพ ไพเราะ นุ่มนวล ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จัก พูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ และ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อุตถจริยา ทำประโยชน์แก่ คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และขวนขวายช่วยเหลือ กิจการต่างๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเข้าได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอทันต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และ เสมอในสุขทุกข์ คือร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน จากใจจริง ไม่ใช่กระทำไปเพราะ เป็นเพียงหน้าที่เท่านั้น แต่มีความมุ่งมาดปรารถนาดีอยากให้อีก เขามีความสุข ได้รับการบริหาร จัดการที่ดีๆ แล้วจะทำให้งานทุกด้านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลไปพร้อมกัน

^{๔๓} ปรีชา นันทาภวัฒน์ ,พจนานุกรมหลักธรรมพระพุทธศาสนา ,(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ดวง แกว, ๒๕๔๔),หน้า ๑๔๓.

^{๔๔}อุดม เขยกิจวงศ์ และกนิษฐาณ แปนสุวรรณ ,“พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๕.

๒.๖แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคำว่า "การบริหาร" เยาวพา เดชะคุปต์^{๘๕} ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้ การบริหารเป็นการประสานงาน การอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงเป็นการบริหารเพื่อให้การศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กให้ได้รับการพัฒนาทาง ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ และ สติปัญญาอย่างสมดุลย์ ต่อเนื่องไปพร้อมกันทุกๆด้านประสบการณ์ต่างที่จัดให้เป็นประสบการณ์ตรงที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสุขกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่าง บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชุมชน เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อไป

หลักในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ดังนี้

๑. มุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวมโดยผ่านการเล่น หมายถึง จัดการให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม จิตใจ และ สติปัญญาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กจะทำได้ดีจากกิจกรรม

๒. ยึดปรัชญาการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา

๓. จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กได้แก่

ด้านร่างกาย ไม่บังคับให้เขียนหนังสือ เพราะการเขียนจะทำได้ดีต่อเมื่อก้ามเนื้อนิ้วมือแข็งแรงที่จะสามารถจับดินสอแล้วขีดเขียนไปในทิศทางที่ต้องการได้ และใช้มือและตาให้สัมพันธ์กันได้ การออกกำลังกายจะให้เล่นกลางแจ้งอย่างอิสระ รับประทานอาหารครบ ๕ หมู่

ด้านอารมณ์และจิตใจ กิจกรรมที่เหมาะสม เช่น ศิลปศึกษาและการเล่นอย่างอิสระจัดตารางกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย จะช่วยให้พัฒนาอารมณ์และจิตใจได้เป็นอย่างดี

ด้านสังคม ให้โอกาสเด็กได้เล่นร่วมกันอย่างอิสระ จะช่วยให้เด็กมีโอกาสปรับตัวเข้า เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะอย่างอิสระจะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กล้า แสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตน

ด้านสติปัญญา ให้ความรู้ทางพื้นฐานของภาษา คณิตศาสตร์ จากการทำกิจกรรมต่างๆฝึกการตอบคำถามปลายเปิดเพื่อพัฒนาความคิดของเด็ก ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไปควรจัดกิจกรรมมุ่งเน้น กระบวนการมากกว่าการจัดเนื้อหาได้ และการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลมีการประเมินพัฒนาการโดยการสังเกตพฤติกรรม และส่งเสริมพัฒนาการที่ยังด้อยของ เด็กแต่ละคน^{๘๖}

^{๘๕} เยาวพา เดชะคุปต์, “การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย”, (กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์, ๒๕๔๒).

^{๘๖} ราศี ทองสวัสดิ์, “เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา” (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒).

สำหรับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น เบญจา แสงมลิ^{๘๗} กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นลักษณะของการบริหารงานที่เกิดขึ้นจากชุมชนเป็นผู้จัด มีคณะบุคคล เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในรูปของกรรมการ ลักษณะของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเป็นไปตาม ความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่ละศูนย์และการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดำเนินการมาโดยตลอดนั้น กรรมการปกครองได้ นำหลักการบริหารโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการมาปรับใช้กับแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับก่อนประถมศึกษาชั้นนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดขอบข่ายไว้ดังนี้

๑. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
๒. งานจัดประสบการณ์เรียนรู้
๓. งานสื่อการเรียนการสอน
๔. งานวัดผลและประเมินผล
๕. งานห้องสมุด
๖. งานนิเทศการศึกษา
๗. งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน
๘. งานส่งเสริมการจัดประสบการณ์
๙. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ^{๘๘} ได้ให้แนวทางการบริหารการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ไว้ดังนี้

๑. ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
๒. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
๓. ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก
๔. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่อบอุ่น
๕. จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการโดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน
๖. จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ มีโอกาสสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
๗. จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของกับเด็กและกับผู้ใหญ่
๘. จัดให้มีความสมดุลย์ มีทั้งกิจกรรมที่เด็กริเริ่ม และครูริเริ่ม
๙. จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
๑๐. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต

^{๘๗} เบญจา แสงมลิ, “การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา”. พิมพ์ครั้งที่ ๓, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, (๒๕๔๒).

^{๘๘} กระทรวงศึกษาธิการ, “แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ ๘”, (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐-๒๕๔๔).

๑๑. จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และเอื้อต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

๑๒. จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม รักธรรมชาติ และรักท้องถิ่น

๑๓. จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบอกผลการปฏิบัติกิจกรรม ของตนเองและผู้อื่นได้

๑๔. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการ จัดประสบการณ์

๑๕. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต.ธารพหาร อำเภอหนองบัว จ.นครสวรรค์ หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับตำบล มีหน้าที่บริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในเขตตำบล และดูแลศูนย์พัฒนา เด็กเล็กที่รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารพหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สภาพทั่วไปของศูนย์มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ด้วยแรงศรัทธาชาวบ้านร่วมบริจาคเงินเพื่อสมทบ ทุนร่วมกับกรมพัฒนาชุมชนสร้างเป็นอาคาร ๒ หลัง มีเครื่องเล่นสนามบรยากาศร่มรื่น มีพื้นที่ขนาด เล็ก พื้นที่ใช้สอย แบ่งเป็นสัดส่วน มีเด็กนักเรียนของศูนย์อยู่ในบัญชีของศูนย์ จำนวน ๙๙ คน ครู หญิง ๙ คน มีห้องเรียน มีห้องน้ำ ห้องส้วม มีเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กรับงบประมาณสนับสนุน อาหารกลางวันและนม จากองค์การบริหารส่วนตำบลธารพหาร

การจัดประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้และสามารถ ปฏิบัติภารกิจประจำวันได้ โดยใช้ หลักสูตรก่อนประถมศึกษาปี ๒๕๕๐ ของกระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลเกี่ยวกับเด็กแต่ละคน

๑. ความเจริญเติบโต โดยการสังเกตการณ์สนทนาพูดคุย ประเมินผลงานของเด็กและ จากความคิดเห็นของผู้ปกครอง บันทึกพฤติกรรมเด็กที่สงสัยว่าน่าจะมีปัญหา เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้ รวมการแก้ไขปัญหา

๒. บันทึกสุขภาพเด็กได้แก่ การชั่ง น้ำหนัก การวัด ส่วน สูง การให้ ภูมิคุ้มกันโรค และ การเจ็บป่วยโดยประเมินเป็นระยะๆ อย่างน้อย ๓ - ๖ เดือน ต่อครั้ง

๓. ดานการจัดกิจกรรมให้บริการแก่เด็ก

๔. กิจกรรมเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโต จัดให้มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และให้ ภูมิคุ้มกันโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด รวมทั้งจัดทำบันทึกรายงานสุขภาพประจำตัวเด็กเพื่อแจ้ง ให้ผู้ปกครองทราบ และแสดงความยินยอม

๕. กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้รับ การพัฒนาทั้ง ดานร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

๖. โภชนาการ จัดอาหารให้เด็กได้รับประทานในปริมาณที่เพียงพอ และ คุณภาพ เหมาะสมกับวัยเด็ก ให้เด็กได้ดื่มนม และอาหารเสริมอาหารกลางวันรับประทานทุกคนทุกวัน และจัด อาหารว่างให้รับประทานในตอนบ่าย

๗. กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้ และการออกกำลังกาย โดยจัดกิจกรรมให้ได้พัฒนาทุกด้านอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับวัยทั้งในร่มและกลางแจ้ง ๒ ชั่วโมง

๘. การพักผ่อนจัดให้เด็กไดนอนพักผ่อนด้วยวิธีนอนหลับ อย่างน้อยวันละ ๒ ชั่วโมง

ด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดเก็บข้อมูล

๑. บัญชีรายชื่อเด็ก

๒. ทะเบียนรับเด็ก

๓. สมุดแสดงรายการ และเวลาอาหารประจำวันของเด็ก

๔. ตารางกิจกรรมประจำวัน

๕. บันทึกประจำวันของเด็กได้แก่

๕.๑ ติดตามการเจริญเติบโต (ซึ่งน้ำหนัก วัดสวนสูง)

๕.๒ พัฒนาการ

๕.๓ บริการสุขภาพ

๕.๔ ให้ระบุแพทย์ พยาบาล หรือสถานที่พยาบาลที่จะได้รับการบริการได้อย่างเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วม

บังอร อ้วนลำ^{๘๙} เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กใน กิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมด้านการแก้ไขปัญหาที่สุทธรองลงมา คือการติดตามผลการดำเนินกิจกรรม การวางแผนการดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการลงทุนบริจาคแรงงาน กิจกรรมตามลำดับ

ปรีชา ไชโย^{๙๐} ศึกษาารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ตามทัศนขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสนับราพ จังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิก อบ.ต.เห็นด้วยในระดับมากในการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนการจัดองค์กร และเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษากับองค์การบริหารส่วนตำบล มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดโดยการร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมข้อเสนอแนะให้โรงเรียนและ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติเพื่อคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมให้มากขึ้น และ ให้มีการประเมินความพร้อมของโรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบล ในการร่วมมือ

^{๘๙} บังอร อ้วนลำ, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก:ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี,” *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*, (สาขาพัฒนาสังคม: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐).

^{๙๐} ปรีชา ไชโยม, “การศึกษาารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสนับราพ จังหวัดลำปาง”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต* , (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๑๔).

การจัดการศึกษา และควรแก้ไข ระเบียบกฎหมายให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้องค์กรบริหารส่วนตำบลก้าวท้าวหน้าที่

จันรอล เงินคำ^{๙๑} ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการ การศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ใช้วิธีบริจาคเงิน ด้านการประสานสัมพันธ์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารพบปะพูดคุย ด้วยตัวอง ให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของ โรงเรียนร่วมบริจาคผู้ปกครองเกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด และ ความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนปัญหาการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเพราะต้องไป ประกอบอาชีพอีกทั้งไม่มีความรู้และฐานะทางบ้านยากจน ข้อเสนอแนะ ทางโรงเรียนควรให้ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นประจำ จัดอบรมชี้แจงและให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมมากขึ้น

นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ^{๙๒} ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล พบว่า มีการปฏิบัติบ้างและไม่ปฏิบัติบ้างอยู่ ๓ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนกิจกรรมที่ ปฏิบัติเป็นประจำ คือ การบริจาคสิ่งของวัสดุเหลือใช้และเงินทุน การช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของ ศูนย์ฯ ปัญหาที่พบ คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาและไม่ให้ความสำคัญใน การพัฒนาเด็กผู้ปกครองมีฐานะ ยากจน

นายยุทธนา มิ่งเมือง^{๙๓} การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัด ปทุมธานี การที่ผู้เรียนจะเกิดคุณลักษณะต่างๆได้ครบถ้วนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานนั้นต้องมีผลจากทุก หน่วยงานทุกระดับทั้งภาครัฐ และเอกชนร่วมกันจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

สุมาลี คุ่มชัยสก^{๙๔} งานวิจัยเรื่องศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ ครูและการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัยในเขตเมืองเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่โรงเรียนของรัฐและเอกชนที่มีการ ดำเนินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างชัดเจน สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ภายในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้จะนำไปสู่ การพัฒนาความสัมพันธ์และกระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครู แต่ทั้งนี้ครู

^{๙๑} จันรอล เงินคำ, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย,” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓).

^{๙๒} นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ, “สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล,” ๒๕๔๔.

^{๙๓} ยุทธนา มิ่งเมือง, “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดจังหวัด ปทุมธานี”, พ.ศ.๒๕๔๙.

^{๙๔} สุมาลี คุ่มชัยสก, “บทบาทของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัยในเขต เชียงใหม่” (คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔).

จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ออกแบบและวางแผนกิจกรรมเป็นผู้ประสานงาน ผู้ดำเนินการให้มีการมีส่วนร่วมเกิดขึ้น

เกษม ใจเถิง^{๕๕} งานวิจัยเรื่องศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนของผู้ปกครอง ด้านการให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียนผู้ปกครองมีการปฏิบัติและความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนใหญ่ผู้ปกครองปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องการสนับสนุนอบรมสั่งสอนให้เด็กมีระเบียบวินัยและมีกิริยามรรยาทเรียบร้อย ส่วนปัญหาพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

วารี กติกา^{๕๖} ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอมืองเชียงใหม่ พบว่า การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการรับรู้และความเข้าใจการจัดอนุบาลอยู่ในเกณฑ์มาทั้ง ๔ หัวข้อ คือ หลักการจัดอนุบาลศึกษา จุดมุ่งหมายการจัดอนุบาลศึกษา จุดมุ่งหมายการจัดประสบการณ์อนุบาลศึกษา และแนวการจัดอนุบาลศึกษา สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดอนุบาลศึกษาทั้ง ๖ ด้านและสามารถมีส่วนร่วมระดับมาก คือทุกครั้งในด้านการเลี้ยงดู การเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน ส่วนในด้านการติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน สามารถมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ เข้าร่วมได้เป็นบางครั้ง

วรารณ วงศ์ใหญ่^{๕๗} ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ พัฒนาการศึกษาศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ ในระดับมากและมีปัญหาน้อย สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนเมืองและนอกชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จก็ไม่แตกต่างกัน มีความแตกต่างในปัญหาด้านการได้มา ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการศึกษาขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาใหม่ๆ คณะกรรมการ การศึกษาไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียน คณะกรรมการการศึกษาไม่สามารถพัฒนา สถานที่และสิ่งแวดล้อม

^{๕๕}เกษม ใจเถิง, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่,” การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๖), หน้า ๑๖.

^{๕๖}วารี กติกา, “การรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดอนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชนอำเภอมืองเชียงใหม่,” การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

^{๕๗}วรารณ วงศ์ใหญ่, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก,” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <http://WWW.thaiedresearch.org> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖],

ของโรงเรียน การที่โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชน และการนำผลการประเมิน ไปใช้ปัญหาของผู้นำชุมชน และคณะกรรมการการศึกษา คือ การไม่เข้าใจบทบาทของตนและไม่มีความ รู้เรื่องปัญหาและนโยบาย การศึกษาใหม่ ๆ จึงเสนอแนะให้มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและให้ชุมชนเลือกคณะกรรมการการศึกษาเอง

ศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์^{๙๘} ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การพัฒนาเด็ก ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านประตูป่า อำเภอเมืองลำพูน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเกือบทั้งหมดมี ส่วนร่วมในด้านพื้นฐานของการให้การศึกษาอบรมเด็ก กิจกรรมที่ผู้ปกครองทุกคนได้ปฏิบัติ คือฝึกให้ เด็กได้ช่วยตนเอง สำหรับการให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ผู้ปกครองมากกว่าครึ่งหนึ่งมีส่วนร่วม โดยให้ความสนใจให้ข้อมูลที่แท้จริง เข้าร่วมประชุม ตลอดจนร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินงานของ โรงเรียน นอกจากนี้ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการและความเจริญงอกงามของเด็ก ผู้ปกครองส่วน ใหญ่มีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่สนใจ ข้อเสนอแนะทั่วไป ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนเข้มงวดในการจัดการเรียนการสอน และ กวดขันเรื่องระเบียบของ นักเรียน

พระสุนทรา วรสารโร จันทโร^{๙๙} ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ บริหารงานวิชาการตามทัศนะของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาผลการศึกษา พบว่า ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของบุคลากรโรงเรียนปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๒) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ คือ ควรจัดให้มีหน่วยงานจัดดูแลสนับสนุนอย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้า ร่วม กิจกรรมของชุมชน มีความเสียสละ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม

บุญเจิต สุขอภิรมย์^{๑๐๐} ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการการศึกษาประจำ โรงเรียน กับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความต้องการที่ จะมีมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน ในการแก้ปัญหาคาดการณ์งานโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี คาดหวังให้ปฏิบัติงานอยู่ใน

^{๙๘} ศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาประถมศึกษาโรงเรียนบ้านประตูป่า อำเภอเมืองลำพูน,” **การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๕๔๒).

^{๙๙} พระสุนทรา วรสารโร จันทโร, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของ บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา” , **ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาศิลปกร, ๒๕๔๓).

^{๑๐๐} บุญเจิต สุขอภิรมย์, “บทบาทของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหา การดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี”, **ปริญญานิพนธ์การ บริหารการศึกษา**, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๑).

ระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่ต้องการมีส่วนร่วมปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการแก้ปัญหา ส่วนบทบาทด้านให้คำแนะนำ หรือ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเป็นบทบาทที่คาดหวังให้ร่วมปฏิบัติหรือต้องการร่วมปฏิบัติรวมทั้งที่มี การปฏิบัติจริงน้อยกว่าทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนในการแก้ปัญหาคำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของประธานกรรมการศึกษา กรรมการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม ลักษณะอาชีพ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การบริหาร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้พบว่า คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ต้องการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคำเนินงานโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

นเรศ หินนุกุล^{๑๑๑} เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส” ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานรวมทุกด้าน และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส มีสถานภาพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง ๑๒ ด้าน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง ๑๒ ด้าน โดย ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากกว่าสถานศึกษาขนาด กลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ ไม่มีเวลา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับ คณะกรรมการสถานศึกษา ขาดงบประมาณ ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ หน่วยงาน ในระดับเหนือควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ แต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมในการ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และหน่วยงานเหนือควรมีประกาศเกียรติคุณแก่ คณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ

กมลชัย ศิริศรี^{๑๑๒} ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การมีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมเพศหญิงและชายไม่แตกต่างกัน แต่รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพขนาดโรงเรียน และ ประเภทของผู้แทนที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

^{๑๑๑} นเรศ หินนุกุล, “การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนราธิวาส”, **ปริญญานิพนธ์การบริหารการศึกษา**, (สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , ๒๕๕๔).

^{๑๑๒} กมลชัย ศิริศรี, “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์”, **ปริญญานิพนธ์การบริหารการศึกษา**, (เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๕๖).

บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน^{๑๐๓} เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวม และ รายด้านอยู่ในระดับปานกลางคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจาก กลุ่มผู้แทนต่างถิ่นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ โดยบุคคลภายในมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าบุคคลภายนอก เมื่อพิจารณารายด้านคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากกลุ่มผู้แทนต่างถิ่นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการและด้านความเห็นแตกต่างกัน ส่วนด้านส่งเสริมและสนับสนุนไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีผู้แทนการศึกษาต่างถิ่นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแลพรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากกลุ่มผู้แทนและรายได้ที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีผู้แทนการศึกษาและรายได้ที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

บุญเลิศ ทิพจร^{๑๐๔} ได้วิจัยเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรในชุมชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ความพร้อมในทรัพยากรการบริหาร ความรู้ความสามารถ เวลา และต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนของโรงเรียน การบริหารงานด้านการจัดองค์การ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การประเมินโดยให้มีระเบียบ กฎหมายมารองรับที่ชัดเจน

นาวิ ยิ่งยืน^{๑๐๕} ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลางสหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ ๑” ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนต้องการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้แทนชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาใน ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและด้านงบประมาณ ตามลำดับ ส่วนคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ ศึกษาในด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านงบประมาณ ตามลำดับ

^{๑๐๓}บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน, “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาใน โรงเรียนมัธยม จังหวัดยะลา”, **ปริญญาณิพนธ์การบริหารการศึกษา**, (สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๘).

^{๑๐๔}บุญเลิศ ทิพจร, “แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรในชุมชน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่,” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔).

^{๑๐๕}นาวิ ยิ่งยืน, “การศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง สหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ ๑”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** (สาขาการบริหารศึกษา: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๔๗).

สุรัชย์ เทียนขาว^{๑๐๖} ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางและปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน คณะกรรมการของหมู่บ้าน สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นผู้มี ความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน และผู้ปกครองนักเรียน เรื่องที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ ร่วมสำรวจความต้องการด้านการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมเป็นวิทยากรให้กับสถานศึกษา ร่วมประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษา และร่วมในการสรรหาทรัพยากรต่างๆ ให้แก่สถานศึกษา โดยวิธีการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา การเป็นที่ปรึกษาให้กับสถานศึกษา ส่วนการดำเนินงานควรให้บุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประชาสัมพันธ์ให้กับผู้นำชุมชนและประชาชนให้ตระหนักถึง ความสำคัญของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เชิญชวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา จัดตั้งกลุ่ม ชมรม เครือข่ายการศึกษาในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และ สร้างความเข้มแข็งด้านปัจจัยพื้นฐานให้แก่ชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่เพื่อจูงใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา

ประทุมทิพย์ พ่วงวัฒนวงศ์^{๑๐๗} ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์มากที่สุดและมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาด้านการเรียนการสอนน้อยที่สุด ปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนใน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารจัดการมีปัญหามากที่สุด และด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด

เยาวนุช ทานาม^{๑๐๘} ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ระดับความต้องการของผู้ปกครองมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และ ด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน

^{๑๐๖} สุรัชย์ เทียนขาว, “แนวทางและปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี”, (คณะครุศาสตร์: สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๗).

^{๑๐๗} ประทุมทิพย์ พ่วงวัฒนวงศ์, “ศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร,” คณะกรรมการวิจัยการศึกษา, การศาสนา และวัฒนธรรม, ของกระทรวงศึกษาธิการ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://WWW.thaiedresearch.org> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖],

^{๑๐๘} เยาวนุช ทานาม, “ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย,” วิทยานิพนธ์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://WWW.thaiedresearch.org> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖],

กับโรงเรียน ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

วิชิต ภาคอินทรีย์^{๑๐๙} ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการบริหารการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการบริหารการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

สุพัตรา คงขำ^{๑๑๐} วิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังในการดำเนินงานของคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลางสำหรับ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิสำเนา ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของศูนย์ ไม่มีผลต่อความคาดหวังของผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ มีผลต่อความคาดหวังในการดำเนินงาน

อัครเดช วรหาร^{๑๑๑} วิจัยเรื่องในความสามารถบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับสูงความสามารถ ของบุคลากร และ งบประมาณมีความสัมพันธ์กับ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองมี ความพึงพอใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับสูง

วิเคราะห์ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหรือชุมชน ในการพัฒนาและในกระบวนการจัดการศึกษาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มักเป็นไปในลักษณะหรือรูปแบบที่ประชาชนหรือชุมชนมิได้มีส่วนร่วมในการกำหนด หรือ ตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา หรือ จัดการศึกษาแต่ในทางตรงกันข้าม ประชาชนหรือชุมชนจะเป็นฝ่ายปฏิบัติตามหรือให้ความร่วมมือสนับสนุนเป็นส่วนใหญ่ทำให้ขาดการพัฒนาความสามารถในการแก้ไข คิดตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเองอันส่งผลให้ประชาชน หรือ ชุมชนอ่อนแอหลังจากด้วยศักยภาพที่จะพัฒนาไปสู่การ

^{๑๐๙}วิชิต ภาคอินทรีย์, “การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการบริหารการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://WWW.thaiedresearch.org> (๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖),

^{๑๑๐}สุพัตรา คงขำ, “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (๒๕๕๕).

^{๑๑๑}อัครเดช วรหาร, “ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.” คำคว่ำอิสระ ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย, (บัณฑิตวิทยาลัย: เชียงใหม่, ๒๕๕๘).

พึ่งตนเองได้ไม่ว่า ทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาซึ่งนักคิดนักวิชาการ นักการศึกษา ส่วนใหญ่ ชี้แนะว่า เป็นเพราะเท่าที่ผ่านมาประชาชน หรือ ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ที่แท้จริง หรือ ไม่ได้มีส่วนร่วมในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และตอบสนอง เนื่องจากสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน หรือ ชุมชนปัญหาการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลา เพราะต้องไปประกอบอาชีพอีกทั้งไม่มีความรู้ และฐานะทางบ้านยากจน ข้อเสนอแนะทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกันเป็นประจำจัดอบรมชี้แจงและให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมมากขึ้น

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสังคหวัตถุ ๔

พระสักรัย จิตตสุโก(ลุยดี)^{๑๑๒} เรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเทศบาลนครสวรรค์ แนวทางการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการของสำนักงานเทศบาลนครสวรรค์ เจ้าหน้าที่ควรมีความใส่ใจในการให้บริการ ให้คำแนะนำช่วยเหลือประชาชนอย่างเต็มที่ ให้ความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ใช้วาจาด้วยน้ำเสียงที่สุภาพอ่อนโยนมีไมตรีจิต ไม่แสดงอารมณ์และท่าทางที่ไม่เหมาะสม มีความกระตือรือร้นในการบริการ ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เสียสละ เพื่อการบริการที่ดี วางตนเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติให้ความเสมอภาคเท่าเทียมอย่างเสมอต้นเสมอปลายและพร้อมที่จะรับฟังปัญหา ช่วยเหลือและแก้ไขปรับปรุงงานด้านบริการให้ดีขึ้นอย่างเต็มความสามารถ ให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อไป

พระครูปลัดวันชาติ วิชาติ^{๑๑๓} (ยอดคำเนิน) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการวัดนครสวรรค์ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ควรส่งเสริมให้มีการบริการที่จะสามารถนำมาซึ่งความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ ให้เกิดความประทับใจในการรับบริการทุกครั้งกับผู้รับบริการและผู้ให้มีสิ่งที่สำคัญก็คือควรยึดหลักสังคหวัตถุ ๔ ในการให้บริการควรสงเคราะห์ประชาชนอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ ผู้บริหาร และ เจ้าหน้าที่ของวัดนครสวรรค์ควรคำนึงถึงหลักธรรมหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้การบริการแก่ประชาชน

นางสาวธิดารัตน์ ศิละวรรณโณ^{๑๑๔} ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ กรณีศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรส่งเสริมให้มีการปลูกจิตสำนึกในการแบ่งปัน ช่วยเหลือกัน เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันทำงานที่ดีขึ้น และพนักงานส่วนตำบลควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักให้ ความเอื้อเฟื้อ เพื่อ

^{๑๑๒} พระสักรัย จิตตสุโก(ลุยดี), “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเทศบาลนครสวรรค์”, ๒๕๕๓.

^{๑๑๓} พระครูปลัดวันชาติ วิชาติ, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของวัดนครสวรรค์ตามหลักสังคหวัตถุ ๔”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, (สาขารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑๔} นางสาวธิดารัตน์ ศิละวรรณโณ, “ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ กรณีศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน” (๒๕๕๓).

แม้ การพูดจาทักทายกันด้วยความสุภาพอ่อนหวาน และหลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและทำร้ายกัน มีความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ควรมีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ปฏิบัติกับทุกคนด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ ในการตัดสินใจปัญหาต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมตามเหตุและผล ไม่ใช้อารมณ์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้องมีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในการพิจารณาเลื่อนขั้นและลงโทษอย่างชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารควรใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนามาช่วยในการบริหารงานภายในองค์กร

พุกษา พุทธรัก^{๑๑๕} การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตร ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขต จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมสมาชิกมีความเข้าใจ แต่ยังคงไม่มีความเข้าใจว่าใครเป็นเจ้าของสหกรณ์ ในระดับการปฏิบัติใน ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ ทุกข้อมีระดับการปฏิบัติมากโดยมีระดับของการปฏิบัติในเรื่องมีการกำหนดวิธีควบคุมตรวจสอบดูแลการเก็บรักษาเอกสารด้านการเงิน การบัญชีและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องมากที่สุด การบริหารจัดการสหกรณ์โดยหลักสังคหวัตถุ ๔

ไพฑูรย์ ขุนอาสา^{๑๑๖} ได้วิจัยเรื่องผู้บริหารกับการใช้สังคหวัตถุธรรม ศึกษากรณีผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่าผู้บริหารโรงเรียนยังมีความเข้าใจในหลักสังคหวัตถุธรรมไม่ชัดเจนดี จึงไม่สามารถนำหลักสังคหวัตถุธรรมไปใช้ในการบริหารงานได้ครบถ้วนเต็มที่ ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักธรรมข้อนี้ให้ถูกต้องก่อน จึงจะนำหลักสังคหวัตถุธรรมนี้ไปปฏิบัติได้

รภัสสา พานิกุล^{๑๑๗} ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดหางานของรัฐตามหลักสังคหวัตถุ : กรณีศึกษาศูนย์จัดหางานกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน พบว่าความพึงพอใจของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดหางานของรัฐ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาศูนย์จัดหางาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มาใช้บริการจัดหางานที่มีสถานภาพสมรส สถานภาพการทำงาน ระดับการศึกษา และ รายได้ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการการจัดหางานของศูนย์จัดหางาน กรมการจัดหางานกระทรวงแรงงานตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านงาน ควรมีขั้นตอนการให้บริการเหมาะสมชัดเจน ด้านปฎิบัติ ควรพูดจาทักทายด้วยน้ำเสียงที่จริงใจสุภาพ

^{๑๑๕} พุกษา พุทธรัก, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔: กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขต จังหวัดนครนายก,” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๑๑๖} ไพฑูรย์ ขุนอาสา, “ผู้บริหารกับการใช้ สังคหวัตถุธรรม : ศึกษากรณีผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี,” **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต**, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๒), บทคัดย่อ.

^{๑๑๗} รภัสสา พานิกุล “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดหางานของรัฐ ตามหลักสังคหวัตถุ๔: กรณีศึกษาศูนย์จัดหางาน กรมการจัดหางานกระทรวงแรงงาน”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

ด้านอัตถจริยา ควรดูแลเอาใจใส่ผู้มาใช้บริการอยู่เสมอ ด้านสมานัตตา ควรให้บริการโดยยึดกฎระเบียบ ตอบสนองความต้องการมีคุณธรรมประจำใจในการปฏิบัติ

ปณณร เจริญชัยพฤกษ์^{๑๑๘} ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การ:กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ ความพึงพอใจของประชาชนต้องอาศัยหลักธรรมเข้ามาช่วยในงานบริการ เพื่อให้งานด้านบริการมีความประทับใจและพึงพอใจดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจึงได้นำหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และ สมานัตตมาประยุกต์ใช้ในการบริการจึงส่งผลต่อระดับความคิดเห็นความประทับใจ และความพึงพอใจของประชาชน

อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์^{๑๑๙} งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ การนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ มาใช้ในการให้บริการประชาชนนั้นหากจะให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ประทับใจอย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจะต้องมีพรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมประจำใจ เพื่อให้การให้บริการด้านต่างๆ ที่ออกมานั้นเกิดจากความเมตตากรุณาสงสาร จากใจจริงไม่ใช่กระทำไปเพราะเป็นเพียงหน้าที่เท่านั้น แต่มีความมุ่งมาดปรารถนาดูอยากให้พวก เขามีความสุขได้รับการบริการที่ดีๆ และพลอยรู้สึกสดชื่นเบิกบานไปกับประชาชนด้วย

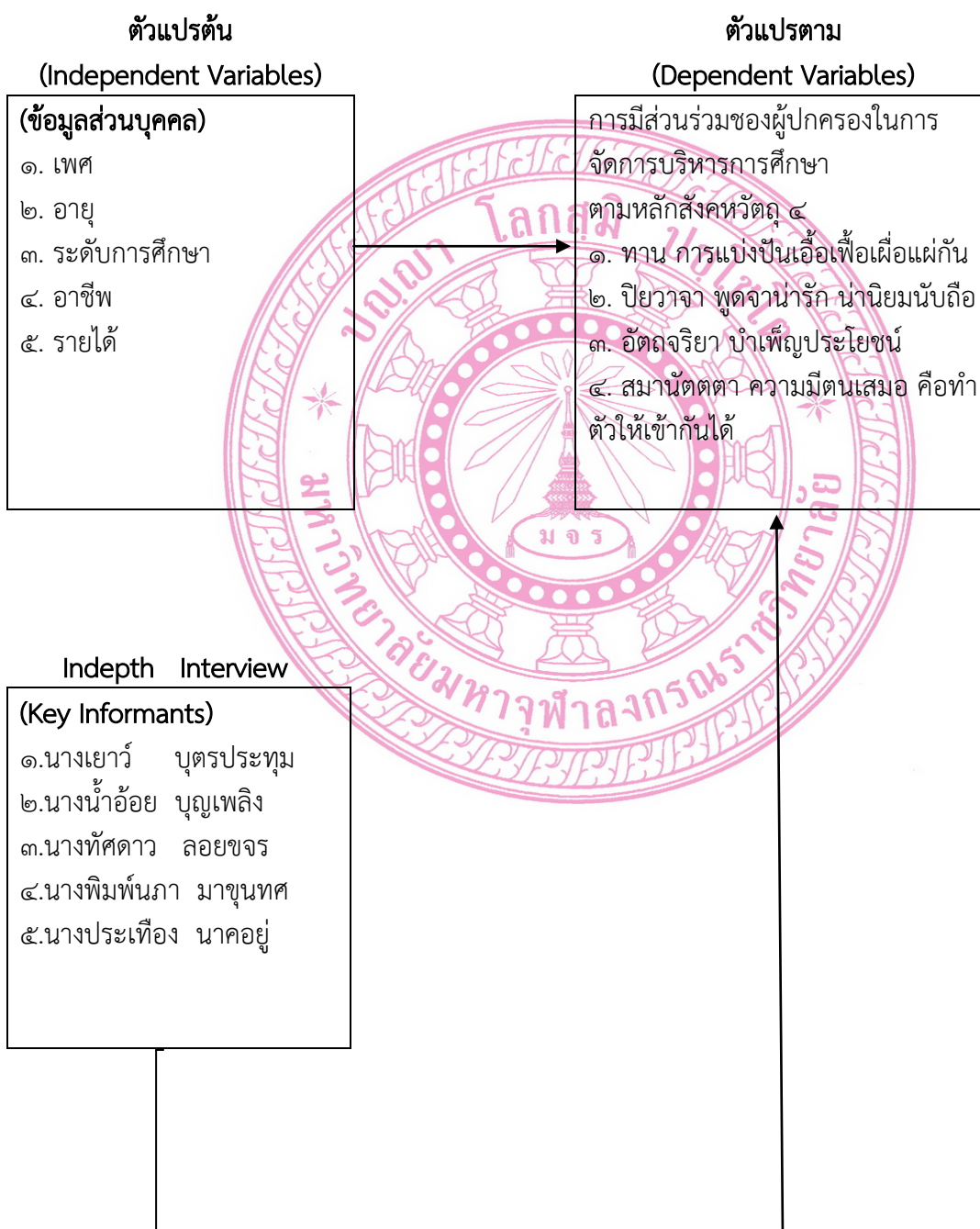
สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองปฐมวัย หลักธรรมมีความสำคัญเพราะสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องจรรโลงใจ และยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างความสงบสุข สร้างความเกื้อกูล สร้างความผูกมิตรสร้างสัมพันธไมตรี รักใคร่กลมเกลียวของคนในสังคม ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และ สมานัตตา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทั้งนี้เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี ทั้งผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้บริหารเพื่อให้งานเดินหน้าด้วยความสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

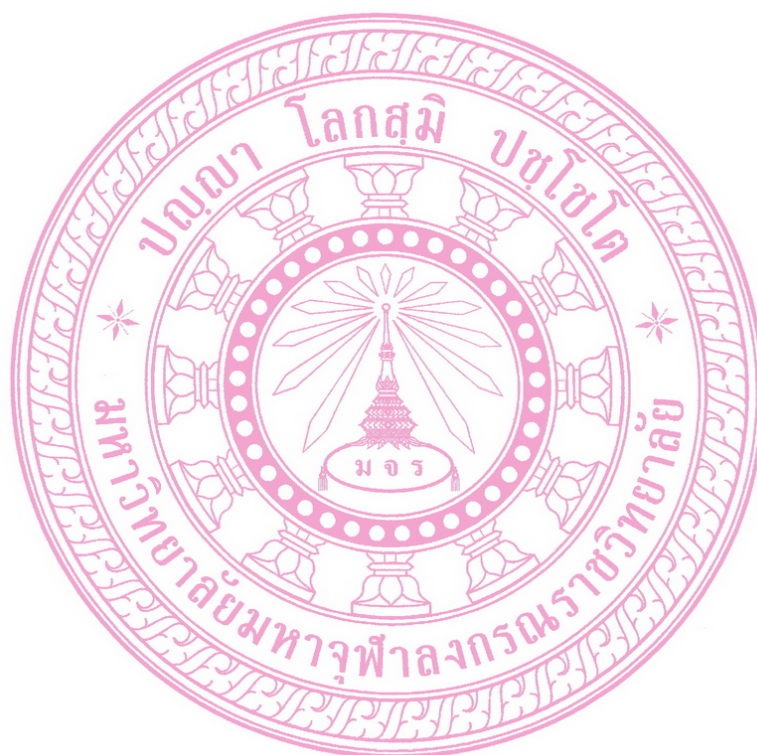
^{๑๑๘}ปณณร เจริญชัยพฤกษ์, “การประยุกต์ใช้หลัก สังคหวัตถุ ๔ เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

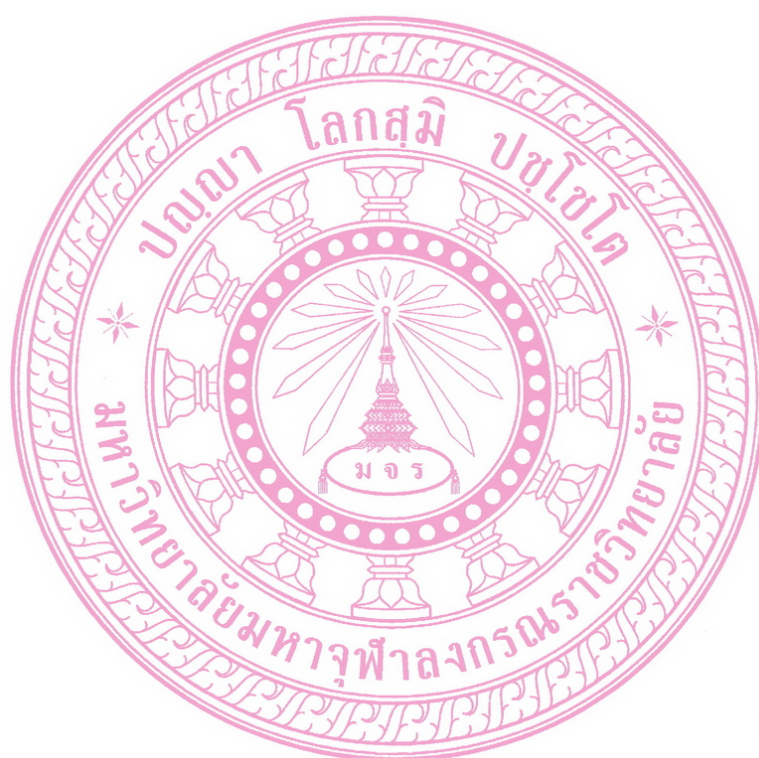
^{๑๑๙}นางสาวอนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

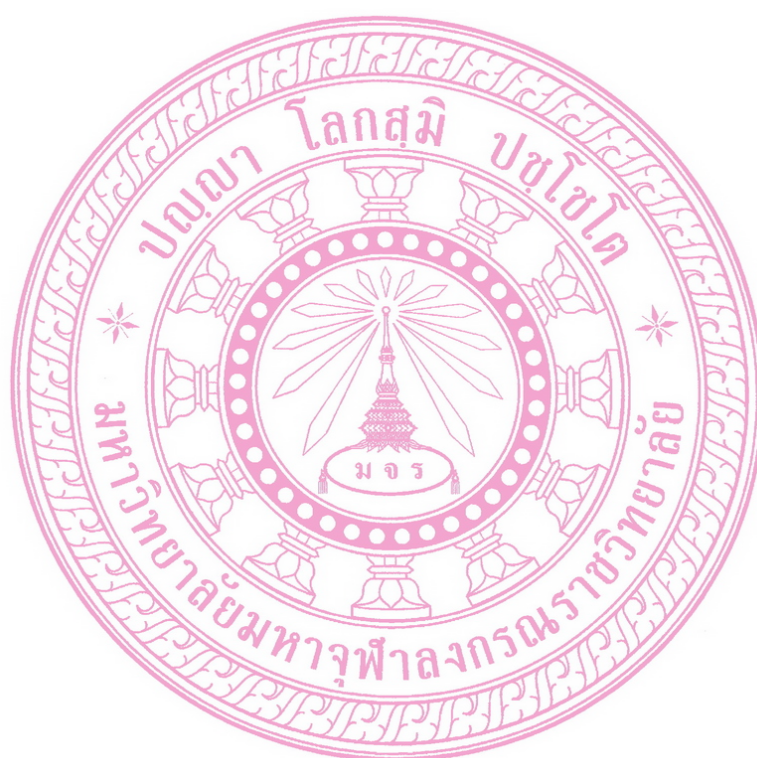
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษา ตามหลักหลักสังคหวัตถุ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปแผนภูมิกรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร จังหวัดนครสวรรค์ มีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการศึกษา

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑.รูปแบบการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อให้การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร จังหวัดนครสวรรค์ มีสาระครอบคลุมครบถ้วนเหมาะสมสำหรับนำไปพัฒนาต่อไป

๓.๒.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กมีจำนวนทั้งหมด ๑๐๓ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากประชากร โดยหาขนาดของกลุ่มจากรายการ ตัวอย่างครั้งนี้เป็น ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตารางกำหนดขนาดของ R.V.Krejcie & D.W.Morgan ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งหมด ๑๐๓ คนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ข้อมูล	จำนวน ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร	๑	๑
๒	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร	๒	๒
๓	เลขานายกองค์การบริหารส่วนตำบลธารทหารผู้บริหาร	๑	๑
๔	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร	๑	๑
๕	ผู้ดูแลเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร	๘	๘
๖	ผู้ปกครองบ้านน้ำสาตเหนือ	๓๑	๒๗
๗	ผู้ปกครองห้วยดั่วพัฒนา	๓๖	๒๖
๘	ผู้ปกครองน้ำสาตกลาง	๓๒	๒๒
๙	ผู้ปกครองป่าไร่	๒๕	๑๕
	รวมทั้งหมด	๑๓๗	๑๐๓

๓.๓.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และ สัมภาษณ์ (Interview Form) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๓.๑.แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด ๕ ตัวเลือกและแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งประเด็นคำถามเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ ใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยใช้แบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (numerical Rating scale) มี ๕ ระดับ โดยกำหนดความมากน้อยของระดับการปฏิบัติ ดังนี้

๕	หมายถึง	มีผลการปฏิบัติงานระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีผลการปฏิบัติงานระดับมาก
๓	หมายถึง	มีผลการปฏิบัติงานระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีผลการปฏิบัติงานระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีผลการปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๓.๓.๒ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ศึกษา หลักการ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จากเอกสาร และผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๒) กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวิริยาสาน, ๒๕๓๕), หน้า ๙๙-๑๐๐.

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือ

๕) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

๗) ปรับปรุงแก้ไข

๘) จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

๓.๓.๓. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จ
เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) ผศ.ดร. สุพรต บุญอ่อน ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ จังหวัดอุทัยธานี

๒) พระอาจารย์ประจวบ คมภีธรรมโม อาจารย์ ประจำภาควิชาธรรมภาคปฏิบัติ

๓) ดร.พาที เกศธนากร เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต ๑

๔) นายวิณะ กัลป์ยาณิพิพัฒนกุล อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๕) นายวิระ แข้งกสิการ ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต ๓

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม
ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า
ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐ เมื่อมีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า ๐.๕ ผู้วิจัยได้
ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไป
ทดลองใช้ (Try-out) ที่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน
เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alphacoefficient) ของครอนบาค
(Cronbach) ซึ่งเป็นการหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = ๐.๗๘๔

๔. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ
ขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๔.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ และขอความร่วมมือไปยังวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการบริหารจัดการ
๒. การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและขออนุญาต ในการเข้าสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๒. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ส่งให้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป
๓. ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการแจกแบบสอบถาม ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๕๖ โดยเริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง สิงหาคม ๒๕๕๖ รวม ๔ เดือน

๓.๕ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วย

๑. นายประสิทธิ์ รัตนบัวพา	ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาตเหนือ
๒. นายวสุ อินทร์พรม	อาจารย์ ๓ โรงเรียนน้ำสาตเหนือ
๓. นางจันทร์ศิลา จันทร์หอม	อาจารย์ ๓ โรงเรียนน้ำสาตเหนือ
๔. นายอรุณ อินทร์แดน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำสาตกลาง
๕. นายสามารถ สีนา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล

รวมทั้งสิ้น ๕ รูปคน ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ด้วยตนเองรายละเอียดของข้อมูล การสัมภาษณ์ รวมทั้งภาพถ่าย ได้นำเสนอภาคผนวกของงานวิจัยนี้

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

ตรวจสอบและให้คะแนนแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน คือ มี พฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามความคิดเห็นบ่อยครั้งที่สุด ค่าคะแนนที่ให้ ๕

มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามความคิดเห็นบ่อยครั้ง	ค่าคะแนนที่ให้ ๔
มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามความคิดเห็นบางครั้ง	ค่าคะแนนที่ให้ ๓
มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามความคิดเห็นนานๆครั้ง	ค่าคะแนนที่ให้ ๒
มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามความคิดเห็นไม่เคย	ค่าคะแนนที่ให้ ๑

๒. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วน
คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓. นำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลความ
๔.๕๐-๕.๐๐	มากที่สุด
๓.๕๐-๔.๔๙	มาก
๒.๕๐-๓.๔๙	ปานกลาง
๑.๕๐-๒.๔๙	น้อย
๑.๐๐-๑.๔๙	น้อยที่สุด

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เชิงสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการบริหารศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้
สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๔.๓ ทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ
จัดการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว
จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบที (t-test) ในกรณีตัวแปร
ต้นสองตัว และการทดสอบเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test/One Way
ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อ พบว่า มีความแตกต่างจึงทำการ
เปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant difference: LSD) และ
การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เชิงซ้อน (R)

๔.๔ วิเคราะห์และสรุปผลแบบสอบถามปลายเปิด การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
การจัดการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว
จังหวัดนครสวรรค์ และข้อเสนอ

๓.๕. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหา
	$\sum R$	คือ	ผลรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
	N	คือ	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

โดยที่

$R = +๑$ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม

$R = ๐$ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าไม่แน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม

$R = -๑$ เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแน่ใจว่าเนื้อหาตรงกับขอบข่ายของเนื้อหาไม่มีความเหมาะสม

- ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left[\frac{K}{K-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ

α = ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 = ผลรวมค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

๒) สถิติพรรณนา ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

P คือ ร้อยละ

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$S.D.$ คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N คือ ประชากรทั้งหมด

๓) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ ๑ และ ๒

S_1^2, S_2^2 คือ ความแปรปรวนของกลุ่มประชากรที่ ๑ และ ๒

n_1, n_2 คือ จำนวนประชากรที่ ๑ และ ๒

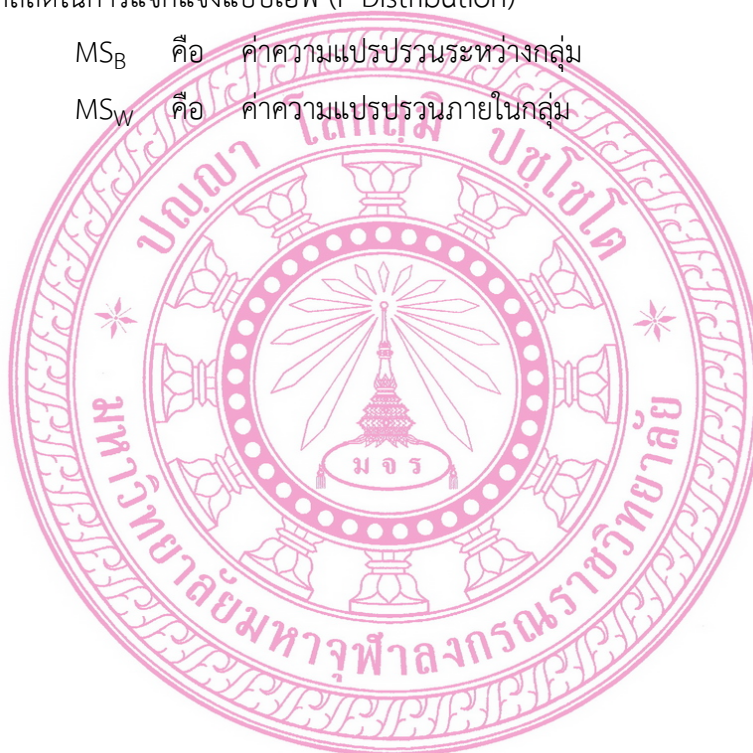
$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

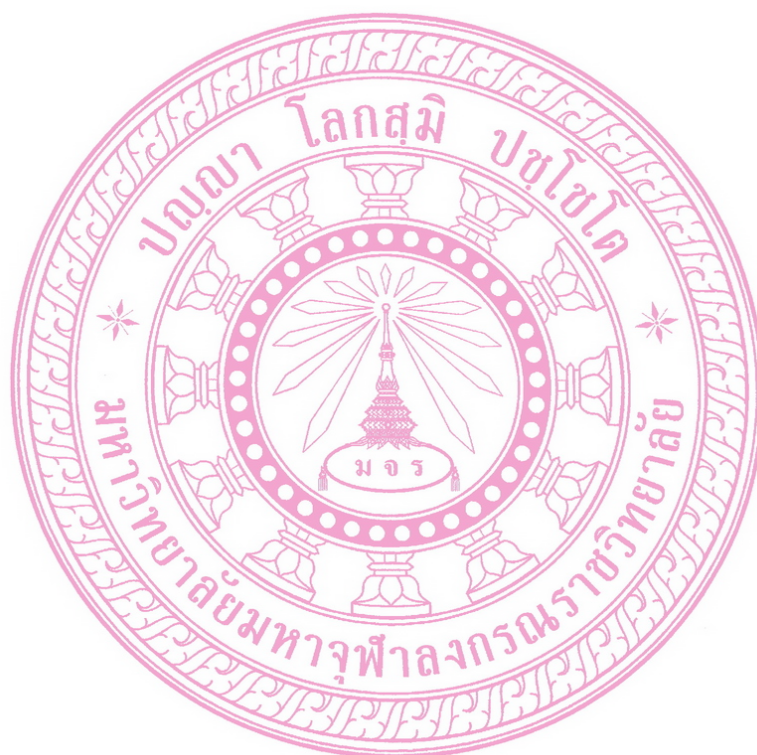
เมื่อ F คือ

ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-Distribution)

MS_B คือ ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W คือ ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๑๓๗ คน นอกจากนั้นได้ใช้วิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้อำนวยการโรงเรียน และครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษรวมทั้งหมด ๕ ท่าน โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น ๕ ตอน ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสัจคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสัจคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๔.๔ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในพัฒนาต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสัจคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๔.๕ สรุปองค์ความรู้แนวทางต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสัจคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในตำบลธารทหาร และเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในตำบลธารทหารในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๐๓ คนเป็นกลุ่มศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์สถานภาพโดยแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละได้ผลรายละเอียดในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = ๑๐๓)		จำนวน (n = ๑๐๓)	ร้อยละ
๑ เพศ	ชาย	๒๖	๒๕.๒
	หญิง	๗๗	๗๔.๘
รวม		๑๐๓	๑๐๐
๒ อายุ	ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓	๒.๙
	๒๐ – ๓๕ ปี	๒๙	๒๘.๒
	๓๖ – ๕๐ ปี	๕๒	๕๐.๕
	๕๑ ปีขึ้นไป	๑๙	๑๘.๔
รวม		๑๐๓	๑๐๐
๓ ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๘๒	๗๙.๖
	ปริญญาตรี	๑๔	๑๓.๖
	สูงกว่าปริญญาตรี	๗	๖.๘
รวม		๑๐๓	๑๐๐
๔ อาชีพ	ข้าราชการ	๑๒	๑๑.๗
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๒	๑๑.๗
	เกษตรกร	๔๑	๓๙.๘
	ธุรกิจส่วนตัว	๒๔	๒๓.๓
	อื่น ๆ.....	๑๔	๑๓.๖
รวม		๑๐๓	๑๐๐
๕ รายได้	ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๑๘	๑๗.๕
	๕,๐๐๐- ๑๐,๐๐๐ บาท	๕๘	๕๖.๓
	๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๖	๑๕.๕
	๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๘	๗.๘
	๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๓	๒.๙
รวม		๑๐๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิงเป็นจำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘ เมื่อพิจารณาถึงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีช่วงอายุระหว่าง ๓๖-๕๐ปี มากที่สุดเป็นจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนนี้ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นจำนวน ๘๒ คน ร้อยละ ๗๙. ๖ อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร คิดเป็นจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๘

รายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนมาก กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ระหว่าง ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท มากที่สุด คิดเป็นจำนวน ๕๘ คน ร้อยละ ๕.๖๓

ตารางที่ ๔.๒ แสดง ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็น ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัด นครสวรรค์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับประสิทธิภาพ (n = ๑๐๓)		
	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน	๓.๗๔	.๕๐๘	มาก
๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปิยวาจา	๓.๖๕	.๕๗๑	มาก
๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอรรถจริยา	๓.๖๘	.๕๙๑	มาก
๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา	๓.๕๕	.๘๑๕	มาก
ภาพรวมทั้งหมด	๓.๖๕	.๕๒๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ เมื่อมองในภาพรวมจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๖๕) หากมองในแต่ละด้านของหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน ค่าเฉลี่ย เลขคณิตก็อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทาน ($\bar{X}$ = ๓.๗๔), ด้านอรรถจริยา ($\bar{X}$ = ๓.๖๘) ด้านปิยวาจาและภาพรวม ($\bar{X}$ = ๓.๖๕) และ ด้านสมานัตตตา ($\bar{X}$ = ๓.๕๐)

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทาน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
๑	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองใน การปฏิบัติหน้าที่ เป็นอย่างดีเช่นเครื่องมือ อุปกรณ์ และความรู้ในวิธีการดำเนินงาน	๓.๗๘	.๕๕๙	มาก
๒	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง	๓.๖๖	.๕๕๒	มาก
๓	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู มีความมุ่งมั่นเสียสละที่จะพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีความเจริญ	๓.๖๘	.๕๐๙	มาก
๔	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมีมติเรีจิดในการจัดอาหารกลางวันแก่เด็ก	๓.๘๐	.๕๖๖	มาก
๕	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่าง ถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก	๓.๘๓	.๕๑๓	มาก
๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตรวจสอบการทำงานโดยเฉพาะความสะอาด ในการประกอบอาหาร	๓.๗๖	.๕๘๕	มาก
๗	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกๆ ด้าน	๓.๖๖	.๖๐๓	มาก
	รวมทั้งหมด	๓.๗๔	.๔๐๘	มาก

จากตาราง ๔.๓ เมื่อพิจารณา ด้านทานพบว่า โดยภาพรวมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๗๔) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว ด้านทาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือข้อ ๕ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก” ($\bar{x}$ = ๓.๘๓) ข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือข้อ ๒ และข้อ ๗ ($\bar{X}$ ๓.๖๖) ข้อที่ ๒ กล่าวว่า“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้คำปรึกษาแนะนำผู้ปกครองอย่างทั่วถึง” และข้อ ๗ ที่กล่าวว่า“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านปียวาจา**

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
๑	ผู้บริหารและครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน น้าฟัง	๓.๗๐	.๕๙๑	มาก
๒	ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใสและพุดจาด้วยความสุภาพ และจริงใจในการปฏิบัติงานโดยไม่เสแสร้ง	๓.๖๘	.๕๖๔	มาก
๓	ผู้บริหารและครู ให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง	๓.๖๗	.๖๑๗	มาก
๔	เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าใจใน การบริหารงานคาดเคลื่อน ผู้บริหารและครู ให้โอกาสซักถามในที่ประชุม	๓.๖๖	.๖๑๙	มาก
๕	ครู และผู้บริหาร สามารถพุดจาประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง	๓.๕๙	.๕๖๘	มาก
๖	ผู้บริหารและครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	๓.๖๒	.๖๑๒	มาก
๗	ผู้บริหาร และครู พุดจายิ้มแย้มแจ่มใสเมื่อผู้ปกครองมาติดต่อประสานงาน	๓.๖๐	.๕๔๘	มาก
	รวมทั้งหมด	๓.๖๕	.๔๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ในภาพรวมของ ด้านปียวาจา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็จะพบว่าทุกข้อค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่นับมาก($\bar{X}>3.51$) ข้อที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ข้อ ๑ “ผู้บริหารและครูสนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน น้าฟัง” ($\bar{X}=3.70$) ข้อที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ข้อ ๕ “ครูและผู้บริหาร สามารถพุดจาประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง” ($\bar{X}=3.59$) แต่อย่างไรก็ตามข้อนี้ได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมากเพราะ ($\bar{X}=3.59$)> $\bar{X}=3$

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านอัตถจริยา**

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
๑	ผู้บริหารและครู ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครอง โดยไม่มีอคติ	๓.๗๐	.๖๓๙	มาก
๒	ผู้บริหารและครู มีน้ำใจไม่นิ่งดูดายเมื่อผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน	๓.๖๕	.๖๓๗	มาก
๓	ผู้บริหารและครู มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถและทันท่วงที	๓.๗๒	.๕๘๔	มาก
๔	ผู้บริหารและครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ	๓.๗๐	.๕๕๗	มาก
๕	ผู้บริหาร และครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง	๓.๖๒	.๕๗๙	มาก
๖	ผู้บริหาร และครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	๓.๗๖	.๖๗๗	มาก
๗	ผู้บริหารและครู มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆขององค์กรกับผู้ปกครอง	๓.๗๐	.๖๘๔	มาก
	รวมทั้งหมด	๓.๖๘	.๕๙๑	มาก

จากตาราง ๔.๕ ด้านอัตถจริยา ในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านนี้อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็ พบว่า ผู้ปกครองให้ความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอัตถจริยา อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}>3.51$) โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด คือข้อ ๖ ที่กล่าวว่า “ผู้บริหารและครูให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง” ($\bar{X}=3.76$) ข้อที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ข้อที่ ๕ ที่กล่าวว่า “ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง($\bar{X}=3.62$)

ตารางที่ ๔.๖ แสดง $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดของ การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองใน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **ด้านสมานัตตา**

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
๑	ผู้บริหารและครู แต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพเรียบร้อย สะอาดและเหมาะสม	๒.๗๓	๑.๒๐๖	ปานกลาง
๒	ผู้บริหารและครู ปฏิบัติตนกับผู้ปกครอง ที่มาร่วมทำงาน ทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่รู้สึกอึดอัด	๓.๖๘	.๖๘๙	มาก
๓	ผู้บริหารและครู ให้ความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน	๓.๖๗	.๖๓๒	มาก
๔	ผู้บริหารและครู ให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ปกครองทุกคน	๓.๕๘	.๕๕๒	มาก
๕	ผู้บริหารและครู เอาใจใส่ในการบริหารด้วยความถูกต้องรวดเร็ว เป็นธรรม	๓.๕๗	.๕๘๗	มาก
๖	ผู้บริหารและครู มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	๓.๖๔	.๕๗๕	มาก
๗	ผู้บริหารปกครองดูแลเด็กนักเรียนและคนในองค์กรด้วยความยุติธรรม	๓.๕๓	.๖๗๔	มาก
	รวมทั้งหมด	๓.๕๐	.๘๑๕	มาก

จากตาราง ๔.๖ โดยภาพรวมของ ด้านสมานัตตตา พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ ๑ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ผู้บริหารและครูแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพเรียบร้อยสะอาดและเหมาะสม” ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.73$) นอกจากนั้นทุกข้อตั้งแต่ข้อที่ ๒-๗ มี ($\bar{X}>3.51$) ข้อที่ผู้ปกครองให้ความคิดเห็นระดับมากที่สุดในด้านสมานัตตตา คือข้อที่ ๓ ที่กล่าว “ผู้บริหารและครูให้ความเป็นกันเองมีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X}=3.68$) ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยเลขคณิตต่ำที่สุดคือข้อ ๑ ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

ตารางที่ ๔.๓ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ ความแตกต่างระหว่างตัวแปรย่อยของ ตัวแปรต้น ได้แก่ การจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้าน ทาน	เพศ	N (N=๑๐๓)	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
๑	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยความสะดวกแก่ ผู้ ปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นอย่างดี เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ และความรู้ในวิธีการ ดำเนินงาน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๘๕ ๓.๗๕	.๖๑๓ .๕๔๒	.๗๓๑	.๘๐๗
๒	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๒ ๓.๖๘	.๕๗๑ .๕๔๔	-.๔๗๗	.๔๘๔
๓	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู มีความมุ่งมั่น เสียสละที่จะพัฒนาองค์กร และชุมชนให้มีความ เจริญ	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๔ ๓.๖๘	.๕๔๔ .๔๔๘	.๑๔๖	.๖๒๖
๔	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมีมติจริงใจใน การจัด อาหารกลางวันแก่เด็ก	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๘๑ ๓.๗๔	.๕๖๗ .๕๗๐	.๑๒๐	.๙๗๕
๕	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่อง โภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตาม วัยของเด็ก	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๘๑ ๓.๘๓	.๔๔๑ .๕๒๓	-.๑๒๐	.๘๓๗
๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่อง โภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตาม วัยของเด็ก	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๗๓ ๓.๗๗	.๕๓๓ .๖๐๕	-.๒๖๖	.๘๐๒
๗	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตรวจสอบการทำงาน โดยเฉพาะความสะอาดในการประกอบ อาหาร	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๕ ๓.๖๖	.๖๒๔ .๕๔๘	-.๐๖๒	.๙๔๓
	รวมทั้งหมด	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๗๔ ๓.๗๔	.๓๖๕ .๔๒๔	-.๐๐๓	.๙๔๘

จากตารางที่ ๔.๗ เปรียบเทียบความคิดเห็น ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจำแนกกลุ่มโดยเพศ (gender) พบว่า ผู้ปกครองชาย และ ผู้ปกครองหญิงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน และผลในการพิจารณารายชื่อเช่นเดียวกัน จึงต้องปฏิเสธสมมติฐาน (Rejected) ข้อที่ ๑ ที่กล่าวว่า “ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ

สมมติฐานที่ ๒ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านพิจารณา	เพศ	N (N=๑๐๓)	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
๑	ผู้บริหาร และครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน นานฟัง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๙ ๓.๗๐	๖๑๘ .๕๕๖	-.๐๖๗	.๙๒๙
๒	ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใส และพุดจาด้วยความสุภาพและจริงใจในการปฏิบัติงาน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๔๖ ๓.๗๕	๕๘๒ .๕๕๒	-๒.๓๓๐	.๑๙๓
๓	ผู้บริหารและครู ให้นำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๔ ๓.๗๑	๗๐๖ .๕๘๒	-๑.๒๖๑	.๐๗๙
๔	เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าใจในการบริหาร งานคาดเคลื่อน ผู้บริหารแลครู ให้โอกาสซักถามในที่ประชุม	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๘ ๓.๖๙	๗๕๘ .๕๖๘	-.๗๙๒	.๐๒๙
๕	ครู และผู้บริหาร สามารถพุดจา ประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๘ ๓.๖๐	๕๗๘ .๕๖๘	-.๑๕๘	.๕๘๔

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียาวา	เพศ	N (N=๑๐๓)	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
๖	ครู และผู้บริหาร สามารถพูดจา ประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๕ ๓.๖๑	.๖๘๙ .๕๘๘	.๓๑๒	.๒๓๖
๗	ผู้บริหาร และครู ยิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อมีผู้ปกครองมาติดต่อประสานงาน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๕ ๓.๕๘	.๖๒๙ .๕๒๒	.๕๕๖	.๒๐๕
	รวมทั้งหมด	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๙ ๓.๖๖	.๕๓๓ .๔๕๑	-.๖๖๐	.๕๑๐

จากตารางที่ ๕.๘ ด้านปียาวา พบว่า ทั้งภาพรวมและรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปียาวา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ.๐๕

จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ ๒ ที่กล่าวว่า “ ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปียาวา ”

ตารางที่ ๔.๙ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามเพศ

สมมติฐานที่ ๓ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีเพศต่างกันความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอัตถจริยา	เพศ	N (N=๑๐๓)	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
๑	ผู้บริหารและครู ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครอง โดยไม่มีอคติ	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๘ ๓.๗๔	.๖๔๓ .๖๓๗	๑.๑๒๘	.๕๐๑
๒	ผู้บริหารและครู มีน้ำใจไม่รังเกียจเมื่ผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๙ ๓.๖๔	.๕๔๙ .๖๖๗	.๓๘๕	.๑๘๙
๓	ผู้บริหารและครู มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถและทันทางที่	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๙ ๓.๗๓	.๖๗๙ .๕๕๓	-.๒๖๓	.๒๓๓
๔	ผู้บริหารและครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๙ ๓.๗๐	.๖๗๙ .๕๑๕	-.๐๗๑	.๐ ๒๙*
๕	ผู้บริหารและครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๒ ๓.๖๒	.๖๓๗ .๕๖๓	-.๐๖๑	.๒๙๗
๖	ผู้บริหาร และครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๗๓ ๓.๖๕	.๗๗๘ .๖๔๔	.๕๒๘	.๑๓๔
๗	ผู้บริหารและครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๗๓ ๓.๖๙	.๗๒๔ .๖๗๔	.๒๗๓	.๕๕๒
รวมทั้งหมด		ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๘ ๓.๖๘	.๔๙๒ .๔๙๔	-.๐๔๕	.๙๖๔

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ยกเว้นข้อ ๑๘ ที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของเพศหญิงและเพศชาย จึงสรุปได้ว่า “เพศหญิงและเพศชาย ไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านอัตถจริยา ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ระดับนัยสถิติที่ .๐๕ ” จึงปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ ๓

ตารางที่ ๔.๑๐ การแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สมมติฐานที่ ๔ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีเพศต่างกันความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านสมานัตตตา	เพศ	N (N=๑๐๓)	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
๑	ผู้บริหารและครู แต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพเรียบร้อยสะอาดและเหมาะสม	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๒.๘๘ ๒.๖๘	๑.๒๔๓ ๑.๑๙๗	.๗๖๓	.๔๕๑
๒	ผู้บริหาร และครู ปฏิบัติตนกับ ผู้ปกครอง ที่มาร่วมทำงานทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่รู้สึกอึด	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๙ ๓.๖๘	.๘๘๔ .๖๑๖	.๑๐๘	.๐๓๑*
๓	ผู้บริหารและครู ปฏิบัติตนกับ ผู้ปกครอง ที่มาร่วมทำงานทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่รู้สึกอึด	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๕ ๓.๖๘	.๗๔๕ ๕๙๕	-.๑๔๙	.๐๙๙
๔	ผู้บริหารและครู ให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือก ปฏิบัติกับผู้ปกครองทุกคน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๔๖ ๓.๖๒	.๖๔๗ .๕๑๔	-๑.๒๙	.๐๔๘*
๕	ผู้บริหารและครู เอาใจใส่ในการบริหารด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๔ ๓.๕๘	.๖๔๗ .๕๗๐	-.๓๔๓	.๒๙๘
๖	ผู้บริหารและครู มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๕ ๓.๖๔	.๖๘๙ .๕๓๖	.๑๓๓	.๐๔๑*
๗	ผู้บริหารปกครองดูแลเด็กนักเรียน และคนในองค์กรด้วยความยุติธรรม	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๔๖ ๔.๑๖	.๘๑๑ ๕.๖๙๖	-๖.๑๗	.๕๓๘
รวมทั้งหมด		ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๐ ๓.๕๐	.๕๖๙ .๔๓๓	-.๒๑๗	.๙๖๕

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ เป็นตารางเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ ด้านสมานัตตตา จากภาพรวม พบว่า มีอยู่ ๓ ข้อ คือข้อที่ ๒ ,๔,และ ๖ ซึ่งพบว่าความคิดเห็นของทั้งสองเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕

แต่เมื่อมองในภาพรวมแล้วผู้ปกครองชายและผู้ปกครองหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ “ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ แตกต่างกัน”

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๐๒	๔	.๒๕๐	๑.๕๓๓	.๑๙๙
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๐๐๙	๙๘	.๑๖๓		
	รวม	๑๗.๐๑๑	๑๐๒			
๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปียาจา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๙๓	๔	.๓๙๘	๑.๘๕๕	.๑๒๕
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๐๕๔	๙๘	.๒๕๑		
	รวม	๒๒.๖๔๗	๑๐๒			
๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอรรถกรียา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๕๑	๔	.๓๑๓	๑.๓๑๑	.๒๗๑
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๓๘๑	๙๘	.๒๓๙		
	รวม	๒๔.๖๓๑	๑๐๒			
๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๔.๔๘๗	๔	๑.๑๒๒	๑.๗๓๗	.๑๔๘
	ภายในกลุ่ม	๖๓.๒๘๕	๙๘	.๖๔๖		
	รวม	๖๗.๗๗๒	๑๐๒			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	.๒๘๖	๔	.๐๗๒	.๓๘๑	.๘๒๒
	ภายในกลุ่ม	๑๘.๔๐๔	๙๘	.๑๘๘		
	รวม	๑๘.๖๙๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๑๑ เป็นการทดสอบ (การเปรียบเทียบ) สมมติฐาน ของความคิดเห็นผู้ปกครองชาย และผู้ปกครองหญิงตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้งในภาพรวมปรากฏว่า ผู้ปกครองชายและผู้ปกครองหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานทั้งภาพรวมและรายด้าน ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ ๔.๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน ทาน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	เพศ	N (N=๑๐๓)	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
๑	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน ทาน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๗๓๖ ๓.๗๓๖	.๓๖๕ .๔๒๔	-.๐๐๓	.๙๙๘
๒	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน ทาน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๕๙๓ ๓.๖๔	.๕๓๒ .๔๕๑	-.๖๖๐	.๕๑๐
๓	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน ทาน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๗๕ ๓.๖๘๐	.๔๙๒ .๔๙๔	-.๐๔๕	.๙๖๔
๔	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน ทาน การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา		๒๖ ๗๗	๓.๔๗๘ ๓.๕๗๕	.๕๐๔ .๘๙๗	-.๕๒๓	.๖๐๒
	รวมทั้งหมด	ชาย หญิง	๒๖ ๗๗	๓.๖๒๐ ๓.๖๖๔	.๔๒๒ .๔๓๒๒	-.๔๔๔	.๖๕๘

จากตารางที่ ๔.๑๒ ในภาพรวมและรายด้านของสังคหวัต ๔ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นทั้งสองด้านของสังคหวัต ๔ และภาพรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ ซึ่งทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะทำ PHoc (Multiple Comparisom) การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ หลังจากการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ

สมมติฐานที่ ๕ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีอายุต่างกันความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านทาน N=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครอง ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดีเช่น เครื่องมืออุปกรณ์และความรู้ในวิธีการนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๙๘	๓	.๕๓๓	๑.๗๔๒	.๑๖๓
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๒๖๖	๙๙	.๓๐๖		
	รวม	๓๑.๘๖๔	๑๐๒			
๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง	ระหว่างกลุ่ม	.๒๗๙	๓	.๐๙๓	.๒๙๙	.๘๒๖
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๘๒๘	๙๙	.๓๑๑		
	รวม	๓๑.๑๐๗	๑๐๒			
๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู มีความมุ่งมั่นเสียสละที่จะพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีความเจริญ	ระหว่างกลุ่ม	.๒๘๒	๓	.๐๙๔	.๓๕๖	.๗๘๕
	ภายในกลุ่ม	๒๖.๑๔๖	๙๙	.๒๖๔		
	รวม	๒๖.๔๒๗	๑๐๒			
๔ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมีมติจริงใจในการจัดอาหารกลางวันแก่เด็ก	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๓๗	๓	.๕๗๙	๑.๘๕๐	.๑๔๓
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๙๘๑	๙๙	.๓๑๓		
	รวม	๓๒.๗๑๘	๑๐๒			
๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๒๖	๓	๑.๐๔๒	๔.๓๔๘	.๐๐๖*
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๗๘๒	๙๙	.๒๐๔		
	รวม	๒๖.๘๕๔	๑๐๒			
๖ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตรวจสอบการทำงาน โดยเฉพาะความสะอาดในการประกอบอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๓๗	๓	.๔๗๙	๑.๔๑๖	.๒๔๓
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๔๙๕	๙๙	.๓๓๘		
	รวม	๓๔.๙๓๒	๑๐๒			
๗ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกๆด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.๓๔๗	๓	.๑๓๒	.๓๕๗	.๗๘๔
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๗๑๐	๙๙	.๓๗๑		
	รวม	๓๗.๐๕๗	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของ ด้านทาน แยกตามอายุ พบว่า มีเพียงข้อเดียวคือข้อ ๕ ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางด้านสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ สรุปได้ว่า ต้องปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน”

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสัจคหวัดฤๅ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปิยาวา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๘ ผู้บริหารและครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน น้าฟัง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๕๗	๓	.๔๕๒	๑.๓๐๕	.๒๗๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๓๑๓	๙๙	.๓๔๗		
	รวม	๓๕.๖๗๐	๑๐๒			
๙ ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใสและพุดจาด้วยความสุภาพและจริงใจในการปฏิบัติงานโดยไม่เสแสร้ง	ระหว่างกลุ่ม	.๘๑๐	๓	.๒๗๐	.๘๕๖	.๔๗๒
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๖๗๑	๙๙	.๓๑๙		
	รวม	๓๒.๔๘๑	๑๐๒			
๑๐ ผู้บริหารและครู ให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๙๕	๓	.๔๖๕	๑.๒๓๒	.๓๐๒
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๓๘๑	๙๙	.๓๗๘		
	รวม	๓๘.๗๗๗	๑๐๒			
๑๑ เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าพอใจในการบริหารงานคาคเคลื่อน ผู้บริหารและครูให้โอกาสซักถามในที่ประชุม	ระหว่างกลุ่ม	.๓๖๕	๓	.๑๒๒	.๓๑๑	.๘๑๘
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๗๔๒	๙๙	.๓๑๙		
	รวม	๓๙.๑๐๗	๑๐๒			
๑๒ ผู้บริหาร ครูและ สามารถพุดจาประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จลุลวงทุกครั้ง	ระหว่างกลุ่ม	.๐๕๖	๓	.๐๑๙	.๐๕๖	.๙๘๒
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๘๑๘	๙๙	.๓๓๑		
	รวม	๓๒.๘๗๔	๑๐๒			
๑๓ ผู้บริหารและครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๕๗๔	๓	.๑๙๑	.๕๐๓	.๖๘๑
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๖๕๙	๙๙	.๓๘๐		
	รวม	๓๘.๒๓๓	๑๐๒			
๑๔ ผู้บริหาร และครู พุดจายิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อมีผู้ปกครองมาติดต่อประสานงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๗๔๙	๓	.๒๕๐	.๘๒๖	.๔๘๓
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๙๓๑	๙๙	.๓๐๒		
	รวม	๓๐.๖๘๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๑๔ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันไม่มีความเห็นต่างกัน ด้านปิยวาจา เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา”

ตารางที่ ๔ .๑๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตาม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครองโดยไม่มีอคติ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๑๑๔	๓	๒.๐๓๘๘	๕.๖๗๔	.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๕๕๖	๙๙	.๓๕๕		
	รวม	๔๑.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหารและครู มีน้ำใจไม่รังเกียจเมื่ผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	๖.๒๐๔	๓	๒.๐๖๘	๕.๘๑๔	.๐๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๒๑๔	๙๙	.๓๕๖		
	รวม	๔๑.๔๑๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหารและครู มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถแลเห็นท่วงที	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๗๕	๓	๑.๑๕๘	๓.๖๕๖	.๐๑๕*
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๓๖๐	๙๙	.๓๑๓		
	รวม	๓๔.๘๓๕	๑๐๒			
๔ ผู้บริหารและครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๖๙	๓	.๔๒๓	๑.๓๗๘	.๒๕๔
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๔๐๑	๙๙	.๓๐๗		
	รวม	๓๑.๖๗๐	๑๐๒			
๕ ผู้บริหาร และครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	.๘๕๗	๓	.๒๘๖	.๘๔๘	.๔๗๑
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๓๗๖	๙๙	.๓๓๓		
	รวม	๓๔.๒๓๓	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	.๘๑๕	๓	.๒๗๒	.๕๘๕	.๖๒๖
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๙๖๒	๙๙	.๔๖๔		
	รวม	๔๖.๗๗๗	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร และ ครู มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆขององค์กรกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๑๑	๓	.๕๓๗	๑.๑๕๕	.๓๓๑
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๐๕๘	๙๙	.๔๖๕		
	รวม	๔๗.๖๗๐	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา แยกตามอายุ แตกต่างตามอายุแตกต่างกันเฉพาะข้อ ๑, ๒, และ ๓ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จึงไม่มีความจำเป็นที่จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไป

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกตามอายุ ด้านอัตถจริยา

(N= ๑๐๓)

ระดับอายุ	$\bar{X}$	ระดับอายุ			
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๐-๓๕ ปี	๓๖-๕๐ ปี	๕๑ ปีขึ้นไป
		๔.๔๘	๓.๖๔	๓.๖๖	๓.๖๖
ต่ำกว่า ๒๐	๔.๔๘	-	.๘๔๐๓๒*	.๘๑๑๓๖*	.๘๑๔๕๔
๒๐-๓๕	๓.๖๔	-	-	-.๐๒๙๓๗	-.๐๒๖๑๙
๓๖-๕๐	๓.๖๖	-	-	-	.๐๐๓๑๘
๕๑ ขึ้นไป	๓.๖๖	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า มีการเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี พบว่า ผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก ด้านสมานัตตตา มากกว่ากลุ่มที่ต่ำกว่า ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธาราทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กด้านสมานัตตา (ก=๑๐๓)	แหล่งความ แปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู แต่งกาย ด้วยเครื่องแบบ ที่สุภาพ เรียบ ร้อย สะอาด และ เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๗๒๑	๓	๔.๕๗๔	๓.๓๒๖	.๐๒๒*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๔.๖๖๗	๙๙	๑.๓๖๐		
	รวม	๑๔๘.๓๘๘	๑๐๒			
๒ ผู้บริหาร และครู ปฏิบัติตน กับผู้ปกครอง ที่มาร่วมทำงาน ทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่ รู้สึกอึดอัด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๖๗	๓	.๔๘๙	๑.๐๓๑	.๓๘๒
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๙๖๐	๙๙	.๔๗๔		
	รวม	๔๘.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหาร และครู ให้ความ เป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรีทำ ให้เกิดความเชื่อใจกันซึ่งกัน และกัน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๐๘	๓	.๔๖๙	๑.๑๘๐	.๓๒๑
	ภายในกลุ่ม	๓๙.๓๖๗	๙๙	.๓๙๘		
	รวม	๔๐.๗๗๗	๑๐๒			
๔ ผู้บริหาร และครู ให้ความ เสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติกับ ผู้ปกครองทุกคน	ระหว่างกลุ่ม	.๐๕๙	๓	.๐๒๐	.๐๖๒	.๙๗๙
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๙๙๐	๙๙	.๓๑๓		
	รวม	๓๑.๐๔๙	๑๐๒			
๕ ผู้บริหาร และครู เอาใจใส่ ในการบริหารด้วยความ ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๓๗	๓	.๔๑๒	๑.๒๐๒	.๓๑๓
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๙๖๗	๙๙	.๓๔๓		
	รวม	๓๕.๒๐๔	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู มีความ โปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	ระหว่าง กลุ่ม	.๔๐๒	๓	.๑๓๔	.๓๙๙	.๗๕๔
	ภายใน กลุ่ม	๓๓.๓๐๖	๙๙	.๓๓๖		
	รวม	๓๓.๗๐๙	๑๐๒			
๗ ผู้บริหารปกครองดูแลเด็ก นักเรียนและคนในองค์กร ด้วยความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑๗.๘๘๒	๓	๕.๙๖๑	.๒๓๙	.๘๙๖
	ภายในกลุ่ม	๒๔๗๔.๐๗๙	๙๙	๒๔.๙๙๑		
	รวม	๒๔๙๑.๙๖๑	๑๐๒			

จากตาราง ๔.๑๖ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา จำแนกตามอายุ พบว่า มีข้อ ๑ เท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญที่ .๐๕ ทางด้านสมานัตตตา

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ตารางรวมอายุของแต่ละด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	.๕๕๓	๓	.๑๗๘	๑.๐๗๐	.๓๖๖
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๕๗๖	๙๙	.๑๖๖		
	รวม	๑๗.๐๑๑	๑๐๒			
๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียาจา	ระหว่างกลุ่ม	.๕๑๒	๓	.๑๗๑	.๗๖๔	.๕๑๗
	ภายในกลุ่ม	๒๒.๑๓๔	๙๙	.๒๒๔		
	รวม	๒๒.๖๔๗	๑๐๒			
๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอรรถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๗๘	๓	.๖๕๙	๒.๘๘๑	.๐๔๐*
	ภายในกลุ่ม	๒๒.๖๕๔	๙๙	.๒๒๙		
	รวม	๒๔.๖๓๑	๑๐๒			
๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	.๙๐๘	๓	.๓๐๓	.๔๔๘	.๗๑๙
	ภายในกลุ่ม	๖๖.๘๖๓	๙๙	.๖๗๕		
	รวม	๖๗.๗๗๒	๑๐๒			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	.๘๑๔	๓	.๒๗๑	๑.๕๐๓	.๒๑๘
	ภายในกลุ่ม	๑๗.๘๗๖	๙๙	.๑๘๑		
	รวม	๑๘.๖๙๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๑๗ ซึ่งแบ่งแยกตามอายุของ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง พบว่า อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ มีอยู่เพียงด้านเดียว คือ ด้านอรรถจริยา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความเห็นที่แตกต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ จึงสรุปได้ว่าต้องปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านทาน (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี เช่นเครื่องมืออุปกรณ์และ ความรู้ในวิธีการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๙๑๕	๒	.๔๕๗	๑.๔๗๘	.๒๓๓๓
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๙๔๙	๑๐๐	.๓๐๙		
	รวม	๓๑.๘๖๔	๑๐๒			
๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง	ระหว่างกลุ่ม	.๕๑๔	๒	.๒๕๗	.๘๔๑	.๔๓๔
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๕๙๒	๑๐๐	.๓๐๖		
	รวม	๓๑.๑๐๗	๑๐๒			
๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู มีความมุ่งมั่น เสียสละที่จะพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีความเจริญ	ระหว่างกลุ่ม	.๑๐๐	๒	.๐๕๐	.๑๘๙	.๘๒๘
	ภายในกลุ่ม	๒๖.๓๒๘	๑๐๐	.๒๖๓		
	รวม	๒๖.๔๒๗	๑๐๒			
๔ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นมีมติจริงใจในการจัดอาหารกลางวันแก่เด็ก	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๕๑	๒	๑.๒๗๖	๔.๒๒๘	.๐๑๓*
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๑๖๗	๑๐๐	.๓๐๒		
	รวม	๓๒.๗๑๘	๑๐๒			
๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	.๐๓๐	๒	.๐๑๕	.๐๕๗	.๙๔๕
	ภายในกลุ่ม	๒๖.๘๒๔	๑๐๐	.๒๖๘		
	รวม	๒๖.๘๕๔	๑๐๒			
๖ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตรวจสอบการทำงานโดยเฉพาะความสะอาดในการประกอบอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	.๕๒๘	๒	.๒๖๔	.๗๖๗	.๔๖๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๔๐๔	๑๐๐	.๓๔๔		
	รวม	๓๔.๙๓๒	๑๐๒			
๗ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษา แก่ผู้ปกครองในทุกๆด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.๔๒๖	๒	.๒๑๓	.๕๘๐	.๕๖๒
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๖๘๑	๑๐๐	.๓๖๗		
	รวม	๓๗.๑๐๗	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า มีเพียงข้อเดียวที่มีความแตกต่างทางสถิติที่มีนัยสำคัญระดับ

ที่ .๐๕ นอกนั้น พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารพหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียวจา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหารและครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน น้าฟัง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๐๕	๒	.๗๐๓	๒.๐๕๐	.๑๓๔
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๒๖๕	๑๐๐	.๓๔๓		
	รวม	๓๕.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใสและพุดจาด้วยความสุภาพและจริงใจในการปฏิบัติงาน โดยไม่เสแสร้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๑๕	๒	.๕๕๘	๑.๗๘๑	.๑๗๔
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๓๑๒	๑๐๐	.๓๑๓		
	รวม	๓๒.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหารและครู ให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๕๑	๒	.๘๗๕	๒.๓๖๔	.๐๙๙
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๐๒๖	๑๐๐	.๓๗๐		
	รวม	๓๘.๗๗๗	๑๐๒			
๔ เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าพื่อใจในการบริหารงาน คาคเคลื่อน ผู้บริหาร และครู ให้โอกาสซักถามในที่ประชุม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๐๒	๒	.๘๐๑	๒.๑๓๕	.๑๒๔
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๕๐๕	๑๐๐	.๓๗๕		
	รวม	๓๙.๑๐๗	๑๐๒			
๕ ผู้บริหารและครู สามีารถ พุดจาประสานงานทุกอย่างกับ ผู้ปกครองคนในองค์กร สำเร็จ ลวงทุกครั้ง	ระหว่างกลุ่ม	.๕๐๔	๒	.๒๕๒	.๗๗๙	.๔๖๒
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๓๖๙	๑๐๐	.๓๒๔		
	รวม	๓๒.๘๗๓	๑๐๒			

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการด้านปียวจา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๖ ผู้บริหาร และครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	๔.๔๐๕	๒	๒.๒๐๓	๖.๕๒๑	.๐๐๒*
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๘๒๘	๑๐๐	.๓๓๘		
	รวม	๓๘.๒๓๓	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร และครูพูดจา ยิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อมีผู้ปกครองมาติดต่อประสานงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๗๕๖	๒	.๓๗๘	๑.๒๖๔	.๒๘๗
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๙๒๓	๑๐๐	.๒๙๙		
	รวม	๓๐.๖๘๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๑๙ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามระดับการศึกษาส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียวจาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ สรุปว่า ต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารพาทาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอัตถจริยา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู ให้ความช่วยเหลือ ผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครองโดยไม่มีอคติ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๕๘	๒	๑.๑๗๙	๒.๙๙๙	.๐๕๔
	ภายในกลุ่ม	๓๙.๓๑๒	๑๐๐	.๓๙๓		
	รวม	๔๑.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหาร และครู มีน้ำใจไม่ นิ่ง ดุ ตาย เมื่อผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๘๒	๒	.๕๕๑	๑.๔๖๙	.๒๓๕
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๒๓๕	๑๐๐	.๔๐๒		
	รวม	๔๑.๔๑๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหารและครู มีความเต็มใจที่จะ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถและทันท่วงที	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๑๑	๒	.๕๐๕	๑.๔๙๔	.๒๒๙
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๘๒๔	๑๐๐	.๓๓๘		
	รวม	๓๔.๘๓๕	๑๐๒			
๔ ผู้บริหารและครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ	ระหว่างกลุ่ม	.๙๓๗	๒	.๔๕๙	๑.๔๙๑	.๒๓๐
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๗๕๓	๑๐๐	.๓๐๘		
	รวม	๓๑.๖๙๐	๑๐๒			
๕ ผู้บริหารและครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๗๕	๒	.๘๘๗	๒.๗๓๔	.๐๗๐
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๔๕๘	๑๐๐	.๓๒๕		
	รวม	๓๔.๒๓๓	๑๐๒			
๖ ผู้บริหารและครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	๓.๖๘๔	๒	๑.๘๔๒	๔.๒๗๕	.๐๑๗*
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๐๙๒	๑๐๐	.๔๓๑		
	รวม	๔๖.๗๗๗	๑๐๒			
๗ ผู้บริหารและครู มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆขององค์กรกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๑๙๓	๒	๒.๐๙๖	๔.๘๒๒	.๐๑๐*
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๗๗๗	๑๐๐	.๔๓๕		
	รวม	๔๗.๖๗๐	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ผู้ปกครองที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอรรถจริยา ๒ ข้อ นอกจากนั้น พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอรรถจริยา ต้องปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา (n=๑๐๓)	แหล่งความ แปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู แต่ง กายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพ เรียบร้อยสะอาดและ เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๗๕๖	๒	๔.๘๗๘	๓.๕๑๙	.๐๓๓*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๘.๖๓๒	๑๐๐	๑.๓๘๖		
	รวม	๑๔๘.๓๘๘	๑๐๒			
๒ ผู้บริหาร และครู ปฏิบัติ ตนกับผู้ปกครองที่มา ทำงาน ทุกคนอย่าง เหมาะสมให้ไม่รู้สึกอึดอัด	ระหว่างกลุ่ม	.๕๔๐	๒	.๒๗๐	.๕๖๔	.๕๗๑
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๘๘๗	๑๐๐	.๔๗๙		
	รวม	๔๘.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหาร และครู ให้ ความเป็นกันเอง มีอัธยาศัย ไมตรีทำให้เกิดความเชื่อใจ กันซึ่งกันและกัน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๘๑	๒	.๙๙๐	๒.๕๕๒	.๐๘๓
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๗๙๖	๑๐๐	.๓๘๘		
	รวม	๔๐.๗๗๗	๑๐๒			
๔ ผู้บริหารและครู ให้ความ เสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติกับ ผู้ปกครองทุกคน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๓๒	๒	.๙๖๖	๓.๓๑๗	.๐๔๐
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๑๑๗	๑๐๐	.๒๙๑		
	รวม	๓๑.๐๔๙	๑๐๒			
๕ ผู้บริหาร และครู เอาใจ ใส่ในการบริหารด้วยความ ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.๖๕๙	๒	.๓๒๙	.๙๕๓	.๓๘๙*
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๕๔๕	๑๐๐	.๓๔๕		
	รวม	๓๕.๒๐๔	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู มี ความโปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	ระหว่างกลุ่ม	.๗๖๘	๒	.๓๘๔	๑.๑๖๖	.๓๑๖
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๙๔๑	๑๐๐	.๓๒๙		
	รวม	๓๓.๗๐๙	๑๐๒			

๗ ผู้บริหารปกครอง ดูแลเด็กนักเรียนและ คนในองค์กรด้วยความ ยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑๓๔.๔๘๗	๒	๖๘.๗๔๔	๒.๙๒๐	.๐๕๙
	ภายในกลุ่ม	๒๓๕๔.๔๗๔	๑๐๐	๒๓.๕๔๕		
	รวม	๒๔๘๙.๙๖๑	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมรรถนะ มีเพียง ๒ ข้อคือ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ที่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ รวมระดับการศึกษาแต่ละด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	.๓๙๔	๒	.๑๙๗	๑.๑๘๕	.๓๓๐
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๖๑๗	๑๐๐	.๑๖๖		
	รวม	๑๗.๐๑๑	๑๐๒			
๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา	ระหว่างกลุ่ม	.๕๔๘	๒	.๒๗๔	๑.๒๔๐	.๒๙๔
	ภายในกลุ่ม	๒๒.๐๙๙	๑๐๐	.๒๒๑		
	รวม	๒๒.๖๔๗	๑๐๒			
๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๘๖	๒	.๕๔๓	๒.๓๐๖	.๑๐๕
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๕๔๕	๑๐๐	.๒๓๕		
	รวม	๒๔.๖๓๑	๑๐๒			
๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๖.๔๐๖	๒	๓.๒๐๓	๕.๒๒๐	.๐๐๗*
	ภายในกลุ่ม	๖๑.๓๖๕	๑๐๐	.๖๑๔		
	รวม	๖๗.๗๗๒	๑๐๒			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	.๘๒๒	๒	.๔๑๑	๒.๒๙๙	.๑๐๖
	ภายในกลุ่ม	๑๗.๘๖๙	๑๐๐	.๑๗๙		
	รวม	๑๘.๖๙๐	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีอยู่เพียงด้านเดียวที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกัน คือ ด้านสมานัตตา

ดังนั้น จึงต้องปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้เพราะว่าในภาพรวม $F = ๒.๒๙๙$ ไม่มีนัยสำคัญตามสถิติที่ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกระดับการศึกษา ด้านสมานัตตา

(N=๑๐๓)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงปริญญาตรี
		๓.๔๖๓๔	๔.๑๗๓๕	๓.๓๒๖๕
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๔๖๓๔	-	-.๗๑๐๐๕*	.๑๓๖๘๘
ปริญญาตรี	๔.๑๗๓๕	-	-	.๗๑๐๐๕*
สูงปริญญาตรี	๓.๓๒๖๕	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ เป็นการเปรียบเทียบรายคู่ โดยจำแนกตามอายุ ด้านอัตถจริยา พบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่มีอายุ ๒๐-๓๕ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีก็พบเช่นเดียวกันว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ ๓๖-๕๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านทาน (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยการความสะดวกแก่ผู้ปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นอย่างดี เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ และความรู้ในวิธีการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๘๖๙	๔	.๒๑๗	.๖๘๗	.๖๐๓
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๙๙๕	๙๘	.๓๑๖		
	รวม	๓๑.๘๖๔	๑๐๒			
๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง	ระหว่างกลุ่ม	.๘๖๙	๔	.๒๑๖	.๖๙๙	.๕๙๔
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๒๔๔	๙๘	.๓๐๙		
	รวม	๓๑.๑๐๗	๑๐๒			
๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู มีความมุ่งมั่นเสียสละที่จะพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีความเจริญ	ระหว่างกลุ่ม	.๗๑๐	๔	.๑๗๗	.๖๗๖	.๖๑๐
	ภายในกลุ่ม	๒๕.๗๑๗	๙๘	.๒๖๒		
	รวม	๒๖.๔๒๗	๑๐๒			
๔ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมีไม่ตรีจิตในการจัดอาหารกลางวันแก่เด็ก	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๗๔	๔	.๕๑๙	๑.๖๕๘	.๑๖๖
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๖๔๔	๙๘	.๓๑๓		
	รวม	๓๒.๗๑๑	๑๐๒			
๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	.๒๖๗	๔	.๐๖๗	.๒๖๔	.๙๑๒
	ภายในกลุ่ม	๒๖.๕๘๘	๙๘	.๒๗๑		
	รวม	๒๖.๘๕๕	๑๐๒			
๖ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตรวจสอบการทำงานโดยเฉพาะความสะอาดในการประกอบอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๒๘	๔	.๓๓๒	.๙๖๘	.๔๒๙
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๖๐๔	๙๘	.๓๔๓		
	รวม	๓๔.๙๓๒	๑๐๒			
๗ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกๆ ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.๗๖๐	๔	.๑๙๐	.๕๑๓	.๗๒๗
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๖๐๔	๙๘	.๓๗๑		
	รวม	๓๗.๑๐๗	๑๐๒			

จากตาราง ๔.๒๔ วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือสรุปว่าต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปียาจา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหารและครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน น่าฟัง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๘๙	๔	.๗๒๒	๒.๒๕๙	.๐๗๙
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๗๘๑	๙๘	.๓๓๕		
	รวม	๓๕.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใสและพุดจาด้วยความสุภาพ และจริงใจในการปฏิบัติงานโดยไม่เสแสร้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๗๘	๔	.๓๑๙	๑.๐๐๕	.๔๐๙
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๑๔๙	๙๘	.๓๑๘		
	รวม	๓๒.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหารและครู ให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๘๕	๔	.๖๔๖	๑.๗๕๐	.๑๔๕
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๑๙๒	๙๘	.๓๖๙		
	รวม	๓๘.๗๗๗	๑๐๒			
๔ เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าพื่อใจในการบริหารงานคาดเคลื่อน ผู้บริหารและครู ให้โอกาสซักถามในที่ประชุม	ระหว่างกลุ่ม	.๒๖๔	๔	.๐๖๖	.๑๖๗	.๙๕๕
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๘๔๒	๙๘	.๓๙๖		
	รวม	๓๙.๑๐๗	๑๐๒			
๕ ผู้บริหารครู และ สามารถพุดจาประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง	ระหว่างกลุ่ม	.๕๑๖	๔	.๑๒๙	.๓๙๑	.๘๑๕
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๓๕๗	๙๘	.๓๓๐		
	รวม	๓๒.๘๗๔	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	๓.๙๐๐	๔	.๙๗๕	๒.๗๘๓	.๐๓๑*
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๓๓๓	๙๘	.๓๕๐		
	รวม	๓๘.๒๓๓	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร และครู พุดจายิ้มแย้มแจ่มใสเมื่อมีผู้ปกครองมาติดต่อประสานงาน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๔๖	๔	.๔๓๖	๑.๔๗๘	.๒๕๑
	ภายในกลุ่ม	๒๘.๙๓๔	๙๘	.๒๙๕		
	รวม	๓๐.๖๘๐	๑๐๒			

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕**

จากตาราง ๔.๒๕ วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพียง ข้อเดียว (๖) นอกนั้นอีก(๖) ข้อพบว่าผู้ปกครองครู ผู้บริหารที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปียาจา ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ นั้นต้องปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๖ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอัตถจริยา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครองโดยไม่มีอคติ	ระหว่างกลุ่ม	.๗๒๖	๔	.๑๘๒	.๔๓๕	.๗๘๓
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๙๔๔	๙๘	.๔๑๘		
	รวม	๔๑.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหารและครู มีน้ำใจไม่นิ่งดูดายเมื่อผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๖๙๑	๔	.๑๗๓	.๔๑๖	.๗๙๗
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๗๒๖	๙๘	.๔๖๑		
	รวม	๔๑.๔๑๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหาร และครู มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถแลทันทีที่	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๔๗	๔	.๓๑๘	.๙๓๐	.๔๕๐
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๕๖๑	๙๘	.๓๔๒		
	รวม	๓๔.๘๐๕	๑๐๒			
๔ ผู้บริหารและครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ	ระหว่างกลุ่ม	.๐๓๓	๔	.๐๐๘	.๐๒๖	.๙๙๙
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๖๓๗	๙๘	.๓๒๓		
	รวม	๓๑.๖๗๐	๑๐๒			
๕ ผู้บริหาร และครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	.๗๖๐	๔	.๑๙๐	.๕๕๖	.๖๙๕
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๔๗๓	๙๘	.๓๔๒		
	รวม	๓๔.๒๓๓	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๔๑	๔	.๗๑๐	๑.๕๘๔	.๑๘๕
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๙๓๖	๙๘	.๔๔๘		
	รวม	๔๖.๗๗๗	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร และครู มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๕๓	๔	๑.๐๘๘	๒.๔๖๒	.๐๕๐
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๓๑๗	๙๘	.๔๔๒		
	รวม	๔๗.๖๗๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๒๖ วิเคราะห์ค่าแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตรการยา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญตามสถิติที่ .๐๕ ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านสมานัดตา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู แต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพเรียบร้อย สะอาดและเหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	๒๑.๘๙๐	๔	๕.๔๗๒	๔.๒๔๐	.๐๐๓*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๖.๔๙๙	๙๘	๑.๒๙๑		
	รวม	๑๔๘.๓๘๘	๑๐๒			
๒ ผู้บริหาร และครู ปฏิบัติตนกับ ผู้ปกครอง ที่มาร่วมทำงานทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่รู้สึกอึดอัด	ระหว่างกลุ่ม	.๑๕๐	๔	.๐๓๘	.๐๗๖	.๙๘๙
	ภายในกลุ่ม	๔๘.๒๗๗	๙๘	.๔๙๓		
	รวม	๔๘.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหาร และครู ให้ความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความเชื่อใจกันซึ่งกันและกัน	ระหว่างกลุ่ม	.๕๘๕	๔	.๑๔๖	.๓๕๖	.๘๓๙
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๑๙๒	๙๘	.๔๑๐		
	รวม	๔๐.๗๗๗	๑๐๒			
๔ ผู้บริหาร และครู ให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ปกครองทุกคน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๘๙	๔	.๓๔๗	๑.๑๔๗	.๓๓๙
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๖๖๐	๙๘	.๓๐๓		
	รวม	๓๑.๐๔๙	๑๐๒			
๕ ผู้บริหารและครู เอาใจใส่ในการบริหารด้วยความถูกต้องรวดเร็ว เป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๓๑	๔	.๒๕๘	.๗๓๙	.๕๖๗
	ภายในกลุ่ม	๓๔.๑๗๓	๙๘	.๓๔๙		
	รวม	๓๕.๒๐๔	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	ระหว่างกลุ่ม	.๑๕๘	๔	.๐๔๐	.๑๑๕	.๙๗๗
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๕๕๑	๙๘	.๓๔๒		
	รวม	๓๓.๗๐๙	๑๐๒			
๗ ผู้บริหารปกครองดูแลเด็กนักเรียนและคนในองค์กรด้วยความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.๖๘๐	๔	.๑๗๐	.๕๔๒	.๗๐๕
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๗๓๘	๙๘	.๓๑๔		
	รวม	๓๑.๔๑๗	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๒๗ วิเคราะห์ค่าแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญตามสถิติที่ .๐๕ ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ รวมตามอาชีพแต่ละด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	.๖๙๙	๔	.๑๗๕	๑.๐๕๐	.๓๘๕
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๓๑๑	๙๘	.๑๖๖		
	รวม	๑๗.๐๑๑	๑๐๒			
๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๓๕	๔	.๒๘๔	๑.๒๙๓	.๒๗๘
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๕๑๒	๙๘	.๒๒๐		
	รวม	๒๒.๖๔๗	๑๐๒			
๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	.๖๐๐	๔	.๑๕๐	.๖๑๒	.๖๕๕
	ภายในกลุ่ม	๒๔.๐๓๑	๙๘	.๒๔๕		
	รวม	๒๔.๖๓๑	๑๐๒			
๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๗๖	๔	.๘๖๙	๑.๓๒๔	.๒๖๖
	ภายในกลุ่ม	๖๔.๒๙๖	๙๘	.๖๕๖		
	รวม	๖๗.๗๗๒	๑๐๒			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	.๐๗๔	๔	.๐๑๙	.๐๙๘	.๙๘๓
	ภายในกลุ่ม	๑๘.๖๑๖	๙๘	.๑๙๐		
	รวม	๑๘.๖๙๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ หมายความว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๒๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธาราทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา (n=๑๐๓)	แหล่งความ แปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู ให้ความ ช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วย ความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับ ความหวังของผู้ปกครองโดยไม่ มีอคติ	ระหว่างกลุ่ม	.๗๒๖	๔	.๑๘๒	.๔๓๕	.๗๘๓
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๙๔๔	๙๘	.๔๑๘		
	รวม	๔๑.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหาร และครู มีน้ำใจไม่ นิ่งดูตายเมื่อผู้ปกครอง ต้องการคำแนะนำในการ ทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๖๙๑	๔	.๑๗๓	.๔๑๖	.๗๙๗
	ภายในกลุ่ม	๔๐.๗๒๖	๙๘	.๔๖๑		
	รวม	๔๑.๔๑๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหาร และครู มีความ เต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ปกครองอย่างสุด ความสามารถแลทันท่วงที	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๔๗	๔	.๓๑๘	.๙๓๐	.๔๕๐
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๕๖๑	๙๘	.๓๔๒		
	รวม	๓๔.๘๐๘	๑๐๒			
๔ ผู้บริหาร และครู คอยดูแล เอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งใน และนอกสถานที่ด้วยความเต็ม ใจ	ระหว่างกลุ่ม	.๐๓๓	๔	.๐๐๘	.๐๒๖	.๙๙๙
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๖๓๗	๙๘	.๓๒๓		
	รวม	๓๑.๖๗๐	๑๐๒			
๕ ผู้บริหาร และครู มีความพึง พอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	.๗๖๐	๔	.๑๙๐	.๕๕๖	.๖๙๕
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๔๗๓	๙๘	.๓๔๒		
	รวม	๓๔.๒๓๓	๑๐๒			
๖ ผู้บริหาร และครู ให้การ ช่วยเหลือและมอบหมายงาน ให้แก่ผู้ปกครองโดย เหมาะสมตามตำแหน่ง	ระหว่าง กลุ่ม	๒.๘๔๑	๔	.๗๑๐	๑.๕๘๔	.๑๘๕
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๙๓๖	๙๘	.๔๔๘		
	รวม	๔๖.๗๗๗	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร และครู มีความ กระตือรือร้นที่จะร่วม กิจกรรมต่างๆขององค์กรกับ ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๕๓	๔	๑.๐๘๘	๒.๔๖๒	.๐๕๐
	ภายในกลุ่ม	๔๓.๓๑๗	๙๘	.๔๔๒		
	รวม	๔๗.๖๗๐	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .

จากตารางที่ ๔.๒ วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา ที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีเพียงข้อเดียว คือข้อ (๑) ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เกี่ยวกับการแต่งกายของผู้บริหาร และครู ซึ่งสรุปได้ว่าต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๓๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวตุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยการความสะดวกแก่ผู้ปกครองในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นอย่างดี เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ และความรู้ในวิธีการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.๓๗๕	๔	.๐๙๔	.๒๙๒	.๘๘๓
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๔๘๙	๙๘	.๓๒๑		
	รวม	๓๑.๘๖๔	๑๐๒			
๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง	ระหว่างกลุ่ม	.๐๒๔	๔	.๐๐๖	.๐๑๙	.๙๙๙
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๐๘๓	๙๘	.๓๑๗		
	รวม	๓๑.๑๐๗	๑๐๒			
๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู มีความมุ่งมั่นเสียสละที่จะพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีความเจริญ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๙๕	๔	.๒๙๙	๑.๑๖๑	.๓๓๓
	ภายในกลุ่ม	๒๕.๒๓๒	๙๘	.๒๕๗		
	รวม	๒๖.๔๒๗	๑๐๒			
๔ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมีมติเรจิดในการจัดอาหารกลางวันแก่เด็ก	ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๗๓	๔	.๘๑๘	๒.๗๒๔	.๐๓๔*
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๔๔๕	๙๘	.๓๐๐		
	รวม	๓๒.๗๑๘	๑๐๒			
๕ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก	ระหว่างกลุ่ม	.๘๗๑	๔	.๒๑๘	.๘๒๑	.๕๑๕
	ภายในกลุ่ม	๒๕.๙๘๓	๙๘	.๒๖๕		
	รวม	๒๖.๘๕๔	๑๐๒			
๖ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตรวจสอบการทำงานโดยเฉพาะความสะอาดในการประกอบอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๗๔	๔	.๘๑๙	๒.๕๓๔	.๐๔๕*
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๖๕๘	๑๐๒	.๓๒๓		
	รวม	๓๔.๙๓๒	๑๐๖			

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๗ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกๆด้าน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๗๖	๔	.๕๑๙	๑.๔๕๒	.๒๒๓
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๐๓๑	๙๘	.๓๕๗		
	รวม	๓๗.๑๐๗	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน ไม่แตกต่างกันเป็นส่วนมาก มีแต่ข้อ (๔) และข้อ(๖) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕

ตารางที่ ๔.๓๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลราหทาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านปิยวาจา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหารและครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พุดจาไพเราะอ่อนหวาน น้า ฟัง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๓๙	๔	.๕๓๕	๑.๕๖๓	.๑๙๐
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๕๓๑	๙๘	.๓๔๒		
	รวม	๓๕.๖๗๐	๑๐๒			
๒ ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใสและพุดจาด้วยความสุภาพและจริงใจในการปฏิบัติงานโดยไม่เสแสร้ง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๖๒	๔	.๔๖๕	๑.๔๒๙	.๒๑๐
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๕๖๕	๙๘	.๓๒๑		
	รวม	๓๒.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหารและครู ให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง	ระหว่างกลุ่ม	๓.๓๙๙	๔	.๘๕๐	๒.๓๕๔	.๐๕๙
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๓๗๘	๙๘	.๓๖๑		
	รวม	๓๘.๗๗๗				
๔ เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าพื่อใจในการบริหารงานคาดเคลื่อน ผู้บริหารและครู ให้โอกาสซักถามในที่ประชุม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๓๗	๔	.๓๕๙	.๙๓๕	.๔๔๗
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๖๖๙	๙๘	.๓๘๔		
	รวม	๓๙.๑๐๗	๑๐๒			

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กด้านปียวจา (ก=๑๐๓)	แหล่งความ แปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๕ ผู้บริหาร และครู สามารถ พุดจาประสานงานทุกอย่างกับ ผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จ ลุล่วงทุกครั้ง	ระหว่างกลุ่ม	.๙๒๙	๔	.๒๓๒	.๗๑๒	.๕๘๖
	ภายในกลุ่ม	๓๑.๙๔๕	๙๘	.๓๒๖		
	รวม	๓๒.๘๗๔	๑๐๒			
๖ ผู้บริหารและครูเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองแสดงความ คิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	๗.๕๖๒	๔	๑.๘๙๑	๖.๐๔๑	.๐๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๖๗๑	๙๘	.๓๑๓		
	รวม	๓๘.๒๓๓	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร และครู พุดจาเยี่ยม เยี่ยมแจ่มใสเมื่อมีผู้ปกครองมา ติดต่อประสานงาน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๑๓	๔	.๓๕๓	๑.๑๘๓	.๓๒๓
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๒๖๖	๙๘	.๒๙๙		
	รวม	๓๐.๖๘๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียวจา ไม่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕
มีเพียงข้อเดียวที่แตกต่างกันคือข้อ (๖)

ตารางที่ ๔.๓๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑	ผู้บริหารและครู ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครองโดยไม่มีอคติ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๙๒	๔	.๔๔๘	๑.๑๐๑	.๓๖๐
		ภายในกลุ่ม	๓๙.๘๗๘	๙๘	.๔๐๗		
		รวม	๔๑.๖๗๐	๑๐๒			
๒	ผู้บริหารและครู มีน้ำใจไม่รังดูดาเมื่อผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๙๐	๔	.๖๒๒	๑.๕๖๗	.๑๘๗
		ภายในกลุ่ม	๓๘.๙๒๘	๙๘	.๓๙๗		
		รวม	๔๑.๔๑๗	๑๐๒			
๓	ผู้บริหาร และครู มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถและทันท่วงที	ระหว่างกลุ่ม	.๔๒๙	๔	.๑๐๗	.๓๐๖	.๘๗๔
		ภายในกลุ่ม	๓๔.๔๐๖	๙๘	.๓๕๑		
		รวม	๓๔.๘๓๕	๑๐๒			
๔	ผู้บริหาร และครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๖๗	๔	.๒๙๒	.๙๓๘	.๔๔๖
		ภายในกลุ่ม	๓๐.๕๐๓	๙๘	.๓๑๑		
		รวม	๓๑.๖๗๐	๑๐๒			
๕	ผู้บริหาร และครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๐๐	๔	.๕๕๐	๑.๖๘๓	.๑๖๐
		ภายในกลุ่ม	๓๒.๐๓๓	๙๘	.๓๒๗		
		รวม	๓๔.๒๓๓	๑๐๒			
๖	ผู้บริหาร และครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๐๗	๔	.๗๗๗	๑.๗๔๓	.๑๔๗
		ภายในกลุ่ม	๔๓.๖๖๙	๙๘	.๔๔๖		
		รวม	๔๖.๗๗๗	๑๐๒			
๗	ผู้บริหาร และครู มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆขององค์กรกับผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	๖.๓๖๑	๔	๑.๕๙๐	๓.๗๗๓	.๐๐๗*
		ภายในกลุ่ม	๔๑.๓๐๙	๙๘	.๔๒๒		
		รวม	๔๗.๖๗๐	๑๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา ที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีอยู่เพียงข้อเดียวคือ ข้อ ๗ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

ตารางที่ ๔.๓๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แยกตามรายได้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านสมานัตตตา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
๑ ผู้บริหาร และครู แต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพเรียบร้อยสะอาดและเหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๖๖๙	๔	๒.๔๑๗	๑.๗๐๘	.๑๕๔
	ภายในกลุ่ม	๑๓๘.๗๑๙	๙๘	๑.๔๑๕		
	รวม	๑๔๘.๓๘๘	๑๐๒			
๒ ผู้บริหาร และครู ปฏิบัติตนกับผู้ปกครองที่มาร่วมทำงานทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่รู้สึกอึดอัด	ระหว่างกลุ่ม	.๙๘๖	๔	.๒๔๗	.๕๐๙	.๗๒๙
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๔๔๑	๙๘	.๔๘๔		
	รวม	๔๘.๔๒๗	๑๐๒			
๓ ผู้บริหาร และครู ให้ความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความเชื่อใจกันซึ่งกันและกัน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๓๖	๔	.๕๘๔	๑.๔๘๙	.๒๑๑
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๔๔๑	๙๘	.๓๙๘		
	รวม	๔๐.๗๗๗	๑๐๒			
๔ ผู้บริหาร และครู ให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ปกครองทุกคน	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๔๖	๔	.๘๘๖	๓.๑๕๙	.๐๑๗*
	ภายในกลุ่ม	๒๗.๕๐๓	๙๘	.๒๘๑		
	รวม	๓๑.๐๔๙	๑๐๒			
๕ ผู้บริหาร และครู เอาใจใส่ในการบริหารด้วยความถูกต้องรวดเร็ว เป็นธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๔๒	๔	.๔๕๖	๑.๓๓๙	.๒๖๑
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๓๘๐	๙๘	.๓๔๑		
	รวม	๔๘.๒๐๔	๑๐๒			

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านสมานัตตตา (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๖ ผู้บริหาร และครู มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	ระหว่างกลุ่ม	.๗๒๖	๔	.๑๘๑	.๕๓๙	.๗๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๙๘๓	๙๘	.๓๓๗		
	รวม	๓๓.๗๐๙	๑๐๒			
๗ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ดูแลเด็กนักเรียนและคนในองค์กรด้วยความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๒๖๕.๑๑๖	๔	๖๖.๒๗๙	๒.๙๗๑	.๐๒๕*
	ภายในกลุ่ม	๒๒๒๖.๑๑๖	๙๘	๒๒.๓๒๓		
	รวม	๒๔๙๑.๙๖๑	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๓๓ รายได้ของผู้ปกครองที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ มีอยู่เพียง ข้อ (๒) ข้อ (๔) และข้อ (๗) ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕

ตารางรวมที่ ๔.๓๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัต ๔ ตำบลธาราทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ **รวมรายได้ของแต่ละด้าน**

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (n=๑๐๓)	แหล่งความแปรปรวน	\$\$	df	MS	F	Sig
๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๐๒	๔	.๒๕๐	๑.๕๓๓	.๑๙๙
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๐๐๙	๙๘	.๑๖๓		
	รวม	๑๗.๐๑๑	๑๐๒			
๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียาจา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๙๓	๔	.๓๙๘	๑.๘๕๔	.๑๒๕
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๐๕๔	๙๘	.๒๑๕		
	รวม	๒๒.๖๔๗	๑๐๒			
๓ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอรรถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๕๒	๔	.๓๑๓	๑.๓๑๑	.๒๗๑
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๓๘๑	๙๘	.๒๓๙		
	รวม	๒๔.๖๓๑	๑๐๒			
๔ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตา	ระหว่างกลุ่ม	๔.๔๘๗	๔	๑.๑๒๒	๑.๗๓๗	.๑๔๘
	ภายในกลุ่ม	๖๓.๒๘๕	๙๘	.๖๔๖		
	รวม	๖๗.๗๗๒	๑๐๒			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	.๒๘๖	๔	.๐๗๒	.๓๘๑	.๘๒๒
	ภายในกลุ่ม	๑๘.๔๐๔	๙๘	.๑๘๘		
	รวม	๑๘.๖๙๐	๑๐๒			

จากตารางที่ ๔.๓๔ ซึ่งเป็นการจำแนกตามรายได้ของด้านต่างๆ ของสังคหวัต ๔ พบว่า ค่า F ในทุกด้านไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ หมายความว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันใน ด้านทาน, ด้านปียาจา, ด้านอรรถจริยา, สมานัตตา, ต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอาชีพโดยค่า (Pearson Chi Square) โดย
ตารางการถ้อย

Gender*Occu Crosstabulation

Count

เพศ	Occu						Total
	official	prbus	agri	hirer	student	Th others	
Gender male	๔	๕	๘	๖	๐	๓	๒๖
Female	๘	๗	๓๓	๑๘	๑	๑๐	๗๗
Total	๑๒	๑๒	๔๑	๒๔	๑	๑๓	๑๐๓

Chi Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig (2-sided)
Pearson Chi Square	๓.๒๑๖	๕	.๖๖๗

จากตารางการถ้อย (Contingency Table) พบว่าค่า (Chi Square) เท่ากับ ๓.๒๑๖
df = ๕ P-Value .๖๖๗ ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ เพศ ไม่มี ความสัมพันธ์กับอาชีพ

รางที่ ๓.๓๖ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุโดยค่า (Pearson Chi Square)
โดยตารางการณัร

Gender*age Crosstabulation

Count

เพศ	age				
	lessthan2o	prbus	agri	hirer	student
Gender male	๐	๕	๑๒	๙	๒๖
Female	๓	๒๔	๔๐	๑๐	๗๗
Total	๓	๒๙	๕๒	๑๙	๑๐๓

Chi Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi Square	๗.๐๕๕ ^a	๓	.๐๗๐

จากตารางการณัร (Contingency Table) พบว่าค่า (Chi Square) เท่ากับ ๗.๐๕๕
df= ๓ P-Value .๐๗๐ ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นั่นคือ เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพ

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับรายได้โดยค่า (Pearson Chi Square)
โดยตารางการณัจร

Gender*income Crosstabulation

Count

เพศ	income					total
	Less than ๕๐๐๐	๕๐๐๐-๑๐๐๐๐	๑๐๐๐๑-๑๕๐๐๐	๑๕๐๐๑-๒๐๐๐๐	๒๐๐๐๑	
Gender male	๖	๑๑	๕	๒	๒	๒๖
Female	๑๒	๔๗	๑๑	๖	๑	๗๗
Total	๑๘	๕๘	๑๖	๘	๓	๑๐๓

Chi Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig (2-sided)
Pearson Chi Square	๔.๘๗๐ ^a	๔	.๓๐๑

จากตารางการณัจร (Contingency Table) พบว่าค่า (Chi Square)เท่ากับ ๔.๘๗๐
df= ๔ P-Value .๓๐๑ แสดงไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับการศึกษาโดยค่า (Pearson Chi Square)
โดยตารางการณักร

Gender*leved Crosstabulation

Count

เพศ	leved			Total
	Under graduate	bachero	morethand	
Gender male	๒๐	๓	๓	๒๖
Female	๖๒	๑๑	๔	๗๗
Total	๘๒	๑๔	๗	๑๐๓

Chi Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig (2-sided)
Pearson Chi Square	๑.๒๙๖๐ ^a	๒	.๕๒๐

จากตารางการณักร (Contingency Table) พบว่าค่า (Chi Square) คำนวณได้เท่ากับ ๑.๒๙๖๐ df=๒ P-Value.๕๒๐แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ เพศ กับระดับการศึกษา

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา แนวทาง และข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ใน ๔ ด้าน

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ ๑๖ เดือนธันวาคม พ.ศ ๒๕๕๖ เวลา ๑๕.๐๐ น.

ชื่อ นายประสิทธิ์ รัตนบัวพา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาตเหนือ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

คำชี้แจง การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
๑	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านทาน คือการให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กตำบลธารทหาร เป็น อย่างไร ?	ในด้านทานผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยมากเพราะผู้ปกครองจะมองว่า มีหน่วยงานคือ องค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบอยู่ การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่จากผู้ปกครอง จึงไม่ค่อยมี	ครูควรมีแนวทางหรือเสนอ เป็นโครงการ ต่อผู้นำเช่น คณะกรรมการศูนย์ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อที่จะขอ ความช่วยเหลือแบ่งปันบ้าง บางเรื่องที่ผู้ปกครองสามารถ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กได้
๒	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ของ ผู้ ป ก ร อ ง ด้านปียวาจา คือ พูดจาอย่าง รักกันวาจาสุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานน่าฟัง ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ผู้ปกครองจะมองว่าครู หรือ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ยังไม่ค่อยมีมาตรฐาน ความเป็นครูเพียงพอจึงไม่ ค่อยให้ความเคารพยำเกรง เท่าไหร่ ยังเห็นครูเป็นแค่พี่ เลี้ยงเด็กเท่านั้น	อยากให้มีการประชุมพบปะ พูดคุย เพื่อทำความเข้าใจ และให้ผู้ปกครองเข้ามามี ส่วนดูแล และเข้ามาดูภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่ามีการ ทำงานและอบรมเลี้ยงดูให้ ผู้ปกครองเข้าใจและเกิด ความศรัทธา และ พูดจา สุภาพ

๓	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ของ ผู้ ป ก ร อ ง ด้านอัตถจริยา คือการทำประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆด้วยแรงกาย ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	การทำประโยชน์ ขวนขวาย ผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือสักเท่าไร เพราะยังติดในด้านเวลาและการประกอบอาชีพทำมาหากิน	ถ้าจะขอความร่วมมือ ด้านแรงกายต้องดูช่วงจังหวะเวลา ช่วงไหนผู้ปกครองจะว่างงาน
๔	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ของ ผู้ ป ก ร อ ง ด้านสมานัตตตา คือ การเอาตัวเข้าสมานให้ความเสมอภาคปฏิบัติต่อคนทั้งหลาย อย่างเท่าเทียมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ผู้ปกครองวางตัวไม่ค่อยเหมาะสมคิดว่าครู ทำหน้าที่แค่เลี้ยงดูเด็ก เท่านั้น ไม่ค่อยให้ความรู้และการศึกษาของลูกหลานเขาเท่าไร และคิดว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	ครูต้องหาแนวทางการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมภายในศูนย์ บ่อยๆ เมื่อรับรู้การทำงาน และการดูแลบุตรหลานจะทำให้เกิดความเข้าใจ และ ร่วมพัฒนา ศูนย์เด็กเล็ก ด้วยความสามัคคีต่อไป

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา แนวทาง และข้อเสนอแนะใน การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ใน ๔ ด้าน

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ ๑๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ชื่อ นาง จันทรีศิลา จันทร์หอม

ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษโรงเรียนน้ำสาตเหนือ

คำชี้แจง การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
๑	การ แสดง ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ใน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านทาน คือ การให้ความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ ของ ศูนย์ พัฒนา เด็ก เล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ในชุมชน ประชาชนให้อาหาร ของใช้ที่จำเป็นสำหรับเด็ก เล็ก เสื้อผ้า ยารักษาโรค เห็นได้จากการจัดกิจกรรมใน เทศกาล วันสำคัญมีการเลี้ยง อาหาร คาวหวาน นำให้ความ ช่วยเหลือเมื่อเจอภัย ธรรมชาติ มีระบบดูแลเป็น รายบุคคล จากหน่วยงาน ชุมชนฯ องค์การร้านค้า และเอกชนในชุมชนคน หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์	องค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยเหลือควรมีการให้อภัย ตรงกันการให้ยอมทำให้ทั้ง
๒	การ แสดง ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ใน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านปียาจา คือ พูดจาอย่าง รักกันวาจาสุภาพ ไพเราะ	ครูควรให้ความช่วยเหลือกับ หน่วยงานใกล้เคียงในชุมชนฯ เช่น วัดโรงเรียน องค์การ บริหารส่วนตำบล จังหวัด เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุน	ควรใช้สติ คุมใจไว้กับสิ่งที่ กำลังพูด หรือควบคุมจิต ไว้กับสิ่งที่เกี่ยวข้องมีความ เข้าใจชัดเจนไม่ลืมหืมไม่ เผลอตัวทำในสิ่งที่ผิด

	อ่อนหวานน่าฟัง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	เป็นการตอบแทน เมื่อมีการขอความช่วยเหลือควรมีการให้อภัยเมื่อเราไม่พอใจการกระทำของบุคคล หรือผู้ปกครองเมื่อมีความเห็นไม่ตรงกันการให้อยอมทำให้ทั้งผู้ให้และผู้รับมีความสุข	ศีลธรรม และผิดกฎหมาย จะพูดจะทำสิ่งใด ต้องรู้ตัว อยู่เสมอ การทำงานการใช้ชีวิตประจำวันจึงประสบผลสำเร็จและไม่ผิดพลาด
๓	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอัตถจริยา คือการทำความดี ประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยแรงกายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ปัญหาอุปสรรค ผู้ปกครองด้านการบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยแรงกายช่วยงานสังคมของผู้ปกครองงานแม่บ้าน งานวัด งานมงคล และช่วยแนะนำวิธีการทำให้สังคมหมู่บ้าน และโรงเรียน ศูนย์ได้รับประโยชน์ร่วมกัน จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	ถ้าชุมชนผู้ปกครองไม่ร่วมแรงร่วมกัน ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ได้ลำบาก ครูผู้ดูแลต้องช่วยเหลือผู้ปกครองในด้านการทำงานส่วนรวมช่วยอธิบายเมื่อเข้าใจเจตนาผิด ช่วยแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลลูกหลาน ให้เข้าใจเจตนาให้ตรงกัน
๔	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านสมานัตตตา คือ การเอาตัวเข้าสมานให้ความเสมอภาคปฏิบัติตนต่อคนทั้งหลายอย่างเท่าเทียมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	การเดินทางสายกลางทั้งเรื่องของตนเอง ครอบครัว คนในที่ทำงาน ชุมชน ต้องวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ และมีความประพฤติดีเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เลือกปฏิบัติกับตน ข้างตัวเองที่ชอบเป็นการส่วนตัว ควรมีเหตุผลที่เหมาะสมเพียงพอ	การตั้งใจทำงานของตนเอง ตนเองเท่านั้นที่เข้าใจตนได้ เป็นอย่างดี ควรมีวิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนอื่นที่ยังไม่เคยรักใคร่นับถือกัน ให้เกิดความรักใคร่นับถือกัน ถ้ามีอยู่แล้วก็ควรจะมีให้มากยิ่งขึ้น ใจเท่านั้นเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนต้องการใจเป็นสัมพันธภาพที่ดีเพื่อเราให้ใจผู้อื่น เราก็จะได้ใจผู้อื่นเช่นกัน

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา แนวทาง และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ใน ๔ ด้าน

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ ๑๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ชื่อ นายวสุ อินทร์พรหม

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนน้ำสาตเหนือ

คำชี้แจง การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
๑	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านทาน คือ การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ปัญหาด้านการประกอบอาชีพซึ่งมีอาชีพเกษตรกร และ อาชีพรับจ้าง ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงให้การสนับสนุนเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ในด้านต่างๆก็ตาม ก็ไม่ค่อยมีเวลา	ขอ งบประมาณสนับสนุนทางหน่วยงานราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในด้านใดก็ตาม
๒	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านปียาจา คือ พูดจาอย่างรักกันวาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อครู เพราะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้จบครู ตรงเอก หรือสอบเข้ามาทำงานในตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็กการเครพยาเกรงของผู้ปกครองใช้วาจาที่ไม่ค่อยสุภาพและไม่ค่อยเกรงใจครู	ต้องมีการประชุมชี้แจงและจัดกิจกรรมให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมพบปะพูดคุยกันให้บ่อยครั้งขึ้น เพื่อสร้างความสามัคคี และคุ้นเคย
๓	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอัตถจริยา คือ การทำประโยชน์ ขวนขวาย	การขอความร่วมมือทางด้านแรงกายมีน้อยมากเพราะอย่างเท่าที่ทราบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนั้น	ขอความร่วมมือคณะกรรมการศูนย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

	ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆด้วย ร่างกาย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ไม่ค่อยดีเท่าไรร่นอกจ้าง	เข้ามาส่งเสริมดูแล
๔	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ด้านสมานัตตต คือ การเอาตัวเข้าสมานให้ความ เสมอภาคปฏิบัติตนต่อคนทั้งหลาย อย่างเท่าเทียมของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ให้คณะกรรมการและผู้นำชุมชน ให้ความสำคัญต่อศูนย์พัฒนา เด็ก เล็ก และให้ ครู มี ปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองและ ดูแลบุตรหลานเขาให้ดีและ เสมอภาคกับเด็กทุก	ให้คณะกรรมการและผู้นำ ชุมชนให้ความสำคัญ ต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและดูแล บุตรหลานเขาให้ดีและ เสมอภาคกับเด็กทุก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา แนวทาง และข้อเสนอแนะใน การมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ใน ๔ ด้าน

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ ๑๖ เดือนธันวาคม พ.ศ ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๐๐ น.

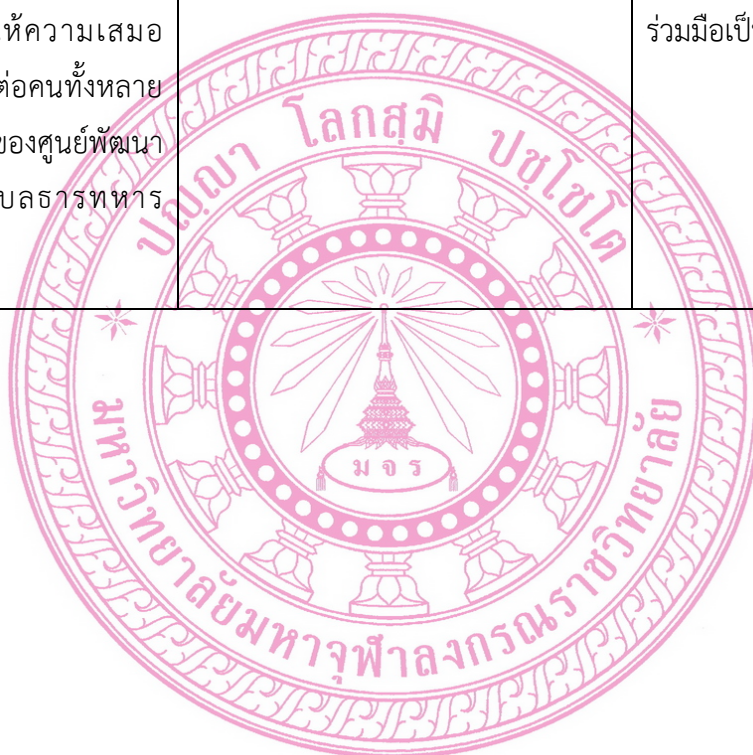
ชื่อ นายอรุณ อินทร์แดน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาตกลาง

คำชี้แจง การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
๑	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านทาน คือ การให้ความเอื้อเพื่อเพื่อแม่เสียสละช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลธารทหารเป็นอย่างไร ?	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระดับเด็กเล็ก ๓-๕ ขวบ ผู้ปกครองให้ความสนใจดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากความเอาใจใส่ทางครูผู้ดูแล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี	ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ดูแลเด็กให้ดียิ่งขึ้นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
๒	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านปียาจา คือ พูดจาอย่างรักกันวาจาสุภาพ ไพเราะ อ่อนหวานน่าฟังของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	การพูดของครูผู้สอนจะมีปัญหาอย่างมากสำหรับเด็กต้องเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเด็กและผู้ปกครอง สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอนมีการพูดจาไพเราะ มีเหตุมีผลปัญหาต่างๆ ในการสื่อสารกับผู้ปกครองซึ่งมีน้อยมาก	ครูผู้สอนรู้จักเก็บอารมณ์อดทนต่อสิ่งแวดล้อมมีโอกาสจะเกิดขึ้นหรือมากระทบต่อความรู้สึกของครู
๓	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอัตถจริยา คือการประพฤติปฏิบัติตนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยร่างกาย	ศูนย์เด็กเล็กมีการสร้างความร่วมมือให้กับผู้ปกครอง ในการสร้าง / จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนโดยได้รับความร่วมมือที่ดีเป็นอย่างยิ่งจากผู้ปกครอง	การทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม นำทางด้านร่างกายและด้านการงาน เป็นสิ่งที่สร้างความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

	ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบล ธารทหาร เป็นอย่างไร ?		
๔	การแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ใน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านสมานัตตता คือ การเอา ตัวเข้าสมานให้ความเสมอ ภาคปฏิบัติต่อคนทั้งหลาย อย่างเท่าเทียมของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	การทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม นำ ทางด้านร่างกายและด้านกรงานเป็น สิ่งที่สร้างความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง	การทำประโยชน์ให้แก่ ส่วนรวม นำทางด้าน ร่างกายและด้านกรงาน เป็นสิ่งที่สร้างความ ร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา แนวทาง และข้อเสนอแนะใน การมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสัจจวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ใน ๔ ด้าน

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ วันที่ ๑๖ เดือนธันวาคม พ.ศ ๒๕๕๖ เวลา ๑๑.๐๐ น.

ชื่อ นาย สามารถ สีนา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองปลาไหล

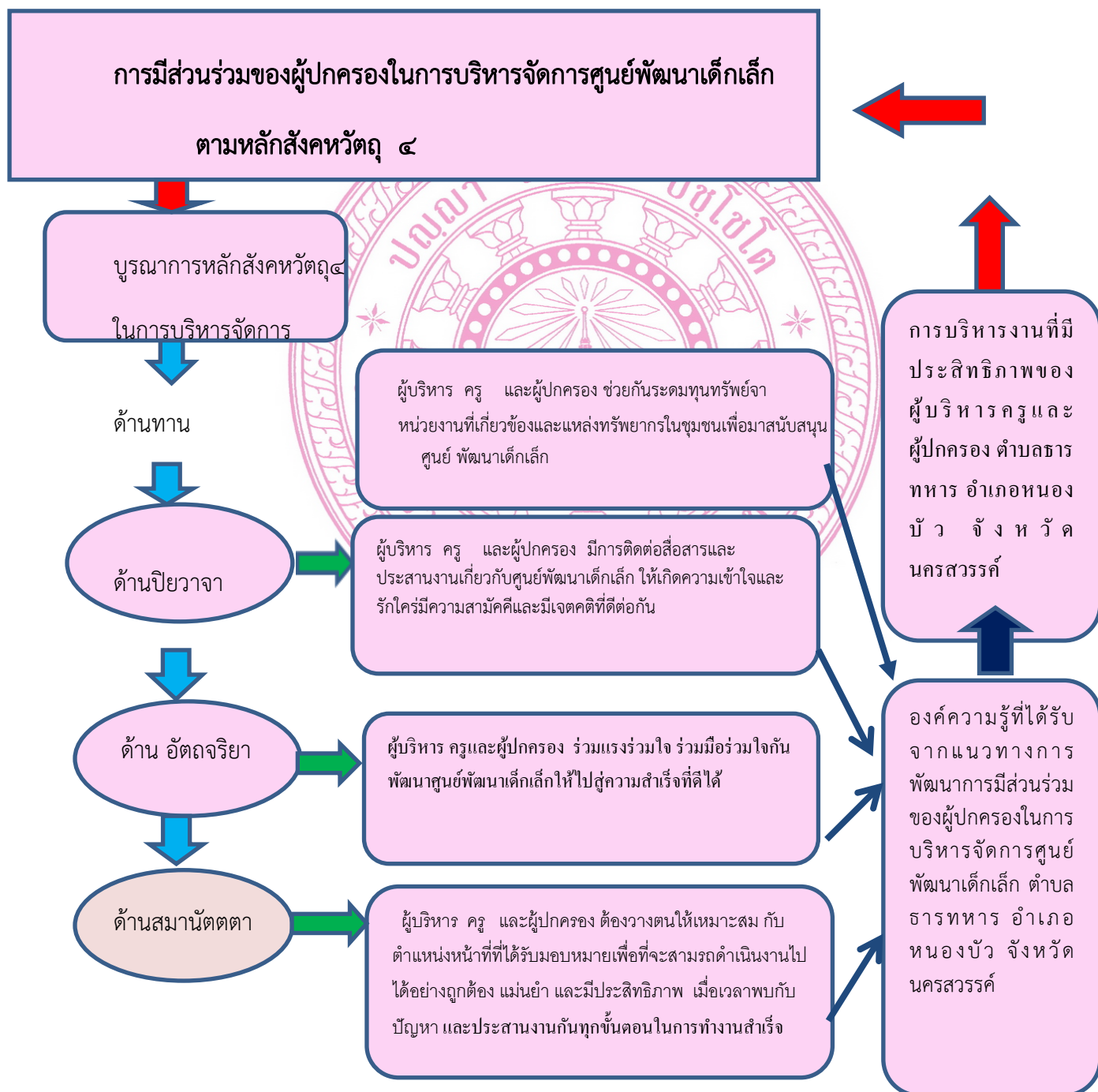
คำชี้แจง การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
๑	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ด้านทาน คือ การ ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธาร ทหาร เป็นอย่างไร ?	ฐานะทางเศรษฐกิจของ ผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กมีฐานะยากจนทำให้การ เสียสละทางด้านทุนทรัพย์มี น้อยกว่าการใช้แรงงาน	หน่วยงานสังกัดของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กควรให้ งบประมาณสนับสนุนแก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ เพียงพอ และการขอ งบประมาณ ของ ผู้ปกครอง ควรจะเป็นการ ขอแรงงานมากกว่าการ ขอทุนทรัพย์
๒	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ด้านปิยวาจา คือ พูดจาอย่างรักกัน วาจาสุภาพ ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	เนื่องจากผู้ปกครองของเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี พื้นฐานทางครอบครัวที่ แตกต่างกันผู้ปกครองบางคน อาจจะพูดจาไม่มีความสุข บางครั้งก็พูดต่อหน้าเด็ก ในขณะที่มาส่งบุตรหลาน อาจจะทำให้เด็กได้ยินและ รับพูดที่ไม่ดีไม่ไพเราะมาพูด ต่อกับคนอื่น ๆ อีก	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องมีการประชุม ผู้ปกครองเพื่ออบรมใน การใช้คำพูดในลักษณะที่ ไพเราะอ่อนหวาน สุภาพ กับเด็กๆ

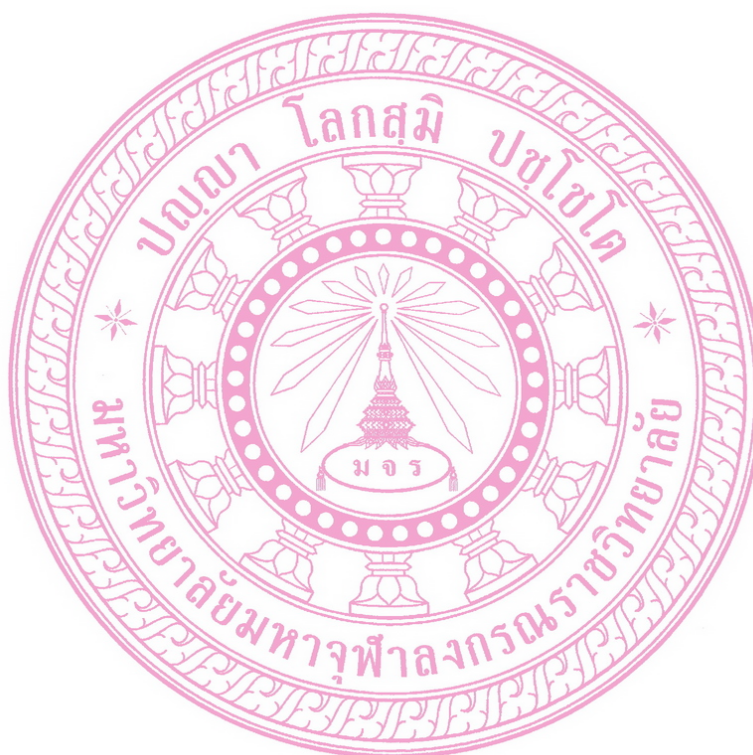
๓	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านอัตถจริยา คือ การทำประโยชน์ชวนช่วยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยแรงกาย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการประชุมผู้ปกครองเพื่ออบรมในการใช้คำพูดในลักษณะที่ไพเราะอ่อนหวาน สุภาพ กับเด็กๆ	ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการประชุมผู้ปกครองเพื่ออบรมในการใช้คำพูดในลักษณะที่ไพเราะอ่อนหวาน สุภาพ กับเด็กๆ
๔	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านสมานัตตตา คือ การเอาตัวเข้าสมานให้ความเสมอภาคปฏิบัติต่อคนทั้งหลายอย่างเท่าเทียมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหารเป็นอย่างไร ?	ผู้ปกครองบางคนอาจจะวางตัวไม่เหมาะสม เช่น อาจจะทำตัวอยู่เหนือบุคลากรของศูนย์หรือบางคนอาจจะไม่ยอมรับรู้ปัญหาของศูนย์คิดว่าการพัฒนาศูนย์เป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในศูนย์เอง	เมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดมีปัญหที่ต้องหาทางแก้ไขหาทางแก้ปัญหา ก็ควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้และหาทางออกร่วมกัน

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากแนวทางการพัฒนาจาก การศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปลองค์ความรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับการบริหารจัดการที่ดีของ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคลเพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๕

ดำเนินการวิจัยโดยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) โดยวิธี วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว Morgan ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๓ คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูป R.V. Krejcie D.W.) โดยใช้การจับสลากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การทดสอบค่า (F-test) หรือการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ซึ่งเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปรวมทั้งการทดสอบการเป็นอิสระ (χ^2 -Test of Independence)

ผลการศึกษา สามารถสรุป อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็น เพศหญิงเป็นจำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘ เมื่อพิจารณาถึงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีช่วงอายุระหว่าง ๓๖- ๕๐ ปี มากที่สุดเป็นจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนนี้ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นจำนวน ๘๒ คน ร้อยละ ๗๙.๖

อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร คิดเป็นจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๘ รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมาก กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ระหว่าง ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท มากที่สุด คิดเป็นจำนวน ๕๘ คน ร้อยละ ๕๖.๓

๕.๑.๒ ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ผลการวิจัย พบว่า เมื่อมองในภาพรวมจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) หากมองในแต่ละด้านของหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน ค่าเฉลี่ย เลขคณิตก็อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทาน ($\bar{X} = 3.74$), ด้านอัตถจริยา ($\bar{X} = 3.68$) ด้านปิยวาจา, ($\bar{X} = 3.65$) และด้านสมานัตตตา ($\bar{X} = 3.50$)

๑) ด้านทาน พบว่า โดยภาพรวมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว ด้านทาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือข้อ ๕ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก” ($\bar{x} = 3.83$) ข้อที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ($\bar{X} = 3.66$) ส่วนที่กล่าวว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครอง กล่าวว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกๆด้าน”

๒) ด้านปิยวาจา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็จะ พบว่า ทุกข้อค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ัน้มาก ($\bar{X} > 3.51$) ข้อที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ข้อ ๑ “ผู้บริหารและครูสนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พูดจาไพเราะอ่อนหวาน น่ารัก” ($\bar{X} = 3.70$) ข้อที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือ ข้อ ๕ “ครูและผู้บริหารสามารถพูดจาประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง” ($\bar{X} = 3.55$) แต่อย่างไรก็ตามข้อนี้ได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต อยู่ในระดับมากเพราะ ($\bar{X} = 3.55 > \bar{X} = 3.51$)

๓) ด้านอัตถจริยา ในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็ พบว่า ผู้ปกครองให้ความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอัตถจริยาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} > 3.51$) โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ ๖ ที่กล่าวว่า “ผู้บริหารและครูให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ ผู้ปกครอง โดยเหมาะสมตามตำแหน่ง” ($\bar{X} = 3.76$) ข้อที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ข้อที่ ๕ ที่กล่าวว่า “ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.62$)

๔) ด้านสมานัตตา พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ๑ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ผู้บริหารและครูแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพเรียบร้อยสะอาดและเหมาะสม” ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.73$) นอกจากนั้นทุกข้อ ตั้งแต่ข้อที่ ๒-๗ มี ($\bar{X}>3.51$) ข้อที่ผู้ปกครองให้ความคิดเห็นระดับมากที่สุดในด้านสมานัตตา คือข้อที่ ๒ ที่กล่าว “ผู้บริหารและครูให้ความเป็นกันเองมีอัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X}=3.68$) ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยเลขคณิตต่ำที่สุดคือข้อ ๑ ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๕.๑.๓.๑ t-test

จากตารางที่ ๕.๗ เปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจำแนกกลุ่มโดยเพศ (gender) พบว่า ผู้ปกครองชาย และผู้ปกครองหญิงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน และผลในการพิจารณารายข้อเช่นเดียวกัน

จึงต้องปฏิเสธสมมติฐาน (Rejected) ข้อที่ ๑ ที่กล่าวว่า “ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว แตกต่างกัน

๕.๑.๓.๒ t-test

จากตารางที่ ๕.๘ ด้านปิยวาจา พบว่า ทั้งภาพรวมและรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองเพศชาย และหญิงมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ ๒ ที่กล่าวว่า “ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา ”

๕.๑.๓.๓ t-test

จากตารางที่ ๕.๙ ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ ยกเว้นข้อ ๔ ที่มีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของเพศหญิงและเพศชาย จึงสรุปได้ว่า “เพศหญิงและเพศชายไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านอัตถจริยา ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ระดับนัยสถิติที่ ๐.๕ ” จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ ๓

๕.๑.๓.๔ t-test

จากตารางที่ ๔.๑๐ เป็นตารางเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองจำแนกตามเพศ ด้านสมานัตตา จากภาพรวม พบว่า มีอยู่ ๓ ข้อ คือ ข้อที่ ๒, ๔, และ ๖ ซึ่งพบว่า ความคิดเห็นของทั้งสองเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

๕.๑.๓.๕ t-test

จากตารางที่ ๔.๑๑ เป็นการทดสอบ (การเปรียบเทียบ) สมมติฐาน ของความคิดเห็น ผู้ปกครองชาย และผู้ปกครองหญิงตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้งในภาพรวมปรากฏว่า ผู้ปกครองชายและผู้ปกครองหญิง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานทั้งภาพรวม และรายด้าน ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๕.๑.๓.๖ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๒ ในภาพรวมและรายด้านของสังคหวัตถุ ๔ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นทั้งสองด้านของสังคหวัตถุ ๔ และภาพรวมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่.๐๕ ซึ่งทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะทำ Post Hoc (Multiple Comparisom) การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ หลังจากการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

๕.๑.๓.๗ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๓ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของ ด้าน ทาน แยกตามอายุ พบว่า มีเพียงข้อเดียวคือข้อ ๕ ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางด้านสถิติที่.๐๕ นั่นคือ สรุปได้ว่า ต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ “ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่างกัน”

๕.๑.๓.๘ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๔ สรุปได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันไม่มีความเห็นต่างกัน ด้านปิยวาจา เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “ผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา”

๕.๑.๓.๙ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา แยกตามอายุแตกต่างตามอายุแตกต่างกันเฉพาะข้อ ๑, ๒, และ ๓ นอกนั้น ไม่แตกต่างกัน จึงไม่มีความ จำเป็นที่จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไป

๕.๑.๓.๑๐ (L.S.D)

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า มีการเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี พบว่า ผู้มีวุฒิปริญญาตรี มีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเล็ก ด้านสมานัตตตา มากกว่ากลุ่มที่ต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕

๕.๑.๓.๑๑ F-test

จากตาราง ๔.๑๖ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา จำแนกตามอายุ พบว่า มีข้อ ๑ เท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ นอกนั้นไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญที่ .๐๕ ทางด้านสมานัตตตา จำแนกตามอายุ

๕.๑.๓.๑๒ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๗ ซึ่งแบ่งแยกตามอายุของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง พบว่า อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ มีอยู่เพียงด้านเดียว คือ ด้านอัตถจริยา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความเห็นที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ จึงสรุปได้ว่าต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๑๓ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า มีอยู่เพียงข้อเดียวที่มีความแตกต่างทางสถิติที่มีนัยสำคัญระดับที่ .๐๕ นอกนั้น พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๑๔ F-test

จากตารางที่ ๔.๑๙ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียาจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ เพียงข้อเดียวคือข้อ ๖ นอกนั้นข้ออื่นๆ ๖ ข้อไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ สรุปว่าต้องปฏิเสธสมมติฐานทางเลือกที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๑๕ F-test

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา แตกต่างกันอยู่ ๒ ข้อ นอกจากนั้น พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา จึงต้องปฏิเสธสมมติฐาน

๕.๑.๓.๑๖ F-test

จากตารางที่ ๕.๒๑ พบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา มีเพียง ๒ ข้อ คือ ข้อ ๓ และ ข้อ ๔ ที่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๑๗ F-test

จากตารางที่ ๕.๒๒ พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีอยู่เพียงด้านเดียวที่นัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกัน คือ ด้านสมานัตตตา ดังนั้นจึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะว่าในภาพรวม $F = ๒.๒๙๙$ ไม่นัยสำคัญตามสถิติที่ .๐๕

๕.๑.๓.๑๘ (L.S.D)

จากตารางที่ ๕.๒๓ เป็นการเปรียบเทียบรายคู่ โดยจำแนกตามอายุ ด้านอัตถจริยา พบว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่มีอายุ ๒๐-๓๕ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ และพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ก็พบเช่นเดียวกันว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ ๓๖-๕๐ ปี ที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕

๕.๑.๑๙ F-test

จากตาราง ๕.๒๔ วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพซึ่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการพัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๒๐ F- test

จากตาราง ๕.๒๕ วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพียงข้อเดียว (๖) นอกนั้นอีก(๖) ข้อพบว่าผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร ที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็น ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปียาจา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ นั้นต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้ง

๕.๑.๓.๒๑ F -test

จากตาราง ที่ ๕.๒๖ วิเคราะห์ค่าแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญตามสถิติที่ .๐๕ ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๒๒ F-test

จากตารางที่ ๔.๒๗ วิเคราะห์ค่าแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ ดังนั้นต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๒๓ F-test

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ หมายความว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้ง

๕.๑.๓.๒๔ F-test

จากตารางที่ ๔.๒๙ วิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) จำแนกตามอาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา ที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีเพียงข้อเดียวคือข้อ (๑) ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เกี่ยวกับการแต่งกายของผู้บริหาร และครู ซึ่งสรุปได้ว่าต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๓.๒๕ F-test

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านทาน ไม่แตกต่างกัน เป็นส่วนมากมีแต่ข้อ (๔) และข้อ (๖) แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕

๕.๑.๓.๒๖ F-test

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านปิยวาจา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีเพียงข้อเดียวที่แตกต่าง

๕.๑.๓.๒๗ F-test

จากตารางที่ ๔.๓๒ ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอัตถจริยา ที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ มีอยู่เพียงข้อเดียวคือข้อ (๗) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๑.๓.๒๘ F-test

จากตารางที่ ๔.๓๓ รายได้ของผู้ปกครองที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านสมานัตตตา ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕

๕.๑.๓.๒๙ F-test

จากตารางที่ ๔.๓๔ มีอยู่เพียงข้อ ๒ ข้อ คือ ข้อ (๔) และข้อ (๗) ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ ซึ่งเป็นการจำแนกตามรายได้ของด้านต่าง ๆ ของสังคหวัตถุ ๔ พบว่า ค่า F ในทุกด้านไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ หมายความว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกันใน ด้านทาน, ปิยวาจา, อตถจริยา, สมานัตตตา, ต้องปฏิบัติสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางพัฒนา ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

๑. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านทาน คือ การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
๑ . ๑ ๑ . ๒	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยมาก เพราะผู้ปกครองจะมองว่า มีหน่วยงานคือ องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบอยู่ การเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ จากผู้ปกครอง จึงไม่ค่อยมี ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้าง ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงให้การสนับสนุนเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีน้อยมาก ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ในด้านต่างๆก็ตามก็ไม่ค่อยมีเวลา ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีฐานะยากจนทำให้ ๑ . ๓ การเสียสละทางด้านทุนทรัพย์มีน้อยกว่าการใช้แรงงาน	๑ . ๑ ๑ . ๒ ๑ . ๒
		ครูควรมีแนวทางหรือเสนอเป็นโครงการต่อผู้นำเช่น คณะกรรมการศูนย์ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อที่จะขอความช่วยเหลือแบ่งปันบ้างบางเรื่องที่ผู้ปกครองสามารถที่จะเข้ามาช่วยเหลือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ อยากให้มีการประชุมพบปะพูดคุย เพื่อทำความเข้าใจ และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนดูแลและ เข้ามาดูภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกว่ามีการทำงานและอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของเขาเป็นอย่างไร ให้ผู้ปกครองเข้าใจและเกิดศรัทธาและ พูดยาสุขภาพ ครูควรให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานใกล้เคียงในชุมชน เช่น วัดโรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด เพื่อที่จะได้การสนับสนุน เป็นการตอบแทน เมื่อมีการขอความช่วยเหลือควรมีการให้อภัยเมื่อเราไม่พอใจการกระทำของบุคคล หรือผู้ปกครองเมื่อมีความเห็นไม่ตรงกันการให้ยอมทำให้ทั้งผู้ให้และผู้รับมีความสุข ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ดูแลเด็กให้ดียิ่งขึ้นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมแล สร้างความสัมพันธ์ที่ดีหน่วยงานสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้งบประมาณสนับสนุนแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอ และการของบประมาณของผู้ปกครอง ควร จะเป็นการของแรงงานมากกว่าการขอทุนทรัพย์

๒. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านปียวจา คือ พูดจาย่างรักกันจาวาสภาพ ไฟเราะอ่อนหวานนำฟัง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค		ข้อเสนอแนะ
๑.๑	เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกันผู้ปกครองบางคนอาจจะพูดจาไม่มีความสุภาพ บางครั้งก็พูดต่อหน้าเด็ก ในขณะที่มาส่งบุตรหลานอาจจะทำให้เด็กได้ยินและรับคำพูดที่ไม่ดีไม่ ไพเราะมาพูดต่อกับคนอื่นอีก	๑.๑	อยากให้มีการประชุมพบปะพูดคุย เพื่อทำความเข้าใจ และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนดูแล และ เข้าดูภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่ามีการทำงานและอบรมเลี้ยงดูให้ผู้ปกครองเข้าใจและเกิดความศรัทธาและพูดจาสุภาพ
๑.๒	ผู้ปกครองจะมองว่าครูหรือ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเลยยังไม่ค่อยมีมาตรฐาน ความเป็นครูเพียงพอจริง ไม่ค่อยให้ความเคารพ ยำเกรงเท่าไร ยังเห็นครูเป็นแค่พี่เลี้ยงเด็กเท่านั้น	๒.๒	ควรใช้สติ คุมใจไว้กับสิ่งที่กำลังพูด หรือ ควบคุมจิตไว้กับสิ่งที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจชัดเจนไม่ลื้มตัว ไม่เพเลอตัวทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม และผิดกฎหมายจะพูดจะทำสิ่งใด ต้องรู้ตัวอยู่เสมอ การทำงานการใช้ชีวิตประจำวันจึงประสบผลสำเร็จและไม่ผิดพลาด
๑.๓	การพูดของครูผู้สอนจะมีปัญหาอย่างมาก สำหรับเด็กต้องเป็นตัวอยางที่ดีสำหรับเด็กและผู้ปกครอง สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้สอนมีการพูดจาไพเราะ มีเหตุมีผล ปัญหาต่างๆในการสื่อสารกับผู้ปกครองซึ่งมีน้อยมาก เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกันผู้ปกครองบางคนอาจจะพูดจาไม่มีความสุภาพ บางครั้งก็พูดต่อหน้าเด็กในขณะที่มาส่งบุตรหลานอาจจะทำให้เด็กได้ยินและรับคำพูดที่ไม่ดีไม่ไพเราะมาพูดต่อกับคนอื่นอีก		

๓. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านอัตถจริยา คือ การทำประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆด้วยแรงกาย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร เป็นอย่างไร ?

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค		ข้อเสนอแนะ
๑.๑	การทำประโยชน์ ขวนขวาย ผู้ปกครอง ยังไม่ให้ความร่วมมือสักเท่าไร เพราะยังติดในด้านเวลา และการประกอบอาชีพทำมาหากิน	๑.๑	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถ้าจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองใน ด้านแรงกายก็ต้องขอแรง ในช่วงฤดูที่ผู้ปกครองว่างงาน เช่น ในช่วงฤดูที่ ผู้ ป ก ค ร อ ง ไม่ มี ก า ร เ พ าะ ป ลู ก
๑.๒	การขอความร่วมมือทางด้านแรงกายมี น้อยมาก เพราะอย่างเท่าที่ทราบว่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองนั้น ไม่ค่อยดีเท่าไร	๑.๒	ถ้าชุมชนผู้ปกครองไม่ร่วมแรง ร่วมกัน ทำให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ได้ลำบาก ครูผู้ดูแล ต้องช่วยเหลือผู้ปกครอง ในด้านการทำงาน ส่วนรวม ช่วยอธิบายเมื่อเข้าใจเจตนาผิด
๑.๓	นอกจากผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้าง และ เกษตรกรรม การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความร่วมมือในการใช้แรงงาน อาจจะไม่มีเวลาในบางฤดูกาลเช่นฤดู การเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตแต่ ถ้าเป็นช่วงที่ว่างงานผู้ปกครองก็ยินดี มาก ช่วยแรงงานในการพัฒนาศูนย์	๑.๓	การทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม นำทางด้าน ร่างกายและด้านการงานเป็นสิ่งที่สร้างความ ร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง
		๑.๔	ขอความร่วมมือคณะกรรมการศูนย์และผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาส่ง

๔. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 สมานัตตดา คือ การเอาตัวเข้าสมานให้ความเสมอภาคปฏิบัติตนต่อคนทั้งหลายอย่างเท่าเทียมของ
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารพหาร เป็นอย่างไร ?

ข้อ	ปัญหา/อุปสรรค		ข้อเสนอแนะ
๑.	ผู้ปกครองวางตัวไม่ค่อยเหมาะสมคิดว่าครู ทำหน้าที่แค่เลี้ยงดูเด็ก เท่านั้น ไม่ค่อยให้ ความรู้และการศึกษาของลูกหลานเขา เท่าไร และคิดว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี หน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่แล้วเลยไม่ค่อยให้ ความร่วมมือ	๑.๑	ครูต้องหาแนวทางการจัดกิจกรรมที่ ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมภายในศูนย์ บ่อยๆ เมื่อรับรู้การทำงาน และการดูแล บุตรหลาน จะทำให้เกิดความเข้าใจ และ ร่วมพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ด้วยความสามัคคี ต่อไป
๒	การเดินทางสายกลางทั้งเรื่องของตนเอง ครองครัว คนในที่ทำงาน ชุมชน ต้องวางตัว ให้เหมาะสมกับฐานะ และมีความประพฤติ ดีเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เลือกปฏิบัติกับตน ข้างที่ตัวเองชอบเป็นการส่วนตัว	๑.๒	การตั้งใจทำงานของตนเอง ตนเองเท่านั้น ที่เข้าใจตนได้เป็นอย่างดี ควรมีวิธีปฏิบัติ เพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนอื่นที่ยังไม่เคย รักใคร่นับถือกัน ให้เกิดความรักใคร่นับกัน ถ้ามีอยู่แล้วก็ควรจะมีให้มากยิ่งขึ้นใจ เท่านั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการใจ เป็นสัมพันธภาพที่ดี เมื่อเราให้ใจผู้อื่น เราก็จะได้ใจผู้อื่น เช่น กัน
๓	คณะกรรมการและผู้นำชุมชนให้ความสำคัญต่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและดูแลบุตรหลานเขาให้ดี และเสมอภาคกับเด็กทุกคน	๑.๓	การทำประโยชน์ทั้งต่อหน้าและรับหลัง ของครูผู้สอนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สร้างความเชื่อมั่น/ภาคภูมิใจให้กับ ผู้ปกครองได้ดี สมกับเป็นครู
๔	ผู้ปกครองบางคนอาจจะวางตัวไม่เหมาะสม เช่น อาจจะทำตัวอยู่เหนือบุคลากรของศูนย์ หรือบางคนอาจจะไม่ยอมรับรู้ปัญหาของ ศูนย์คิดว่าการพัฒนาศูนย์เป็นหน้าที่ของ บุคลากรภายในศูนย์เอง	๑.๔	เมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดมีปัญหา ที่ต้อง หาทางแก้ไขหาทางแก้ปัญหาที่ควรเชิญ ผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้และหาทางออก ร่วมกัน

๕.๑.๕ สรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยได้จากการวิจัยครั้งนี้ องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ รูปแบบแนวทางการประยุกต์ใช้ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ควรจะมีแนวทางดังต่อไปนี้

การประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มากำหนดเป็นรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร จังหวัดนครสวรรค์ โดยเป็นการประยุกต์ใช้ร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จะออกมาเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้และวิธีการ สำหรับนำไปใช้กับ ผู้บริหาร ครู เด็ก ผู้ปกครอง และคณะกรรมการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยรวมคือ ๑) ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาว่างเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากต้องประกอบอาชีพ ๒) มีฐานะยากจน ๓) ขาดความสามารถทางการศึกษา จึงไม่ค่อยกล้าแสดงออก ๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการวางแผนการจัดการ ๕) ไม่มีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้หลากหลายสถานภาพ ๖) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างแท้จริง จึงไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นแต่เป็นเพียงแค่รับรู้ และรับนโยบาย ในขณะที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการทำงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตกผลึกมาเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ ที่อาจจะนำมาใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สรุปตั้งแผนภูมิได้ดังนี้

การที่นำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ให้ได้รู้จักวิธีการนำไปใช้ และเข้าใจหลักสังคหวัตถุ ๔ มากขึ้นแสดงให้เห็นจุดยืนที่ชัดเจน ต่อการมีส่วนร่วมและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายหากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังคหวัตถุการบริหารส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครสวรรค์สามารถยึดถือได้ว่า การมีส่วนร่วมของทุกๆ ฝ่าย เพื่อเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในงานด้านต่างๆ ไปใช้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ ก็จะเกิดผลที่ตามมาอย่างกว้างขวางไว้ เพื่อที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ในการมีส่วนร่วม ซึ่งปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดนครสวรรค์ได้ยึดถือปฏิบัติคือ เสนอแนะแนวทางและวิทยาการใหม่ ๆ ให้ได้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดขึ้น

๑) มีการช่วยกันระดมทุนทรัพย์จาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแหล่งทรัพยากรในชุมชน เพื่อมาสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒) มีการติดต่อสื่อสารและประสานงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เกิดความเข้าใจ และรักใคร่มีความสามัคคีและมีเจตคติที่ดีต่อกัน

๓) ร่วมแรง ร่วมใจช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยแก้ปัญหาทำเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ไปสู่ความสำเร็จที่ดีได้

๔) ต้องวางตนให้เหมาะสม กับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อที่จะสามารถดำเนินงานไปได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ เมื่อเวลาพบกับปัญหา

ตารางที่ ๕.๑.๖ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
เพศ	-	✓
อายุ	-	✓
ระดับการศึกษา	-	✓
อาชีพ	-	✓
รายได้	-	✓

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๕ ด้าน คือจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความแตกต่างออกไป เมื่อพิจารณาในแต่ละสมมติฐาน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย t-test เพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีผลความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้ปกครองชาย และผู้ปกครองหญิงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผลในการพิจารณารายชื่อเช่นเดียว จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ **พระสุนทร วรสารโร จันทรโต** ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๒) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ คือ ควรจัดให้มีหน่วยงานจัดดูแลสนับสนุน

อย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชนมีความเสียสละ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมซึ่งสอดคล้อง **บุญเจ็ด สุขอธิมย์** ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของ คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน กับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับการมีส่วนร่วม และระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน ในการแก้ปัญหา การดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี คาดหวังให้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่ ต้องการมีส่วนร่วมปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการแก้ปัญหา ส่วน บทบาทด้านให้คำแนะนำ หรือ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเป็นบทบาทที่คาดหวังให้ร่วมปฏิบัติ หรือต้องการร่วมปฏิบัติรวมทั้งที่มีการปฏิบัติจริงน้อยกว่าทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็น จริง และบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนในการแก้ปัญหการดำเนินงาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของประธานกรรมการศึกษา กรรมการศึกษา และ ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะอาชีพ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหาร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ นอกจากนี้ พบว่า คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนต้องการมีส่วนร่วมแก้ปัญหการ ดำเนินงานโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ **นเรศ หันนุกุล** เรื่อง“การมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานรวมทุกด้าน และ รายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา มีสถานภาพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง ๑๒ ด้าน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่าง กันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้ง ๑๒ ด้าน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ.๐๕ โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีส่วน ร่วมในการปฏิบัติงานมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก ปัญหาในการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ไม่มีเวลา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาด การประสานงานระหว่างสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา ขาดงบประมาณ ข้อเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ หน่วยงานในระดับเหนือควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ แต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมในการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และ หน่วยงานเหนือควรมีประกาศเกียรติคุณแก่คณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นขวัญและ กำลังใจและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **กมลชัย ศิริศรี** ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมเพศหญิงและชายไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง กัน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **สุพัตรา คงขำ** วิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังในการดำเนินงานของคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลางสำหรับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิฐานะ ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของศูนย์ ไม่มีผลต่อความคาดหวังของผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ มีผลต่อความคาดหวังในการดำเนินงาน

สมมติฐานที่ ๓ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่าง ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน** เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากกลุ่มผู้แทนต่างกันการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่.๐๕ โดยบุคลากรภายในมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่า บุคคลภายนอก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากกลุ่มผู้แทนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการและด้านให้ความเห็นชอบแตกต่างกัน ส่วนด้านส่งเสริมและสนับสนุนไม่แตกต่างกันคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากกลุ่มผู้แทนและวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากกลุ่มผู้แทนและมีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาและรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสอดคล้อง **บุญเจิต สุขอภิรมย์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน กับ การมีส่วนร่วมแก้ปัญหาดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความต้องการที่จะมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี คาดหวังให้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่ต้องการมีส่วนร่วมปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการแก้ปัญหา ส่วนบทบาทด้านให้คำแนะนำ หรือ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเป็นบทบาทที่คาดหวังให้ร่วมปฏิบัติหรือต้องการร่วมปฏิบัติรวมทั้งที่มีการปฏิบัติจริงน้อยกว่าทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของประธานกรรมการศึกษา กรรมการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะอาชีพ ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน ประสิทธิภาพการบริหาร พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้พบว่า คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนต้องการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคาดหวังของการดำเนินงานโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

สมมติฐานที่ ๕ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสอดคล้อง **บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน** เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา” ผลการวิจัย พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางคณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากกลุ่มผู้แทนต่างกันการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่.๐๕ โดยบุคลากรภายในมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าบุคคลภายนอก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คณะกรรมการสถานศึกษาที่มาจากกลุ่มผู้แทนต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการและด้านให้ความเห็นชอบแตกต่างกัน ส่วนด้านส่งเสริมและสนับสนุนไม่แตกต่างกันคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากกลุ่มผู้แทนและวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากกลุ่มผู้แทนและมีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาและรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการ

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กาญจนา แก้วเทพ. กรณีศึกษาโครงการฝึกอบรมปัญญาชาวบ้านในแนวคิดและประสบการณ์การจัดการศึกษาเพื่อพึ่งพาตนเอง. กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน, ๒๕๓๐.

กรมวิชาการ. "คู่มือการดำเนินงานอนุบาล ๓ ขวบ", กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

แก้ว นิมะเริง. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดลพบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๗.

จินตนา หนูผึ้ง. การอนุบาลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษรการพิมพ์, ๒๕๒๕.

จิราภรณ์ ศรีคำ. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน วชิรวิทย์ระดับประถมศึกษา, จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๔๘.

เฉลิม นิลแก้ว. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอด่าน จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

ติน ปรัชญพฤทธิ, "ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมพฤติกรรมในองค์การหน่วยที่๒", นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย, ๒๕๕๓.

ทวี หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

ทวีวงศ์ ศรีบุรี. การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. จำกัฒ ทศวรรษธรรมทัศน์พระปิฎก หมวดศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๓.

ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ และคนอื่นๆ. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๓๔.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. **การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง**. กรุงเทพมหานคร: ๕๘๙ print, ๒๕๔๖.

เบญจา แสงมล. **การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๒.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวิริยาสาสน์, ๒๕๓๕.

บุญมี แท่นแก้ว. **จริยศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.

ปรัชญา เวสารัชช์. **ผู้นำองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: รัฐศาสตร์สาร, ๒๕๒๘.

ประกอบ คูปรัตน์. **ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สื่อสารมวลชน, ๒๕๒๘.

บุญสิริ ขวลิตรารัง. **ธรรมโอสถ**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๙.

บรรเทิง พาวจิตร. **การปกครองตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๘.

ปรีชา นันทาภวัฒน์. **พจนานุกรมหลักธรรมพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงแก้ว, ๒๕๔๔.

ปรีชา เศรษฐีธรรม. **การศึกษากับการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๗.

พระพุทธทาส ภิกขุ. **คู่มือมนุษย์ ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๕.

พระเทพโสภณ (ประยูร ฐมจิตโต). **ทิศทางการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร: เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐.

พงษ์ธร ธัญญสิริ. **“แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม”**. สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม, ๒๕๕๒.

พรชัย รัชมิแพทย์. **“หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย”**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๑.

พิสนุ ฟองศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมฟ้าการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พัชรี สอนแก้ว. **จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล, ๒๕๓๖.

ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. **การมีส่วนร่วมของประชาชน**. วารสารพัฒนาชุมชน, ๒๕๓๑.

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. **โรงเรียนและชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๘.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. **นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, ๒๕๒๗.

ภัทรา วงศ์พรเพ็ญภาพ. **การศึกษาแนวความคิดการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพประเภทโรงเรียนอนุบาล**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

เยาวพา เดชะคุปต์. **การศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร: เอพีกราฟิกส์ ดีไซน์, ๒๕๔๒.

- เยี่ยมลักษณ์ อุดาการ. **การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๔๒.
- เยาวลักษณ์ มากดี. **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๘.
- ราศรี ทองสวัสดิ์. **เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๐.
- ลักษณ์ ศิวลักษณ์. **การบริหารกับการมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สารมวลชน ๒๕๒๘.
- สุทัศน์ มุททอม. **ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: โอเคียนส์โตร, ๒๕๒๔.
- สุจินต์ ดาววีระกุล. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี**. หมู่ชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับดีดีเด่นระดับจังหวัด นครสวรรค์, ๒๕๕๒.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. **บทบาทของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัยในเขตเชียงใหม่**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔.
- สานิตย์ บุญชูการพัฒนชุมชน. **การมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุริยสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๔.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘. **เอกสารประกอบการศึกษาขั้นบัณฑิตศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **คู่มือการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุริยสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๐.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ ๓-๕ ปี)**. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗.
- หวน พินธุ์พันธ์. **การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๙.
- หรรษา นิลวิเชียร. **ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โอเคียนส์โตร, ๒๕๓๕.
- อุดม เขยกิจวงศ์และกนิษฐาณ เปนสุวรรณ. **พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘.
- อำนาจ อนันตชัย. **การระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๗.

(๒) บทความ :

กุลยา ตันติผลาชีวะ. “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน”. วารสารการศึกษาปฐมวัย. (เมษายน ๒๕๔๙).

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). “หัวใจพระพุทธศาสนา”. พุทธจักร. ปีที่ ๖๑ ฉบับที่ ๕ (พฤษภาคม ๒๕๕๐).

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. “มัชฌิมาปฎิปปทา : สายกลางสองมิติ” ในคอลัมน์ ธรรมะได้ธรรมาสันหนังสือพิมพ์ข่าวสด (กุมภาพันธ์).

(๓) วิทยานิพนธ์ :

เกษม ใจเถิง. “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์อำเภอเตยเต่า จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

กมลชัย ศิริศรี. “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์”. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, ๒๕๔๖.

จันรอล เงินคำ. “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.

ฉอาน วุฒิกรรมรักษา. “ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงสร้างฐานในชุมชนบทศึกษาเฉพาะกรณี โครงการ ได้รับรางวัลดีเด่น ตำบลคุยพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดชลบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖.

นิคม ผัดแสน. “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อการพัฒนาของกลุ่มโรงเรียนอุดรศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.

นพพร นิลณรงค์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณีบ้านไม้ตะเคียนตำบลตะเคียนปมกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างจังหวัดลำพูน”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๕.

นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ. “สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

- บังอร อ้วนลำ. "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: ศึกษากรณี อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี". **วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต**. สาขาพัฒนาสังคมสถานบัณฑิต พัฒนา, ๒๕๔๐.
- บุญยิ่ง จอมงาม. "ความต้องการการมีส่วนร่วมจัดการประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านโฮ จังหวัดลำพูน". **การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต มหาวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.**
- บุญเลิศ ทิพจร. "แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของบุคลากรในชุมชน อำเภอมแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่". **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.
- บุญเจิด สุขอภิรมย์. "บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหา การดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัด ราชบุรี". **ปริญญาโทบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๑.
- บุญทิพย์ แก้วเนื้ออ่อน. "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาใน โรงเรียนมัธยมจังหวัดยะลา". **ปริญญาโทบริหารการศึกษา**. สงขลา: มหาวิทยาลัย สงขานครินทร์. ๒๕๔๘.
- ปรีชา ไชโย. "การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาตามทัศนขององค์การบริหาร ส่วนตำบล อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง". **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.
- พระสักรัย จิตตสุโก (ลุยดี). "ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสัคหวัด ๔ ของ สำนักงานเทศบาล นครสวรรค แนวทางการนำหลักสัคหวัด ๔". **วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการบริหารจัดการ: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระครูปลัดวันชาติ วิชาโต(ยอดดำเนิน). "ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการวัดนครสวรรค ตามหลักสัคหวัด ๔". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการบริหารจัดการ คณะสงฆ์: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พีระ พรนวม. "ศรัทธาต่อหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด การประถมศึกษาอำเภอ แม่ทา จังหวัดลำพูน". **การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.
- พระสุนทร วรสารโร จันทรโต. "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของ บุคลากรโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา". **ปริญญาโทศึกษาศาสตร มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาศิลปกร**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- สุพัตรา แยมน์มณฑล, "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาเพื่อให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษา ภาคบังคับ". **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๔.

นางสาวธิดารัตน์. ศิละวรรณโณ. “ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาหลักสังคหวัด ๔ กรณีศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

มัทนา ไชยจิตต์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า อำเภอชาติการ จังหวัดพิษณุโลก”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัย.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

ยุพาพร รูปงาม. “การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ”.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.

ยุธนา มิ่งเมือง. “การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปกร, ๒๕๔๙.

รภัสสา พานิกุล. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดหางานของรัฐตามหลักสังคหวัด ๔

:กรณีศึกษา ศูนย์จัดหางานกรมการจัดหางานกระทรวงแรงงาน”. **วิทยานิพนธ์พุทธ**

ศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

นเรศ หันนกุล. “การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนราธิวาส”. **ปริญญานิพนธ์การบริหารการศึกษา.** สงขลา :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๔.

วารี กติกา. “การรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดอนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองเชียงใหม่”. **การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย:

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๗.

ศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์. “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาประถมศึกษาโรงเรียนบ้านประตูปา

อำเภอเมืองลำพูน, **การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.

สุพัตรา คงข้า. “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก

ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.**

บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๕๔๕.

อัครเดช วรหาร. “ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การส่วนตำบลในเขต

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”. **ค้นคว้าอิสระ ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**

วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

นางสาวอนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ ตามหลัก

สังคหวัด ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์**

พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

(๔) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่:

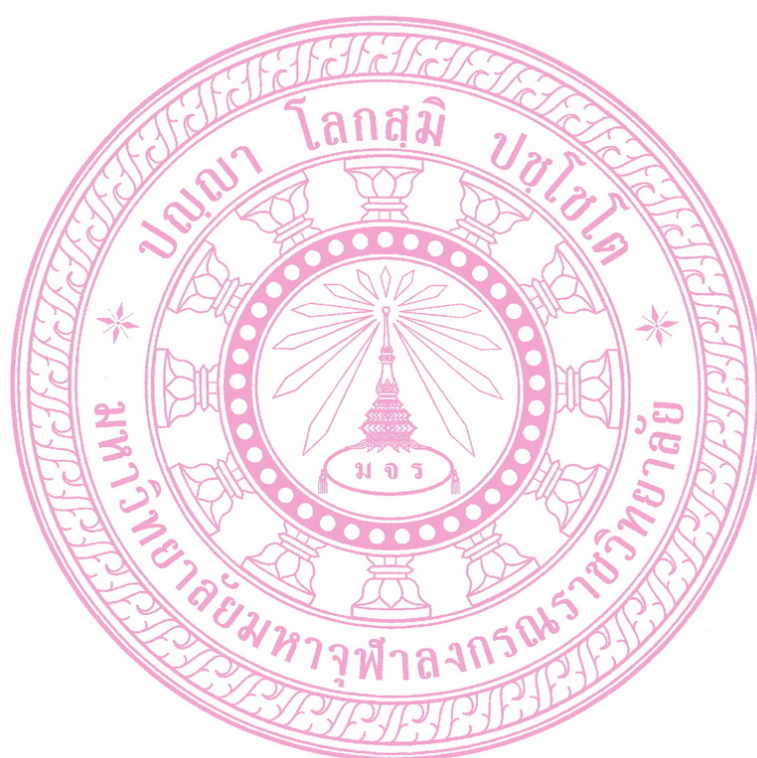
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ ๘. สำนักงานการประถมศึกษา:
จังหวัดเชียงราย, ๒๕๓๐. (อัดสำเนา)

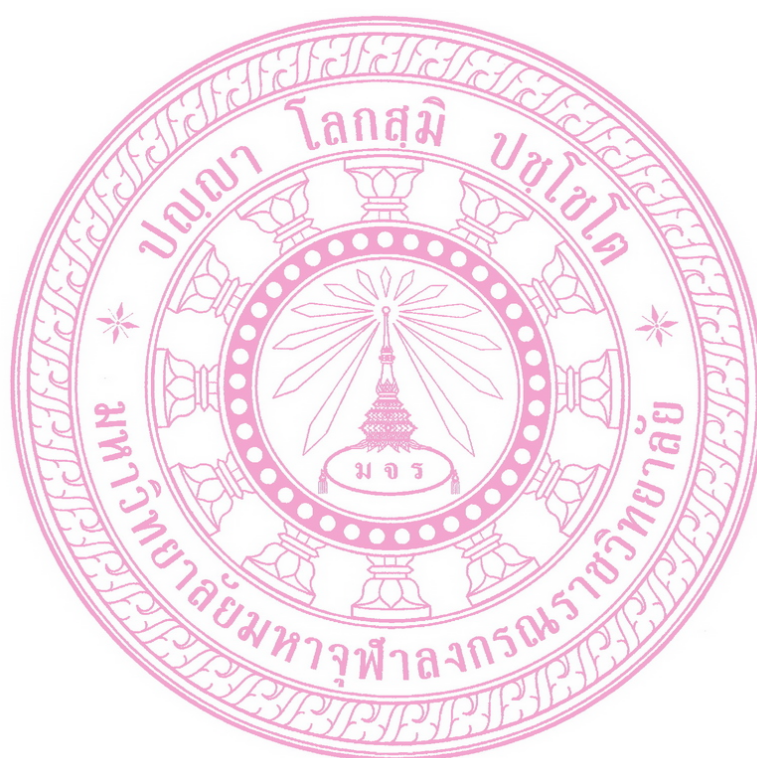
(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- นาวิ ยั่งยืน. “การศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลางสหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ ๑”, [ออนไลน์],
แหล่งที่มา <http://WWW.thaiedresearch> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖].
- ประทุมทิพย์ พ่วงวัฒนวงศ์. “ศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนในโรง
เรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร”, [ออนไลน์],
แหล่งที่มา <http://WWW.thaiedresearch.org> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖].
- เยาวนุช ทานาม. “ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
ปฐมวัย”, [ออนไลน์] , แหล่งที่ <http://WWW.thaiedresearch.or> [๓๐ พฤศจิกายน
๒๕๕๖].
- วราภรณ์ วงศ์ใหญ่. “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก”. [ออนไลน์], แหล่งที่มา
<http://WWW.thaiedresearch.org> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖].
- วิจิต ภาควินทรีย์, “การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการบริหารการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนใน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา
<http://WWW.thaiedresearch.org> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖].
- สุรัชย์ เทียนขาว. “แนวทางและปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา
<http://WWW.thaiedres> [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖].

๒. ภาษาอังกฤษ

- J.M. Cohen, & N.T .Uphoff, *Participation's Place in Rural Development Seeking
Clarity through Specificity*. World Development 8. 1980.
- Reeder, W.W. *Some Aspects of The Information Social Participation of farm
Families in New York State*. New York: Unpublished Ph.D dissertation,
Cornell University, 1974.
- David Marsden and Peter. *Oakley* Oxford : Oxfam. Giddens, Anthony. 1991.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. ผศ.ดร. สุพรต บุญอ่อน	อำนวยการศูนย์วิทยบริการ จังหวัดอุทัยธานี
๒. พระอาจารย์ประจวบ คมกิริธมโม	อาจารย์ ประจำภาควิชาธรรมภาคปฏิบัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์)
๓. ดร.พาที เกศธนากร	เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑
๔. นายวัฒนะ กัลป์ยาณิพัฒกุล	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์)
๕. นายวิระ แข้งกสิการ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสัจค
 วัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ข้อที่	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ค่า IOC	แปลผล	หมายเหตุ
ข้อที่ ๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๕	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๖	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๖	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่ ๑๗	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้	๑

ข้อที่๑๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๑๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๓	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้	๑
ข้อที่๒๘	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้	๑

นางทองใบ เหมือนกรุง
 สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๒

ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

Your trial period for SPSS for Windows will expire in 14 days.

```
GET
  FILE='F:\DATA\BAITONG.sav'
  DATASET NAME DataSet1 WINDOW=FRONT.
  RELIABILITY
  /VARIABLES=p1 p2 p3 p4 p5 p6 p7 p8 p9 p10 p11 p12 p13 p14 p15 p16 p20 p21
  p22 p23 p24 p25 p26 p27 P28
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL/MODEL=ALPHA
  /STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE HOTELLING CORR COV ANOVA TUKEY
  /SUMMARY=TOTAL MEANS VARIANCE COV CORR
  /ICC=MODEL(MIXED) TYPE(CONSISTENCY) CIN=95 TESTVAL=0 .
```

Reliability

[DataSet1] F:\DATA\BAITONG.sav

Warnings

The determinant of the covariance matrix is zero or approximately zero. Statistics based on its inverse matrix cannot be computed and they are displayed as system missing values.

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.934	.954	25

Page 1

ตารางสรุปค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	114.37	181.137	.481	.932
c2	114.53	187.223	.169	.936
c3	114.47	182.464	.411	.933
c4	114.77	184.668	.253	.935
c5	114.50	181.086	.484	.932
c6	114.20	182.097	.550	.932
c7	114.37	180.171	.574	.931
c8	114.40	179.903	.587	.931
c9	114.07	179.237	.681	.931
c10	114.07	178.616	.660	.931
c11	114.33	178.023	.765	.930
c12	114.10	177.679	.646	.931
c13	114.23	178.944	.485	.933
c14	114.23	176.323	.601	.931
c15	114.23	179.013	.539	.932
c16	114.43	182.944	.359	.934
c17	114.53	186.671	.158	.936
c18	114.53	181.016	.580	.931
c19	114.10	174.990	.699	.930
c20	114.20	177.131	.682	.930
c21	114.17	177.799	.615	.931
c22	114.13	180.740	.478	.932
c23	114.37	180.102	.578	.931
c24	114.70	185.252	.268	.935
c25	114.53	183.292	.491	.932

c26	114.40	176.110	.764	.930
c27	114.43	179.459	.609	.931
c28	114.50	176.984	.658	.930

Reliability coefficients

N of Cases =30 N of Items=28

Alpha= .934

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นการวิจัยระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

คำชี้แจง แบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สำหรับหาข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น และการตอบแบบสอบถามไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบ โปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังกัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ที่จะนำไปใช้ในการพิจารณา ปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นโดยแบบสอบถามทั้งหมดมี ๓ ส่วน

ส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังกัด ๔ ได้แก่

๑. ทาน คือ การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้ และคำแนะนำ
๒. ปิยวาจา คือ พูดจอย่อย่างรักกันวาจาสุภาพ ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง
๓. อุตถจริยา คือ การทำประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยร่างกาย
๔. สมานัตตา คือ การเอาตัวเข้าสมานให้ความเสมอภาคปฏิบัติตนต่อคนทั้งหลายอย่างเท่าเทียม

ส่วนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

ส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกแบบสอบถามและใส่เครื่องหมายลงในช่องว่าง () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. เพศ () ชาย () หญิง
๒. อายุ () ต่ำกว่า ๒๐ ปี () ๒๐ ถึง ๓๕ ปี
() ๓๖ ถึง ๕๐ ปี () ๕๑ ปีขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
๔. อาชีพ
() ข้าราชการ () ธุรกิจส่วนตัว
() เกษตรกร () รับจ้าง
() นักเรียน-นักศึกษา () อื่นๆ
๕. รายได้ของท่านต่อเดือน
() ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท () ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท
() ๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท () ๑๕,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ บาท
() ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ : เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ โปรดเขียนเครื่องหมาย ในช่องระดับการนำหลักสังกัดวัตถุ ๔ การเข้ามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์ ว่าเข้ามามีส่วนร่วมมากอยู่ในระดับใด ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับมาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลัก สังกัดวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านทาน:การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้และคำแนะนำ					
๑	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ และความรู้ในวิธีการดำเนินงาน					
๒	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง					
๓	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู มีความมุ่งมั่น เสียสละที่จะพัฒนาองค์กรและชุมชนให้มีความเจริญ					
๔	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นมีมติหรือจิตในการจัดหาอาหารกลางวันแก่เด็ก					
๕	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอาใจใส่ดูแลในเรื่องโภชนาการอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัยของเด็ก					
๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตรวจสอบการทำงาน โดยเฉพาะความสะอาดในการประกอบอาหาร					
๗	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้ปกครองในทุกๆด้าน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านปียวจา: พูดด้วยความเมตตา วาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง					
๘	ผู้บริหารและครู สนทนากับผู้ปกครองด้วยความเมตตา พูดจาไพเราะอ่อนหวาน น่าฟัง					
๙	ผู้บริหารและครู ยิ้มแย้มแจ่มใสและพูดจาด้วยความสุภาพและจริงใจในการปฏิบัติงานโดยไม่เสแสร้ง					
๑๐	ผู้บริหารและครู ให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำที่นุ่มนวลและเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและเป็นกันเอง					
๑๑	เมื่อผู้ปกครองไม่เข้าใจในการบริหารงาน คาดเคลื่อนผู้บริหารและครู ให้โอกาสซักถามในที่ประชุม					
๕	ผู้บริหารและครู ไม่แสดงอาการไม่พอใจหรือ พูดจาไม่สุภาพต่อผู้ปกครอง					
๑๒	ครูผู้บริหารและ สามารถพูดจาประสานงานทุกอย่างกับผู้ปกครองคนในองค์กรสำเร็จลุล่วงทุกครั้ง					
๑๓	ผู้บริหารและครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน					
๑๔	ผู้บริหาร และครู พูดจายิ้มแย้มแจ่มใสเมื่อผู้ปกครองมาติดต่อประสานงาน					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสัณคหัตถ์ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	อัตถจริยา: การทำประโยชน์ ขวนขวาย ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆให้วนรงกาย					
๑๕	ผู้บริหารและครู ให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับความหวังของผู้ปกครองโดยไม่มีอคติ					
๑๖	ผู้บริหารและครู มีน้ำใจไม่นิ่งดูดายเมื่อผู้ปกครองต้องการคำแนะนำในการทำงาน					
๑๗	ผู้บริหารและครู มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองอย่างสุดความสามารถแลหันทวงที่					
๑๘	ผู้บริหารและครู คอยดูแลเอาใจใส่ต่อการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ด้วยความเต็มใจ					
๑๙	ผู้บริหารและครู มีความพึงพอใจเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้ปกครอง					
๒๐	ผู้บริหารและครู ให้การช่วยเหลือและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปกครองโดยเหมาะสมตามตำแหน่ง					
๒๑	ผู้บริหารและครู มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆขององค์กรกับผู้ปกครอง					

ข้อ	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลัก สังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านสมานัตตา:ความเป็นผู้มีตนเสมอตนเสมอปลาย กับทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก นำ เคารพนับ ถือ และนำให้ความช่วยเหลือร่วมมือ การทำางตัวได้เหมาะสมแก่ฐานะบุคคล เหตุการณ์					
๒๒	ผู้บริหารและครู แต่งกายด้วยเครื่องแบบที่ สุภาพเรียบร้อยสะอาดและเหมาะสม					
๒๓	ผู้บริหารและครู ปฏิบัติตนกับผู้ปกครอง ที่ มาร่วมทำงานทุกคนอย่างเหมาะสมให้ไม่รู้สึก อึดอัด					
๒๔	ผู้บริหารและครู ให้ความเป็นกันเอง มี อัธยาศัยไมตรีทำให้เกิดความเชื่อใจกันซึ่งกัน และกัน					
๒๕	ผู้บริหารและครู ให้ความเสมอภาคและเท่า เทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติกับผู้ปกครองทุก คน					
๒๖	ผู้บริหารและครู เอาใจใส่ในการบริหารด้วย ความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม					
๒๗	ผู้บริหารและครู มีความโปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน					
๒๘	ผู้บริหารปกครองดูแลเด็กนักเรียนและคนใน องค์กรด้วยความยุติธรรม					

ส่วนที่ ๓: ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโปรดให้คำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านต่างๆดังนี้

๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **ทาน** : การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้และคำแนะนำ

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **ทาน**

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

๓.๒ ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน **ด้านปิยวาจา**: พูดด้วยความเมตตา วาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง

- ๑)
- ๒).....
- ๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน **ด้านปิยวาจา**

- ๑)
- ๒).....
- ๓).....

๓.๓ ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **อัตถจริยา** : การทำประโยชน์ ขวนขวาย ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆให้ด้วยแรงกาย

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **อัตถจริยา**

- ๑).....

๒).....

๓).....

๓.๔ ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **สมานัตตา** :ความเป็นผู้มีตนเสมอ
ตนเสมอปลาย กับทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก น่าเคารพนับถือและนำให้ความช่วยเหลือร่วมมือ
การทำวางตัวได้เหมาะสมแก่ฐานะบุคคล เหตุการณ์

๑).....

๒).....

๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **สมานัตตา**

๑).....

๒).....

๓).....

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางทองใบ เหมือนกรง

นิสิตปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ประกอบหลักสูตรระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสัจคหวัด ๔

แบบสัมภาษณ์นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักสัจคหวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งจะไม่ผลเสียต่อผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งในหน้าที่และการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

ขอขอบคุณ

(นางทองใบ เหมือนกรง)

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์)

คำชี้แจง การให้สัมภาษณ์และเสนอความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่ง

สถานที่สัมภาษณ์ วัน/ เดือน/ ปี เวลา น.

ตอนที่ ๒ ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

๓.๑ ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **ทาน** : การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้และคำแนะนำ

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **ทาน**

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

๓.๒ ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน **ด้านปิยวาจา**: พูดด้วยความเมตตา
วาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน **ด้านปิยวาจา**

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

๓.๓ ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **อัตถจริยา** : การทำประโยชน์
ชวนช่วย ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆให้ด้วยแรงกาย

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **อัตถจริยา**

- ๑).....
- ๒).....
- ๓).....

๓.๔ ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **สมานัตตา** : ความเป็นผู้มีตนเสมอ
ตนเสมอปลาย กับทุกคน การทำตัวให้เป็นคนน่ารัก น่าเคารพนับ ถือและนำให้ความช่วยเหลือร่วมมือ
การทำวางตัวได้เหมาะสมแก่ฐานะบุคคล เหตุการณ์

๑).....

๒).....

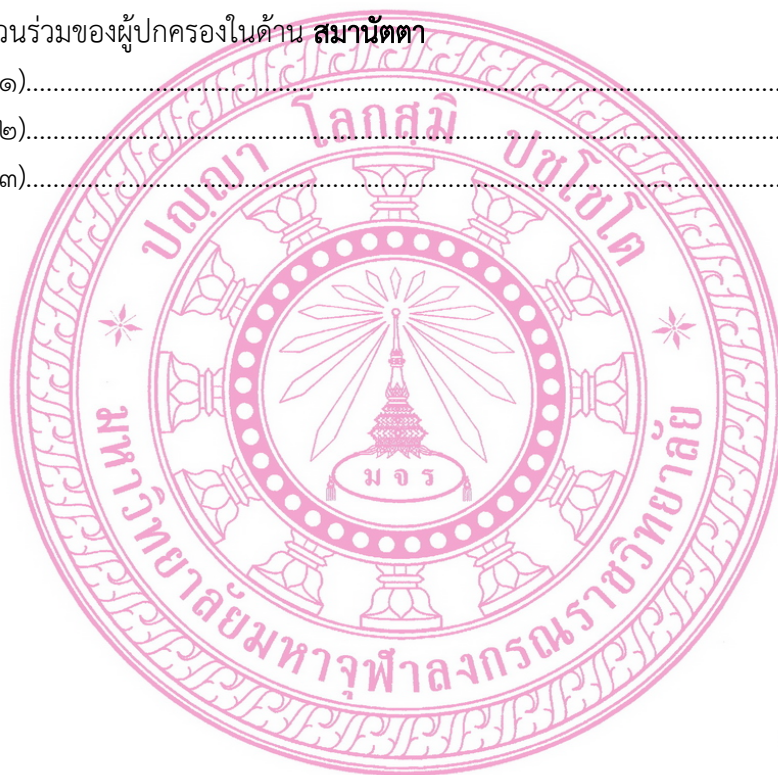
๓).....

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้าน **สมานัตตา**

๑).....

๒).....

๓).....

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๗๖๙

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ผศ.ดร. สุพรด บุญอ่อน ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการฯ จังหวัดอุทัยธานี

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัดวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๗๖๘

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน พระประจวบ คมภีร์ธมโม อาจารย์พิเศษวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

พระประจวบ คมภีร์ธมโม
อธิการบดี วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
๑๘/๙/๕๖

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๔(๗)/๗๖๗

ศูนย์บัณฑิตศึกษา / ๑๓๖๑๔

มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร ดร. พาที เกศอนากร เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ. สนิทนครสวรรค์/๒๕๕๖

ขอเจริญพร

อึ้ง นิลิน มจร. วิทยาลัยสงฆ์

นคร สนิทนคร ๐๓๐๓๐๓/๒๕๕๖

ดร. สนิท นคร ๒๕/๒๕๕๖

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

(๒๕๕๖/๒๕๕๖)

นายประจักษ์ ฤทธิรักษ์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

(นายประจักษ์ ฤทธิรักษ์)

ผู้อำนวยการศูนย์บัณฑิตศึกษาและประเมินผลการศึกษา

สว.ป.น. นครสวรรค์ ๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์โทร ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๗๗๐

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร อาจารย์วัฒนะ กัลป์ยาน์พัฒนกุล อาจารย์ประจำสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง

ฉะนั้น จึงเจริญพรมมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

(นายวัฒนะ กัลป์ยาน์พัฒนกุล)

อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๑๙.๙.๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๗๖๖

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๘ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เจริญพร นายวิระ แซ่กสิการ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔
ตำบลรพทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทางศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึง

ฉะนั้น จึงเจริญพราเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้แล้ว
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

- ทน
- ๑๕๓๖/๒๖
๑๐๓.๑.๕๖.

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๐๓๑

องค์การบริหารส่วนตำบลวังบ่อ	
รับที่	2327
วันที่	22 พ.ย. 2556
ศูนย์บัณฑิตศึกษา	13.20
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์	
จังหวัดนครสวรรค์	๖๐๐๐๐

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out)

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังบ่อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัวนิสิต ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัด ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวในการศึกษาครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์จักเก็บข้อมูลจากครูและผู้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรของท่าน

ฉะนั้น จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้พิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บข้อมูลตัวอย่าง (Try out) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ทบ.๑

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง

ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ตัวอย่าง (Try out)

- เพื่อไปจัดทำ

๒๒ พ.ย. ๕๖

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙

ขอเจริญพร

- วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ -

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

นางสาวปริยรัตน์ แก้วพิมพ์

หัวหน้าสำนักงานปลัด

ทนาย, ๐๕๐๓, ๑๕๖, ๑๕๖, ๑๕๖, ๑๕๖
 ๑๕๖, ๑๕๖, ๑๕๖, ๑๕๖

(นายพยุร ไชยชน)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังบ่อ

30

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๖๐

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม
 วันที่ 1730 / 1556
 วันที่ 1.3/ค.ค. 2556 /
 เวลา ใน
 ศูนย์บัณฑิตศึกษา
 มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
 จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลธารทหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างแบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัวนิต ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
 นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ
 ผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลธารทหาร
 อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวใน
 การศึกษาค้นคว้า นิสิตมีความประสงค์ขอกเก็บข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน

ฉะนั้น จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุมัติขอเก็บข้อมูลจากท่าน ได้พิจารณาอนุญาตให้นิสิต
 ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
 ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
 ณ โอกาสนี้

เรียน นายกองค้.ธารทหาร

เพื่อขอเก็บข้อมูล

- ศูนย์บัณฑิตศึกษา มจร.

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ รศ.๑๖๗

ขอแจ้งให้ทราบเพื่อทราบ

- เพื่อทราบ

(นางลักขณา ศรีเพชร)

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

13 ธ.ค. 2556

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

(นางสาววิจิตรา พิมพ์กุล)
 หัวหน้าสำนักงานปลัด

(นายไกรสิทธิ์ อุตมมงคล)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลธารทหาร

13๕๖๔6

16-25 ๕๙.56

ผ.อ.อ.

(ไพโรจน์ วันอุบล)

เลขาธิการบริหารส่วนตำบลธารทหาร

13๕๐๔๕

(นายชัยพร ชัยสุกัญญาสันต์)

นางรองเลขาธิการบริหารส่วนตำบลธารทหาร

11 ธ.ค. ๕6

16 พ.ค 56

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๗๘

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

โรงเรียนน้ำสาครเหนือ

รับเลขที่ ๒๗๘/๒๕๕๖

วันที่ 16 พ.ค 56

เวลา 10.00 น.

เรื่อง ขออนุมัติครุฑให้ผลิตสัมภาระเพื่อประกอบการวิจัย

เจริญพร นายประสิทธิ์ รัตนบัวพา ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาครเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์
ขอสัมภาระท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขออนุมัติครุฑจากท่านอนุญาตให้ผลิตได้สัมภาระเพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

1/15/56 ผอ.นงการ

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์
ขอสัมภาระท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

โปรดพิจารณา

1/16/56 ผอ.นงการ

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๔๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๔๔๘

พ.ร.ร.

ที่ ศธ ๖๑๐๙(ง)/๑๓๗๙

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย
เจริญพร นายสุ อินทร์พรหม อาจารย์ ๓ โรงเรียนน้ำสาครเหนือ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

โรงเรียนน้ำสาครเหนือ
วันที่ ๑๗/๑๒/๕๖
วันที่ ๑๖/๑๒/๕๖
เวลา ๑๐.๐๐ น.

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัดวัด ๔
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์
ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตได้สัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

๖๕๕๖ นายสุ อินทร์พรหม

ด้วย ทองทองใบ เหมือนกรุง นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มีข้อสงสัยขอคำปรึกษาเพื่อนำไปใช้

ทางโทรศัพท์มือถือ

จึงเป็นแม่เพื่อทราบ

๑๗/๑๒/๕๖

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

กราบ.

๑๗/๑๒/๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๙(ท)/๑๓๘๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

โรงเรียนน้ำสาดเหนือ
รับเลขที่ ๒๗๘/๒๕๕๖
วันที่ ๑๖ พ.ค. ๕๖
เวลา ๑๐.๐๐ น.

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตสัณนิษฐานเพื่อประกอบการวิจัย
เจริญพร นางจันทร์จิรา จันทร์หอม อาจารย์ ๓ โรงเรียนน้ำสาดเหนือ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัณนิษฐาน จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคม ๔
ตำบลรททท อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์
ขอสัณนิษฐานท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพรมาเพื่อขออนุญาตให้ท่านอนุญาตให้ผลิตได้สัณนิษฐานเพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ผู้ส่ง นางจันทร์จิรา จันทร์หอม

ขอเจริญพร

ด้วย ทองทองใบ เหมือนกรุง นิสิตปริญญาโท
หลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ขอส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการวิจัย มหาวิทยาลัย
จังหวัดนครสวรรค์

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๔๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๔๙๙๘

วิมลจิรา จันทร์หอม

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๙๔

โรงเรียนน้ำสาครกลาง
รับที่ 301 / ๖7
ศูนย์บัณฑิตศึกษา ๒1 ม.ก. ๖7..
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เจริญพร นายอรุณ อินทร์แดน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำสาครกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์
ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพราเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตได้สัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

บิษัณณ สุอำนาจกรโรงเรียน

ด้วย นาย ทองใบ เหมือนกรุง นิสิต

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ได้ทำการศึกษาเรื่อง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ

เพื่อใช้ในการทำข้อมูลการวิจัย จึงขอ อธิษฐานขอ

เพื่อใช้ในการทำข้อมูลการวิจัย

ดิฉันอรุณ

ขอขอบคุณโรงเรียน

กทป.

อรุณ อินทร์แดน

(นายอรุณ อินทร์แดน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาครกลาง

ที่ ศธ ๖๑๐๙(๗)/๑๓๘๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มจร วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย
เจริญพร นายสามารถ สีน่า ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองปลาไหล
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางทองใบ เหมือนกรุง เลขประจำตัว ๕๕๒๓๔๐๕๔๗๐ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง
“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสังกัด ๔
ตำบลรททรา อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์” ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์
ขอสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย

ฉะนั้น เจริญพราเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตได้สัมภาษณ์เพื่อใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการ

คณบดี นางทองใบ เหมือนกรุง

นิสิตปริญญาโท มีความประสงค์

ขอ ปรึกษา ท่าน เมื่อ ป.ร. ๑๐

ท.ร. ๑๐

กิตติศักดิ์ แสงจันทร์
ผู้อำนวยการ

สำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๕๖-๒๑๙๙๗๐

โทรสาร ๐๕๖-๒๑๙๙๙๘

ขอเจริญพร

(พระเทพปริยัติเมธี)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

- ทท. ๖

- อ. ๑๓๓๖

16/๑๑/๕๖

สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ รัตนบัวพา ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาตเหนือ
ตำบลธาราทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สัมภาษณ์ นายสุ อินทร์พรหม ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านน้ำสาตเหนือ
ตำบลธาราทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สัมภาษณ์ นางจันทร์ศิลา จันทรหอม ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านน้ำสาตเหนือ
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สัมภาษณ์ นายอรุณ อินทร์แดน ผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสาตกลาง
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

สัมภาษณ์ นายสามารถ สีนา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองปลาไหล
ตำบลธารทหาร อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นางทองใบ เหมือนกรุง
เกิด : วันที่ ๑๗ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๒..
การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๕๕ จบ ปริญญาตรี. คณะครุศาสตรบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์
ที่อยู่ปัจจุบัน: บ้านเลขที่ ๗๔/๒ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
E-mail : .Thongbai 555@hotmail.com
โทร : .๐๘๖-๒๑๓๘๙๖๑
ตำแหน่งหน้าที่ : ผู้ช่วยครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำสาดเหนือ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว
จังหวัดนครสวรรค์

